

Godišnje izvješće ESB-a o nadzornim aktivnostima

2014.

BANKENTOEZICHT | ožujak 2015.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA
BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY
VIGILANZA BANCARIA EURORENSZER BANKING SUPERVISION
SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR
MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA
BANKING SUPERVISION
PANGANDUSJÄRELEVALVE SUPERVISÃO BANCÁRIA
BANKOVNI DOHLED БАНКОВ НАДЗОР BANKTILSYN
BANKENAUFSICHT
ТРАПЕЗИКΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA
SUPRAVEGHÈRE BANCARĂ BANKOVÝ DOHĽAD
SUPERVIŽJONI BANKARJA
BANKING SUPERVISION | SUPERVISIÓN BANCARIA
BANKENAUFSICHT | SUPERVISÃO BANCÁRIA

Sadržaj

Predgovor Marija Draghija, predsjednika ESB-a	3
Predgovor Danièle Nouy, predsjednice Nadzornog odbora	4
1. Kratak pregled SSM-a	9
1.1. Odgovornost i vanjska komunikacija	9
1.2. Nadzorni odbor i Upravljački odbor	13
1.3. Administrativni odbor za preispitivanja i Odbor za posredovanje	16
1.4. Organizacija nadzorne funkcije u ESB-u	19
1.5. Okvir za blisku suradnju	24
1.6. SSM kao dio europske i svjetske nadzorne arhitekture	24
2. Stvaranje temelja SSM-a	26
2.1. Pravni okvir	27
2.2. Nadzorni model SSM-a	32
2.3. Popuna radnih mesta	37
2.4. Okvir izvješćivanja o podatcima	39
2.5. Informacijska tehnologija	41
2.6. Sveobuhvatna procjena	42
3. Uvođenje SSM-a u praksu	47
3.1. Daljnje djelovanje nakon sveobuhvatne procjene	47
3.2. Pripreme za nadzorne aktivnosti 2015.	50
3.3. Utvrđivanje metodologija za sve horizontalne i specijalizirane službe	53
3.4. Odobrenja	61
3.5. Provođenje, postupci kažnjavanja i izvještavanje o kršenjima	63
3.6. Nadzori na licu mjesta	64
3.7. Osiguranje kvalitete nadzora	65

3.8.	Nadgledanje od strane ESB-a i neizravni nadzor manje značajnih institucija	65
3.9.	Daljnja integracija SSM-a: pitanja politike ljudskih potencijala koja se odnose na cijeli sustav	70
3.10.	Jezična politika	71
4.	Izvještaj o proračunskoj potrošnji	72
4.1.	Okvir naknada za nadzor	72
4.2.	Pripreme za prvi ciklus izdavanja računa za naknadu	74
Dodatak		77
	Popis pravnih instrumenata u vezi s općim okvirom nadzora banaka koji je donio ESB	77
	Pojmovnik	78
	Kratice	81

Predgovor Marija Draghija, predsjednika ESB-a

Uspostava nadzora nad europskim bankama najveći je korak prema dubljoj ekonomskoj integraciji od stvaranja ekonomske i monetarne unije. Ova nas je kriza prisilila da temeljito razmislimo o tome što je nužno za ostvarenje istinske ekonomske i monetarne unije. Želja da se građani i poduzeća zaštite od teških posljedica krize bila je pokretačka snaga „Izvješća četvorice predsjednika“ koje je zacrtalo put prema tom cilju. Smatralo se da je uspostava bankovne unije najbolji način za odlučno i vjerodostojno rješavanje jednog od ključnih izazova – slabosti u bankovnom sektoru. Ona je podrazumijevala jedinstven nadzorni mehanizam (SSM), jedinstven sanacijski mehanizam i jedinstven pravilnik, uključujući usklađene sustave osiguranja depozita koji mogu prerasti u zajednički europski sustav osiguranja depozita.

Odluka o uspostavi SSM-a i povjeravanju nadzornih zadaća ESB-u u osnovi je bila politička, a donijeli su je europski zakonodavci – Vijeće EU-a i Europski parlament – u listopadu 2013. ESB-u je bila čast preuzeti tu novu ulogu te se obvezao ispuniti visoka očekivanja. Ipak, bio je velik organizacijski izazov uspostaviti SSM u samo godinu dana, a istovremeno provoditi sveobuhvatnu procjenu 130 najvažnijih banaka europolodručja. Zahvaljujući svojem osoblju, i starom i novom, ESB je pokazao impresivnu sposobnost prilagodbe. Iako je osigurana stroga odvojenost monetarne politike od nadzora banaka, oba ova područja djelovanja mogu se osloniti na sveukupno stručno znanje na područjima zajedničkih služba. SSM se također koristi iskustvom i sredstvima nacionalnih tijela. Sve su te prednosti udružene kako bi se stvorio jedinstven oblik suradnje.

SSM stvara institucijske uvjete za prevladavanje rascjepkanosti nadzornih praksa i utvrđuje jedinstven nadzorni model. Uspostavljamo zajedničke metodologije, zajedničku kulturu i zajednički ugled koji će nam omogućiti da imamo prave instrumente i poticaje za djelotvorno obavljanje nadzornih zadaća. Ti su temelji već uspješno provjereni, što pokazuje sveobuhvatna procjena. Bio je to tek početak. ESB će se morati neprestano dokazivati radom, iz dana u dan, iz godine u godinu, suočavajući se s vrlo izazovnim nadzornim zadaćama.

U skladu s Uredbom o SSM-u, kao i s Međuinstitucijskim sporazumom s Europskim parlamentom i Memorandumom o razumijevanju s Vijećem EU-a, ESB je predan visokim standardima odgovornosti. To uključuje podnošenje godišnjeg izvješća o njegovim nadzornim zadaćama, a ESB ovdje s ponosom objavljuje prvo takvo izvješće.

Predgovor Danièle Nouy, predsjednice Nadzornog odbora

ESB je 4. studenoga 2014. preuzeo odgovornost za nadzor bankovnog sektora europodručja. Izravno nadzire 123 bankovne grupe (koje obuhvaćaju oko 1200 kreditnih institucija) u europodručju, čime pokriva gotovo 85 % ukupne bankovne imovine. Oko 3500 manjih institucija neizravno se nadziru preko nacionalnih nadležnih tijela.

Uspostava tog integriranog sustava nadzora banaka bila je velik zadatak koji je službeno pokrenut 3. studenoga 2013. stupanjem na snagu [Uredbe o SSM-u](#). Prvo izdanje Godišnjeg izvješća ESB-a o nadzornim aktivnostima obuhvaća povijesno važno razdoblje od 4. studenoga 2013. do 31. prosinca 2014.

Provedba SSM-a bio je pothvat nezabilježenih razmjera. Zahtijevao je usklađene, sveobuhvatne i jasno utvrđene standarde i postupke nadzora, konkretnu infrastrukturu kao što su funkcionalni i provjereni informacijsko-tehnološki (IT) sustavi te odgovarajuće upravljačke strukture za donošenje brzih i djelotvornih odluka. Zapošljavanje visokostručnog osoblja bilo je jedan od najvažnijih i najranijih izazova ESB-a.

Sveobuhvatna procjena banaka za koje je bilo vjerojatno da će doći pod izravan nadzor ESB-a, kako je utvrđeno Uredbom o SSM-u, bila je sama po sebi postupak nezabilježenih razmjera. Obuhvatila je pregled kvalitete imovine i testiranje otpornosti na stres. Ključna značajka bila je neposredan angažman svih odgovarajućih dionika, osobito kroz stalnu interakciju s bankama. Od banaka u kojima je utvrđen manjak kapitala zatraženo je da razrade kapitalne planove koje će provesti idućih mjeseci.

Provedbom testiranja otpornosti na stres zajedno sa strogom provjerom bilance bitno smo obogatili svoje znanje o bankama koje sada nadziremo te smo stekli dragocjen uvid u kretanja unutar cjelokupnog europskog bankovnog sustava. Također smo povećali transparentnost stanja naših banaka. Ukupno gledajući, sveobuhvatna procjena dala je snažne temelje i poslužila kao jedan od ključnih elemenata za obnovu povjerenja u bankovni sektor europodručja i njegovu stabilnost.

ESB je bio savršeno i prirodno mjesto za rješavanje svih izazova pri uspostavi SSM-a. Nijedna druga institucija ne bi mogla ponuditi bolju potporu za stvaranje SSM-a. Dobro uhodane službe ESB-a i njegova vjerodostojnost kao institucije bili su golema prednost za novo europsko nadzorno tijelo koje je tek počinjalo s radom.

Prvi puta u povijesti EU-a imamo tijelo za nadzor banaka s istinskim europskim mandatom. Obvezali smo se iskoristiti taj mandat kako bismo banke koje nadziremo učinili sigurnijima i zdravijima u interesu svih europskih građana.

Model nadzora u okviru SSM-a

Najvažniji je cilj SSM-a poboljšati kvalitetu i dosljednost nadzora banaka unutar europodručja. SSM će osigurati veće mogućnosti za određivanje referentnih vrijednosti i međusobnu usporedbu sličnih banaka na cijelom europodručju. SSM će nam omogućiti da unaprijedimo alate nadzorne procjene rizika, vodeći računa o raznolikosti poslovnih modela banaka unutar Europe, što smatram jasnom prednošću.

SSM je svakako u vrlo dobroj poziciji za procjenu, praćenje i rješavanje rizika u bankovnom sektoru na europskoj razini. Mikrobonitetno stajalište proširuje se makrobonitetnim odgovornostima za praćenje i rješavanje rizika sa stanovišta cjelokupnog sustava. Osim toga, SSM nam pruža čvršću objedinjenu sliku te povećava učinkovitost raspodjele i prijenosa unutargrupnog kapitala i likvidnosti.

Pomnije gledajući SSM-ov pristup nadzoru banaka, institucijama koje nadziremo od studenoga 2014. već je jasno da se SSM neće ustručavati poduzimati temeljiti i neposredan nadzor. Naša nadzorna tijela marljivo i odlučno provode jedinstvena pravila. Postavljamo teška pitanja i preispitujemo odgovore kad je to potrebno. Bit ćemo strog nadzornik, ali ćemo uvijek u svojim postupcima nastojati biti pravedni i nepristrani.

Koncept zajedničkih nadzornih timova, koji izravno nadziru značajne institucije, temelj je SSM-a. Zajednički nadzorni timovi sastoje se od zaposlenika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela kojima rukovodi koordinator iz ESB-a. Oni su bitni za ostvarenje SSM-ova cilja održavanja neposrednih i bliskih veza s bankama tijekom stalnih nadzornih aktivnosti. Struktura zajedničkih nadzornih timova, kao i struktura horizontalnih služba s odgovarajućim mrežama stručnjaka pri nacionalnim nadležnim tijelima, objedinjuje veliko konkretno znanje nacionalnih nadzornih tijela sa širokim iskustvom ESB-a.

Nacionalna nadležna tijela nastavljaju provoditi izravni nadzor manje značajnih institucija, pod nadzorom ESB-a. Budući da je ESB odgovoran za sveukupno funkcioniranje SSM-a, može davati opće upute nacionalnim nadležnim tijelima u vezi s nadzorom manje značajnih banka i zadržava istražne ovlasti nad nadziranim bankama.

SSM-ov pristup nadzoru banaka usmjeren je na budućnost. Naša je svrha pravodobno razmotriti moguća pitanja. Mi promičemo višestruka gledišta o riziku i cilj nam je steći duboko razumijevanje činitelja rizika, sklonosti preuzimanju rizika i poslovnog modela svakog subjekta. Takav pojedinačan pristup kombiniramo s pogledom na cijeli sektor te sagledavamo poveznice između banaka i ostatka finansijskog sustava. Radi djelotvornog rada SSM-a, također ćemo aktivno poticati daljnje usklađivanje regulatornog okružja banaka. Dokle god regulativa bude rascjepkana, samo približavanje nadzornih praksa ne može osigurati jednakva pravila igre. U tom pogledu, SSM će aktivno pridonositi radu Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) u donošenju, na razini EU-a, jedinstvenog pravilnika i jedinstvenog nadzornog priručnika.

Prioriteti za 2015.

Rad SSM-a u 2015., njegovoj prvoj godini u punoj funkciji, nastavlja se na nalaze sveobuhvatne procjene kao početne točke. Nadzorni odbor također je oblikovao prioritete u svjetlu pozadinskog okružja i – što je najvažnije, s obzirom na SSM-ov pristup nadzoru koji se temelji na riziku – glavnih rizika bankovnog sektora.

Tijekom proteklih godina banke poslju u nepovoljnim makroekonomskim uvjetima koji ograničavaju njihovu sposobnost stvaranja dobiti. Zapravo, slaba gospodarska aktivnost i visoke stope nazaposlenosti i dalje negativno utječu na profitabilnost banaka. U kontekstu slabog gospodarskog rasta i očekivanja niske inflacije, kamatne su stope na povijesno niskim razinama. Ovo dulje razdoblje niskih kamatnih stopa, praćenih niskim kreditnim maržama, pred banke stavlja posebne izazove u pogledu ostvarivanja prihoda, izloženosti rizicima te upravljanja imovinom i obvezama.

Prioriteti nadzora za 2015. **temelje se na nalazima sveobuhvatne procjene**, osobito u pogledu kreditnog rizika. Zajednički nadzorni timovi provjeravaju jesu li banke usvojile te nalaze, provode li učinkovito i dosljedno druge korektivne mjere koje proizlaze iz tog postupka i rješavaju li preostale nedostatke na odgovarajući način. Osobito je u finansijskim izvještajima potrebno u najvećoj mogućoj mjeri naznačiti dodatne neprihodujuće izloženosti i razine rezervacija, a kada to nije slučaj, u procjenama adekvatnosti kapitala Drugog stupa. Zajednički nadzorni timovi također pomno provjeravaju portfelje koji nisu obuhvaćeni sveobuhvatnom procjenom, a koji mogu uključivati bitne rizike.

Analiza glavnih rizika upućuje na osobito visoku razinu izloženosti segmentu poduzeća, u kojemu **neprihodujuće izloženosti** neprestano rastu. Banke u državama članicama SSM-a koje su najviše pogodžene krizom više su izložene neispunjavanju obveza poduzeća pa su zbog toga pod većom prismotrom. Štoviše, u 2015. je opravданo stavljanje posebnog naglaska na **kreditiranje visoko prezaduženih poduzeća**.

Što se tiče kvalitativnih pitanja, fokus nadzora je na **djelotvornosti i postojanosti funkcija banaka za upravljanje kreditnim rizikom** radi procjene sposobnosti kontrolnog okružja za ublažavanje rizika. Pažljivo se rješavaju konkretne slabosti utvrđene pregledom kvalitete imovine, a koje se odnose na metodologije, politike, pogrešna razvrstavanja neprihodujućih izloženosti i modele rezerviranja, pri čemu se promiče usklađivanje računovodstvenih praksa i jednaki uvjeti za sve. Zajednički nadzorni timovi procjenjuju potrebu za nadzornim mjerama, bilo putem operativnih akata bilo primjenom nadzornih ovlasti.

Održivost poslovnih modela i pokretači profitabilnosti još su jedan prioritet nadzora u 2015. Nadzorno tijelo pazi na agresivne strategije usmjerene na prinos kako bi uočilo labave kreditne standarde i manjkave cjenovne politike. Slijedom sveobuhvatne procjene, kapitalni planovi banaka koje pokazuju slabosti, čak i ako jesu prošle procjenu, podliježu pomnom ispitivanju, s naglaskom na provedbu zdravih i vjerodostojnih poslovnih planova.

Zajednički nadzorni timovi također se usredotočuju na **upravljanje na institucijskoj razini**, kao što je ustroj odbora, njegova stručnost, raznolikost, izazovi i kultura. U

izradi je hijerarhijska procjena kvalitete okvira sklonosti banaka preuzimanju rizika i njihovih poslovnih praksa. Snažno će se poticati značajne institucije da formalno definiraju svoju sklonost preuzimanju rizika, a zajednički će nadzorni timovi provjeravati ogleda li se to u svakodnevnom upravljanju rizicima.

U žarištu nadzora 2015. također će biti **kvaliteta upravljačkih informacija**, pri čemu će zajednički nadzorni timovi propitivati dobivaju li odbor i izvršna uprava kvalitetna i podrobna izvješća o riziku koja su potrebna kako bi mogli izvršavati svoju nadzornu ulogu. Također ocjenjuju strogost internih postupaka banaka za testiranje otpornosti na stres kao ključan ulazni podatak za vjerodostojan okvir u pogledu sklonosti preuzimanju rizika. Nastavljajući se na sveobuhvatnu procjenu, zajednički nadzorni timovi stječu dublje razumijevanje upravljanja okvirima banaka za testiranje otpornosti na stres, cjelovitost korištenih metodologija i kvalitete temeljnih podataka.

Adekvatnost kapitala i likvidnosti i dalje su razlog za zabrinutost i ključni prioritet kojim će se zajednički nadzorni timovi stalno baviti, polazeći od rezultata sveobuhvatne procjene i odluka donesenih na temelju postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP) za 2015.

Još jedno ključno područje istrage jest **preispitivanje potvrde internih modela banaka**. Veća dosljednost okvira internih modela bitna je za vjerodostojnost izračuna koeficijenta imovine ponderirane rizikom i kapitala banaka. Nužno je temeljito i stalno praćenje kako bi se povećala dosljednost postupaka potvrde i otklonili mogući nedostaci koji proizlaze iz upotrebe modela od strane banaka. Iako je pregled jedan od prioriteta za 2015., s obzirom na velik broj postojećih modela, riječ je o višegodišnjem projektu.

Što se tiče regulatornog okvira, jedan od glavnih izazova jest **sposobnost banaka za prijelaz na postupno uvođenje paketa Direktive o kapitalnim zahtjevima IV odnosno Uredbe o kapitalnim zahtjevima (CRD IV/CRR)** koji uključuje strože kapitalne zahtjeve. ESB pomno razmatra nacionalne diskrecije kako bi smanjio rascjepkanost unutar zemalja SSM-a te moguće posljedično smanjenje kvalitete kapitala. On prati kvalitetu kapitala (tj. njegovu sposobnost za istinsku apsorpciju gubitaka) kao i raspodjelu kapitala unutar i po bankovnim grupama. Slabosti kapitalne osnove razmotrit će se u postupku planiranja kapitala na temelju SREP-a kako bi se povećala otpornost banaka. ESB ima za cilj poboljšati konvergenciju provedbe propisa u europodručju.

Uz adekvatnost kapitala, **praćenje likvidnosti najosjetljivijih banaka** ostaje glavni prioritet. Nadzorno tijelo češće će se sastajati s bankama čije se likvidnosno stanje pogoršava i može odrediti dodatne zahtjeve kad je potrebno.

Što se tiče **operativnih rizika**, glavni naglasak je na **adekvatnosti upravljačkog okvira** i djelotvornosti procesa kako bi se utvrdio rizik i ublažile bitne izloženosti gubiticima. U odgovoru na sve veću zabrinutost zbog štetnih poslovnih praksa, od banaka koje se smatraju bitno izloženima rizicima postupanja (eng. *conduct risk*) traži se da dostave izračun potencijalnih parničnih troškova. Preispitati će se interne mjere radi procjene adekvatnosti rezervacija i sprečavanja nepredviđenih utjecaja. Što se tiče IT sustava banaka, glavne su nedoumice: **nedovoljna ulaganja i**

praznine u IT rješenjima, kao i u okviru za upravljanje rizicima, kibernetička sigurnost i cijelovitost podataka te slabosti utvrđene sveobuhvatnom procjenom.

Ti se prioriteti u prvom redu odnose na značajne institucije koje su pod izravnim nadzorom ESB-a. Za **manje značajne institucije**, koje su pod neizravnim nadzorom ESB-a, glavni su ciljevi za 2015. dovršetak izrade i uspostave nadzornog pristupa ESB-a, u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima i u skladu sa standardima koji se odnose na SSM u cijelosti. Velika raznolikost manje značajnih institucija zahtijeva nadzorne pristupe koji djelotvorno spajaju lokalno znanje i zajedničke metodologije. ESB utvrđuje prioritete unutar svojih aktivnosti, stavljajući odgovarajući naglasak na institucije za koje je procijenjeno da imaju visoku razinu inherentnog rizika. Tako je u okvir za nadzor manje značajnih institucija ugrađeno načelo razmjernosti, a konkretno se ogleda u načinu primjene različitih alata za neizravni nadzor.

Za horizontalne aktivnosti prioritet u 2015. jest **promicati veću usklađenost nadzornih pristupa** unutar SSM-a. To uključuje inventuru postojećih nacionalnih nadzornih praksa i utvrđivanje najboljih od njih, razvoj standarda te testiranje i daljnje unapređivanje usklađenih metodologija nadzora.

Promicanje prodornijeg pristupa nadzoru banaka drugo je područje od strateške važnosti.

Na kraju, ključna je zadaća za horizontalne aktivnosti u 2015. **uspostaviti snažnu razmjenu informacija i suradnju** sa svim odgovarajućim dionicima. To će obuhvatiti pregovore o memorandumima o razumijevanju i sporazumima o suradnji s odgovarajućim vanjskim dionicima, sudjelovanje u međunarodnim forumima o utvrđivanju standarda i propisa te razvoj komunikacijskih veza i platforma za raspravu za ključne mreže stručnjaka ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela.

Tu dolazimo do strateškog cilja **razvoja timske kulture SSM-a** unutar ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela. To je bitno kako bi se našim visokokvalificiranim ljudima – koji rade za različita tijela i nalaze se u različitim zemljama – omogućilo da rade na postizanju zajedničkih ciljeva. Politike ljudskih potencijala SSM-a koje se odnose na osposobljavanje, povratne informacije o uspješnosti i mobilnost unutar SSM-a nastavit će se razvijati u skladu s općim zahtjevom zakonodavaca EU-a za promicanje zajedničke kulture nadzora i istinski integriranog nadzornog mehanizma.

Pred SSM-om je još mnogo posla kako bi proveo najbolje prakse za neovisan, prodoran i budućnosti okrenut nadzor koji će bankama osigurati jednaka pravila igre. U ovoj prvoj godini provedbe provjeravamo jesu li naše prepostavke bile točne, posebice u pogledu adekvatnosti sredstava i brzine usklađivanja nadzornih pristupa. Očekuje se da će se izazovni ciljevi SSM-a znatnije ostvarivati sa stjecanjem iskustva i zrelosti organizacije.

Sveobuhvatna procjena bila je važan presedan za vertikalni i horizontalni nadzor koji poduzima SSM te je pokazala da dosljedan nadzor zahtijeva potpuno usklađenu regulativu u europodručju. ESB je u potpunosti predan regulatornom i nadzornom okviru koji osigurava sigurnost i pouzdanost bankovnog sustava i stabilnost financijskog sustava.

1. Kratak pregled SSM-a

U ovom se poglavlju govori o:

- uspostavi novog institucijskog okvira za nadzor banaka u europodručju i povezanih upravljačkih struktura
- organizaciji nadzorne funkcije u ESB-u.

Također se spominju novi aranžmani za sudjelovanje Nadzora banaka ESB-a¹ u odgovarajućim EU-ovim i međunarodnim institucijama i forumima.

1.1. Odgovornost i vanjska komunikacija

Uredbom o SSM-u predviđeno je da dodjela nadzornih zadaća ESB-u bude uravnotežena s odgovarajućim zahtjevima koji se odnose na transparentnost i odgovornost. U skladu s tim, uspostava okvira za redovito polaganje odgovornosti Europskom parlamentu i Vijeću EU-a, kao i djelotvornih kanala vanjske komunikacije, bili su među prioritetima ESB-a.

1.1.1. Provedba snažnog okvira odgovornosti

[Uredbom o SSM-u](#) utvrđuje se temeljan i snažan okvir odgovornosti za nadzornu funkciju ESB-a prema Europskom parlamentu i Vijeću EU-a. Praktični aspekti provedbe demokratske odgovornosti za zadaće koje su ESB-u dodijeljene Uredbom o SSM-u utvrđeni su:

- [Međuinstitucijskim sporazumom](#) između Europskog parlamenta i ESB-a
- [Memorandumom o razumijevanju](#) između Vijeća EU-a i ESB-a.

Osim toga, u Uredbi o SSM-u navodi se više zahtjeva koji se odnose na izvješćivanje, a koji također obuhvaćaju Europsku komisiju i nacionalne parlamente.

Glavni kanali odgovornosti

Za provedbu Uredbe o SSM-u ESB je odgovoran predstavnicima europskih građana u Europskom parlamentu kroz redovita javna saslušanja i *ad hoc* razmjene mišljenja s predsjednikom Nadzornog odbora na sjednicama parlamentarnog Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku, kao i odgovaranjem na pisane upite zastupnika Europskog parlamenta. Euroskupina također može postavljati pitanja u usmenom i pisanim obliku te održavati *ad hoc* razmjene mišljenja u prisutnosti predstavnika država članica sudionica koje su izvan europodručja. Predsjednik Nadzornog odbora

¹ Nadzor banaka ESB-a naziv je za poslovna područja ESB-a koja sudjeluju u nadzoru.

također podnosi Godišnje izvješće SSM-a parlamentarnom Odboru i Euroskupini. To se izvješće također upućuje Europskoj komisiji i nacionalnim parlamentima.

Nacionalni parlamenti također mogu ESB-u postavljati pitanja u pisanom obliku i pozvati predsjednika ili člana Nadzornog odbora da sudjeluje u razmjenama mišljenja o nadzoru kreditnih institucija u dotičnoj državi članici.

Izvršenje zahtjeva o odgovornosti

Što se tiče **Europskog parlamenta**, predsjednica Nadzornog odbora 2014. posjetila je parlamentarni Odbor za ekonomsku i monetarnu politiku radi:

- dva uobičajena javna saslušanja ([18. ožujka](#) i [3. studenoga](#))
- dvije *ad hoc* razmjene mišljenja (4. veljače i 3. studenoga).

Gđa Nouy također je sudjelovala na seminaru za ESB i Parlament, održanom 14. listopada 2014., na početku novog saziva Parlamenta, kako bi zastupnicima objasnila pripremne radnje u okviru SSM-a. Gđa Lautenschläger, potpredsjednica Nadzornog odbora, primila je zastupnike Europskog parlamenta u ESB-u 12. siječnja 2015. kako bi im u glavnim crtama izložila ESB-ove nadzorne prioritete za 2015. godinu.

ESB je Europskom parlamentu redovito dostavljao povjerljive zapisnike sa sjednica svojeg Nadzornog odbora i popise nedavno prihvaćenih pravnih akata (vidi Popis pravnih instrumenata u vezi s općim okvirom nadzora banaka koji je donio ESB).

Od studenoga 2013. do 15. siječnja 2015. ESB je na svojim **mrežnim stranicama** objavio 14 odgovora na upite zastupnika Europskog parlamenta o pitanjima nadzora. Većina pisama odnosila se na pripremne radnje i sveobuhvatnu procjenu.

Što se tiče **Vijeća EU-a**, predsjednica Nadzornog odbora u četiri je navrata 2014. sudjelovala na sjednicama Vijeća ECOFIN-a i Euroskupine. Od 4. studenoga 2014. predsjednica Nadzornog odbora počela je izvršavati odgovornost prema Vijeću EU-a preko Euroskupine.

U okviru zahtjeva o izvješćivanju **nacionalnih parlamenta**, predsjednica Nadzornog odbora imala je dvije razmjene mišljenja s:

- Financijskim odborom njemačkog *Bundestaga* 8. rujna 2014., kad je gđa Nouy bila u pratnji gđe Elke König, tadašnje predsjednice Saveznog tijela za financijski nadzor (BaFin);
- Odborom za europske poslove francuske Narodne skupštine 16. prosinca 2014., kad je gđa Nouy bila u pratnji g. Edouarda Fernandez-Bolloa, glavnog tajnika tijela nadležnog za bonitetni nadzor i sanaciju *Autorité de contrôle prudentiel et de résolution* (ACPR).

ESB je 2014. također ispunio više pojedinačnih zahtjeva za odgovornost u okviru priprema za potpuno preuzimanje nadzornih zadaća, kako je predviđeno Uredbom o SSM-u. Oni su uključivali:

- objavu **tromjesečnih izvješća** o napretku operativne provedbe Uredbe o SSM-u
 - [Tromjesečno izvješće o SSM-u 2014. / 1](#)
 - [Tromjesečno izvješće o SSM-u 2014. / 2](#)
 - [Tromjesečno izvješće o SSM-u 2014. / 3](#)
 - [Tromjesečno izvješće o SSM-u 2014. / 4](#)
- izmjenu **etičkog okvira** kako bi se uzela u obzir nova uloga ESB-a kao nadzornog tijela
- objavu [Odluke ESB-a o odvajanju](#), kojom se uređuje funkcionalno odvajanje funkcije monetarne politike od nadzorne funkcije ESB-a.

1.1.2. Razvoj djelotvornih kanala i alata vanjske komunikacije

Djelotvorna vanjska komunikacija nužna je za izgradnju razumijevanja, prihvatanja i povjerenja u SSM u širem kontekstu bankovne unije te za jačanje vjerodostojnosti i ugleda Nadzora banaka ESB-a. Komunikacijski okvir za nadzor osmišljen je uzimajući u obzir najbolje prakse koje su na području komunikacija prihvatile druga nadzorna tijela, a koja je odobrio Nadzorni odbor.

Osim toga, kako bi vanjske komunikacije bile pristupačnije najširoj javnosti, ovisno o adresatima, prevode se dokumenti:

- zakonske publikacije i javne informacije dostupne su na svim službenim jezicima EU-a
- informacije namijenjene građanima zemalja koje sudjeluju u SSM-u prevode se na službene jezike tih zemalja.

U komunikacijske kanale i alate razvijene 2014. godine ubrajaju se:

- **Mrežne stranice o nadzoru banaka**
Ključan su komunikacijski alat za SSM nove posebne mrežne stranice, koje su pokrenute 4. studenoga 2014. Mrežne stranice sadržavaju informacije za opću javnost, nadzirane banke i druge dionike, uključujući priopćenja za javnost (2014. godine objavljeno ih je 20), govore, intervjuje, pravne akte i mrežne prijenose. Odjeljci od izravne važnosti za šиру publiku prevedeni su na sve službene jezike EU-a.

European Central Bank [ENGLISH](#) OTHER LANGUAGES 22 +

EUROPEAN CENTRAL BANK
BANKING SUPERVISION

Google™ Custom Search

Contacts Follow us + Share +

About | Supervisory Practices | Organisation & Governance | Legal Framework | Press & Publications | Careers |

**Banking supervision
3,600 banks, 19 countries,
one system**

European banking supervision helps to rebuild trust and bolsters the safety and soundness of the banking system. The ECB directly supervises the biggest banks in the euro area.

[Read more](#)

RSS-Feed

In focus Press releases Speeches Interviews Publications Legal acts

- **Vodič o nadzoru banaka**
ESB je 30. rujna 2014. objavio „Vodič o nadzoru banaka“ na svim jezicima europodručja. Svrha je Vodiča objasniti bankama, općoj javnosti i medijima kako SSM funkcionira te pružiti smjernice o nadzornoj praksi SSM-a. To je alat koji će se redovito ažurirati kako bi prenio nova iskustva stečena u praksi. Za više informacija vidi Odjeljak 2.2.2.
- **Javna savjetovanja**
Kao što je propisano u Uredbi o SSM-u, održana su javna savjetovanja o tri nacrta uredaba ESB-a, a to su:
 - (i) nacrtu Okvirne uredbe ESB-a o SSM-u
 - (ii) nacrtu Uredbe ESB-a o naknadama za nadzor
 - (iii) nacrtu Uredbe ESB-a o izvješćivanju o nadzornim finansijskim podatcima.

Svrha je savjetovanja bila da se zatraže stavovi zainteresiranih građana EU-a, sudsionika na tržištu i drugih dionika. **Javna saslušanja** održavala su se u Frankfurtu na Majni u okviru svakog savjetovanja i prenosila mrežnim prijenosom na mrežnim stranicama ESB-a. Primljeni odgovori uzeti su u obzir u konačnom tekstu odgovarajućih uredaba.
- **Upiti javnosti**
Nove nadzorne zadaće ESB-a dovele su do značajnog povećanja broja upita javnosti. Stoga je ESB povećao kapacitete svojeg osoblja za odgovaranje na upite javnosti. Neki su upiti uključeni u Česta pitanja (FAQs), koja su objavljena na mrežnim stranicama o nadzoru banaka i redovito se ažuriraju.

- **Edukativni materijali**

Informacije namijenjene općoj javnosti, uključujući kratke video materijale i tekstualna objašnjenja, objavljene su na mrežnim stranicama radi informiranja i educiranja šire javnosti o nadzoru banaka. Ti će se materijali ažurirati i obogaćivati prema potrebi.

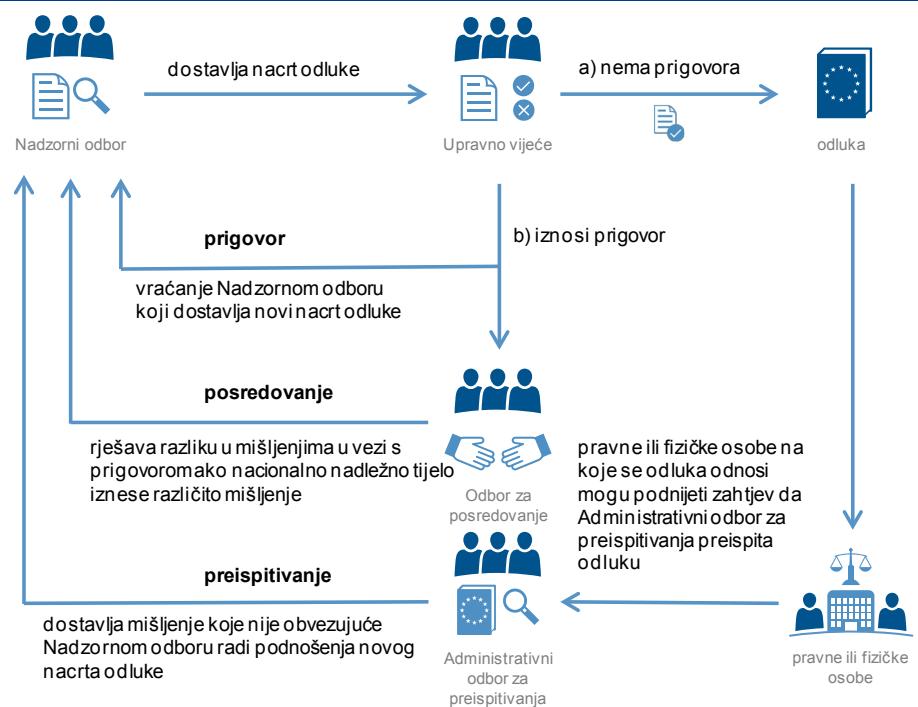
1.2. Nadzorni odbor i Upravljački odbor

1.2.1. Nadzorni odbor

U skladu s Uredbom o SSM-u, planiranje i izvođenje zadaća dodijeljenih ESB-u u potpunosti obavlja Nadzorni odbor kao interno tijelo ESB-a. Nadzorni odbor donosi nacrte odluka koje Upravno vijeće prihvata u skladu s **postupkom neisticanja prigovora** (vidi Sliku 1.). Odluke se smatraju donezenima ako Upravno vijeće u utvrđenom roku, koji ne prelazi deset dana, na njih ne istakne prigovor. Osim toga, Upravno vijeće donosi odluke o općem okviru (npr. Okvirnu uredbu o SSM-u) izvan postupka neisticanja prigovora.

Slika 1.

Postupak neisticanja prigovora

Osnivanje **Nadzornog odbora**, uključujući imenovanje predsjednika, potpredsjednika i tri predstavnika ESB-a od prosinca 2013. pa do početka 2014., bilo je ključan korak u uspostavi SSM-a.

Gđu Danièle Nouy Vijeće EU-a imenovalo je 16. prosinca 2013. predsjednicom Nadzornog odbora. Imenovanje je obavljeno na prijedlog Upravnog vijeća ESB-a od 20. studenoga 2013. na temelju otvorenog postupka odabira te odobrenja Europskog parlamenta 11. prosinca. Iako je slijedilo korake navedene u Uredbi o SSM-u i dogovorene s Europskim parlamentom i Vijećem EU-a, imenovanje je obavljeno po ubrzanom postupku.

Gđu Sabine Lautenschläger Vijeće EU-a imenovalo je potpredsjednicom Nadzornog odbora s početkom mandata od 12. veljače 2014., nakon potvrde Europskog parlamenta. Kao što je navedeno u Uredbi o SSM-u, potpredsjednica je izabrana iz redova članova Izvršnog odbora ESB-a.

Upravno je vijeće ESB-a 6. ožujka 2014. imenovalo troje predstavnika ESB-a u Nadzorni odbor. To su: **g. Ignazio Angeloni**, **gđa Julie Dickson** i **gđa Sirkka Hämäläinen**. Četvrti predstavnik, **g. Luc Coene**, imenovan je 18. veljače 2015.

Nakon imenovanja predsjednice, od nacionalnih nadležnih tijela zatraženo je da imenuju po jednog predstavnika. Kada nadležno tijelo nije nacionalna središnja banka, članovi Nadzornog odbora mogu odlučiti pozvati predstavnika iz svoje nacionalne središnje banke. U tom se slučaju predstavnici za potrebe postupka glasovanja smatrali kao jedan član.

Uredbom o SSM-u od Upravnog se vijeća zahtijeva da donosi interna pravila koja određuju pojedinosti njegova odnosa s Nadzornim odborom. U skladu s tim, Upravno je vijeće 22. siječnja 2014. donijelo izmjene [Poslovnika ESB-a](#). Izmijenjenim se Poslovnikom osobito uspostavlja interakcija između Upravnog vijeća i Nadzornog odbora u okviru postupka neisticanja prigovora. Osim toga, s ciljem pravilnog odražavanja odgovornosti Upravnog vijeća za unutarnju organizaciju ESB-a i njegov postupak odlučivanja u skladu sa [Statutom ESSB-a i ESB-a](#), određena pravila kojima se uređuju postupci Nadzornog odbora također su ugrađena u [Poslovnik ESB-a](#).

Nadzorni je odbor 31. ožujka 2014. donio svoj [Poslovnik](#), koji valja iščitavati u vezi s izmijenjenim Poslovnikom ESB-a.

[Kodeks ponašanja](#) za Nadzorni odbor odobren je 12. studenoga 2014., a stupio je na snagu sljedeći dan. Svrha je Kodeksa ponašanja dati općim okvir visokih etičkih norma kojih se članovi i drugi sudionici u Nadzornom odboru trebaju pridržavati te uspostaviti odgovarajuće postupke radi, između ostalog, rješavanja mogućih sukoba interesa.

Nadzorni odbor

Prednji red (slijeva nadesno):
 Robert Ophèle, Fabio Panetta,
 Danièle Nouy, Sabine
 Lautenschläger, Norbert Goffinet,
 Anneli Tuominen, Cyril Roux, Matej
 Krumberger (zamjenik za članicu
 Stanislavu Zadravec Capriolo)

Srednji red (slijeva nadesno):
 Mathias Dewatripont, Elke König,
 Ignazio Angeloni, Julie Dickson,
 Vassiliki Zakka, Claude Simon, Jan
 Sijbrand, Sirkka Hämäläinen,
 Mariano Herrera (zamjenik za člana
 Fernanda Restoya Lozana)

Stražnji red (slijeva nadesno):
 Andreas Ittner, Vladimír Dvořáček,
 Karol Gabarretta, Zoya Razmusa,
 Kristaps Žakulis, Yiayos
 Demetriou, Kilvar Kessler, Helmut
 Ettl, António Varela, Alexander
 Demarco

Predsjednica	Danièle Nouy	Cipar	Kyriacos Zingas (Central Bank of Cyprus) (do 31. listopada 2014.) Yiayos Demetriou (Central Bank of Cyprus) (od 1. studenoga 2014.)
Potpredsjednica	Sabine Lautenschläger	Latvija	Kristaps Žakulis (nadzorno tijelo Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoya Razmusa (Latvijas Banka)
Predstavnici ESB-a	Ignazio Angeloni Luc Coene (od 11. ožujka 2015.) Julie Dickson Sirkka Hämäläinen	Litva	Ingrida Šimonytė (Lietuvos bankas) (od 1. siječnja 2015.)
Belgija	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique)	Luksemburg	Claude Simon (nadzorno tijelo Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Njemačka	Elke König (nadzorno tijelo Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) (do 28. veljače 2015.) Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) (od 1. ožujka 2015.) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Malta	Karol Gabarretta (nadzorno tijelo Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Čentrali ta' Malta / Central Bank of Malta)
Estonija	Kilvar Kessler (nadzorno tijelo Finantsinspektsioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Nizozemska	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Irska	Cyril Roux (Central Bank of Ireland / Banc Ceannais na hÉireann)	Austrija	Helmut Ettl (nadzorno tijelo Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Grčka	Vassiliki Zakka (Bank of Greece)	Portugal	Pedro Duarte Neves (Banco de Portugal) (do 10. rujna 2014.) António Varela (Banco de Portugal) (od 11. rujna 2014.)
Španjolska	Fernando Restoy Lozano (Banco de España)	Slovenija	Stanislava Zadravec Capriolo (Banka Slovenije)
Francuska	Robert Ophèle (Banque de France)	Slovačka	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Italija	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Finska	Anneli Tuominen (nadzorno tijelo Finanssivalvonta) Pentti Hakkarainen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (do 31. prosinca 2014.) Kimmo Virolainen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (od 1. siječnja 2015.)

Nadzorni odbor djeluje od siječnja 2014. i svoju je prvu sjednicu održao 30. siječnja, dok su tijekom 2014. održane 22 sjednice (od kojih su četiri bile telekonferencije).

Proces pokrenut u ožujku za pripremu i donošenje 120 odluka na svim odgovarajućim službenim jezicima kojima se određuje značajnost nadziranih

institucija, kao i potvrda rezultata sveobuhvatne procjene, bili su prva ključna postignuća u smislu svladavanja analitičkih, pravnih i logističkih izazova.

Osim formalnih sjednica, među članovima Nadzornog odbora bilo je mnogo neformalnih razmjena mišljenja, također i u okviru posjeta predsjednice i potpredsjednice državama članicama. Konkretno, u skladu s opredjeljenjem izraženim na saslušanju pred Europskim parlamentom u okviru postupka odabira u studenome 2013., predsjednica je tijekom 2014. posjetila odbore i osoblje sva 24 nacionalna nadzorna tijela i središnje banke diljem europodručja.

Od rujna do prosinca 2014., s obzirom na pristup Litve europodručju 1. siječnja 2015., predstavnik središnje banke Lietuvos bankas sudjelovao je na sjednicama Nadzornog odbora u svojstvu promatrača.

U skladu s Poslovnikom Nadzornog odbora, predstavnici Europske komisije i Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) bili su pozvani na neke od sjednica kako bi se osigurala optimalna interakcija s jedinstvenim tržištem o više pitanja.

1.2.2. Upravljački odbor

Nadzornom odboru u radu pomaže i njegove sjednice priprema Upravljački odbor. Pravila za izbor njegovih članova, a to su predsjednik i potpredsjednik Nadzornog odbora, jedan predstavnik ESB-a i pet članova iz nacionalnih nadležnih tijela koji se imenuju na mandat od godinu dana, uključena su u izmijenjeni Poslovnik ESB-a. Kako bi se osigurala pravična ravnoteža i rotacija među nacionalnim nadležnim tijelima, ona su podijeljena u četiri skupine prema rangu koji se temelji na ukupnoj konsolidiranoj imovini banaka u odgovarajućoj državi. U Upravljačkom odboru uvijek mora biti barem jedan član iz svake skupine.

Prva sjednica Upravljačkog odbora održala se 27. ožujka 2014. Tijekom 2014. održano je ukupno devet sjednica.

1.3. Administrativni odbor za preispitivanja i Odbor za posredovanje

1.3.1. Administrativni odbor za preispitivanja

Administrativni odbor za preispitivanja (u dalnjem tekstu: Administrativni odbor) osnovan je u skladu s [Odlukom ESB/2014/16](#) od 14. travnja 2014. On provodi interna administrativna preispitivanja nadzornih odluka ESB-a.

Sastav i glavne zadaće

Administrativni odbor sastoji se od pet članova i dva zamjenika, sve redom osoba visokog ugleda s dostačnim iskustvom u području bankarstva i drugih finansijskih

usluga. Njih je nakon objave javnog poziva za iskaz interesa imenovalo Upravno vijeće ESB-a na mandat od pet godina koji se može obnoviti jedanput. Uloga je dvaju zamjenika privremeno zamijeniti članove u slučaju njihove privremene nesposobnosti ili drugih okolnosti navedenih u Odluci ESB/2014/16.

Slika 2.

Sastav Administrativnog odbora za preispitivanja

Članovi Administrativnog odbora djeluju neovisno i u interesu javnosti te ne podliježu uputama ESB-a. [Javne izjave o obvezama i interesima](#) koje su dali svi članovi i zamjenici objavljene su na [mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka](#).

Preispitivanje nadzornih odluka koje donese ESB može zatražiti svaka fizička ili pravna osoba kojoj je odluka upućena ili za koju je odluka od izravne i pojedinačne važnosti.

Administrativni odbor mora donijeti mišljenje o preispitivanju najkasnije u roku od dva mjeseca od dana primitka zahtjeva za preispitivanje. Na temelju mišljenja Administrativnog odbora, koje nije obvezujuće, Nadzorni odbor odlučuje hoće li uputiti prijedlog Upravnom vijeću da spornu odluku ukine, da je zamijeni odlukom istovjetnog sadržaja ili da je zamijeni izmijenjenom odlukom.

Zbog svoje uloge u preispitivanju nadzornih odluka ESB-a na zahtjev, kao i činjenice da u svakom takvom slučaju preispitivanje od strane Administrativnog odbora vodi do donošenja nove odluke Upravnog vijeća, Administrativni je odbor važan element u postupku donošenja odluka ESB-a kad je u pitanju izvršavanje nadzornih zadaća ESB-a u skladu s Uredbom o SSM-u.

U obavljanju zadaća Administrativnom odboru pomažu Tajništvo Nadzornog odbora i druga poslovna područja ESB-a, prema potrebi.

Administrativni odbor za preispitivanja

Prednji red (slijeva nadesno):
André Camilleri, Concetta Brescia
Morra, Jean-Paul Redouin

Stražnji red (slijeva nadesno):
Kaarlo Jännäri, Edgar Meister, F.
Javier Arístegui Yáñez, René Smits

Aktivnosti

Administrativni je odbor započeo s radom u rujnu 2014. Do sada je zaprimio **tri zahtjeva za preispitivanje** u vezi s odlukama ESB-a o značajnosti koje su značajnim nadziranim subjektima dostavljene u rujnu 2014. Značajni nadzirani subjekti tvrdili su da ih se, iz različitih razloga, ne treba smatrati značajnima i stoga su od Administrativnog odbora zatražili da preispita ocjenu ESB-a.

U provođenju preispitivanja Administrativni se odbor osloonio na pisane podneske podnositelja zahtjeva te je svakog od njih pozvao i na usmeno saslušanje u Frankfurt na Majni. Administrativni odbor donio je mišljenje o svakom zahtjevu te ih uputio Nadzornom odboru. Novi nacrti odluka o značajnosti tada su bili podneseni na odobrenje Upravnog vijeću u skladu s postupkom neisticanja prigovora, a odluke su po doноšenju dostavljene trima podnositeljima zahtjeva.

Što se tiče **troškova preispitivanja**, u Odluci ESB/2014/16 navedeno je da njihov iznos mora pokriti ono što je opravdano nastalo. ESB je pripremio metodologiju koja se odnosi na naloge za plaćanje troškova, prema kojoj podnositelji zahtjeva ESB-u načelno moraju podmiriti dio troškova u paušalnom iznosu. ESB će metodologiju objaviti na svojim mrežnim stranicama čim bude dovršena kako bi mogući podnositelji zahtjeva bili sigurni koliki je iznos troškova koji će morati podmiriti.

Međutim, ako Upravno vijeće slijedom obavijesti o preispitivanju ukine ili izmjeni prvočinu odluku ESB-a, podnositelj zahtjeva ne mora snositi troškove. U takvim će slučajevima ESB nadoknaditi troškove preispitivanja nastale za podnositelja zahtjeva, osim ako se ti troškovi smatraju nerazmjernima, te ih u tom slučaju treba snositi podnositelj zahtjeva.

1.3.2. Odbor za posredovanje

Odbor za posredovanje osnovan je u skladu s [Uredbom ESB/2014/26](#) od 2. lipnja 2014. s ciljem odvajanja zadaća monetarne politike od nadzornih zadaća, kako je propisano člankom 25. stavkom 5. Uredbe o SSM-u. Na zahtjev nacionalnog nadležnog tijela, Odbor za posredovanje razmotrit će prigovor Upravnog vijeća na nacrt odluka Nadzornog odbora.

Odbor za posredovanje sastavljen je od po jednog predstavnika država članica sudsionica, izabranih iz redova članova Upravnog vijeća i Nadzornog odbora. Predsjednik Odbora za posredovanje – koji je potpredsjednik Nadzornog odbora, a ne član odbora – dužan je „pružati pomoć u postizanju ravnoteže između članova Upravnog vijeća i članova Nadzornog odbora“.

Radi osnivanja Odbora za posredovanje, u kolovozu 2014. ESB je predsjedniku Vijeća EU-a predložio postupak godišnje rotacije za imenovanje članova. Taj je prijedlog razmotren s drugim ministrima ECOFIN-a i naknadno usuglašen.

Dogovor o rotaciji uključuje osnivanje dviju skupina država podjednake veličine, na temelju protokolarnog redoslijeda tih država na njihovim nacionalnim jezicima.

U prvoj godini:

- države iz prve skupine imenuju svojeg člana Upravnog vijeća
- države iz druge skupine imenuju svojeg člana Nadzornog odbora.

Sljedeće godine te dvije skupine zamjenjuju uloge (tj. član Nadzornog odbora zamjenjuje člana Upravnog vijeća i obrnuto).

Ako neka država članica izvan europodručja odluči sudjelovati u SSM-u u bliskoj suradnji, njezina bi vlada bila pozvana da imenuje svojeg člana Nadzornog odbora u Odboru za posredovanje.

Litva, koja se europodručju pridružila 1. siječnja 2015., također je zastupljena u Odboru za posredovanje.

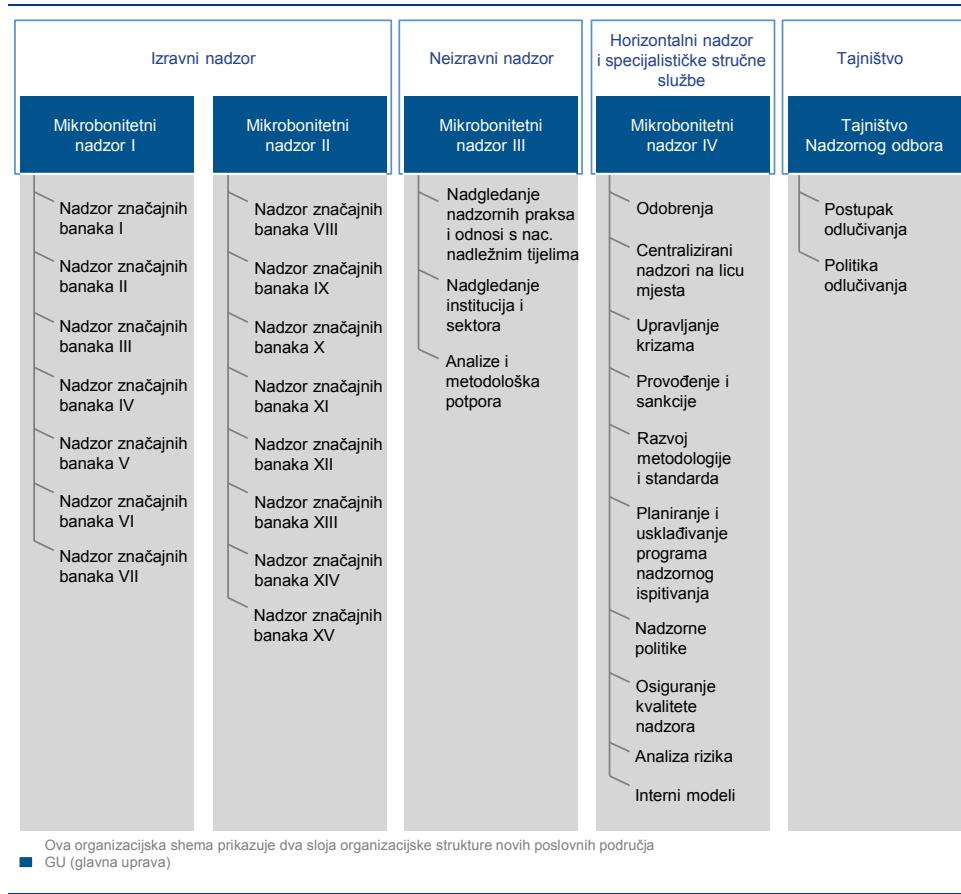
Odbor za posredovanje prvi je puta zasjedao krajem studenoga 2014. Na sjednici su predsjednik i članovi postigli zajednički dogovor o načinu provedbe u praksi nekih postupovnih koraka utvrđenih [Uredbom ESB/2014/26](#).

1.4. Organizacija nadzorne funkcije u ESB-u

Uspostava Jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM) zahtjevala je neke promjene postojeće organizacijske strukture ESB-a.

Nova mikrobonitetna funkcija organizirana je u pet novih poslovnih područja unutar ESB-a, a to su četiri glavne uprave (GU) i Tajništvo Nadzornog odbora.

Slika 3.
Temeljna organizacijska struktura SSM-a

1.4.1. Glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II

Glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II (GU MBN I i GU MBN II) bave se **izravnim nadzorom značajnih banaka**. Obje glavne uprave organizirane su u skladu s pristupom nadzoru koji se temelji na riziku i tako su se specijalizirale prema izloženosti riziku, složenosti i poslovnim modelima.

- GU MBN I obuhvaća nadzor oko 30 sistemski najvažnijih bankovnih grupa, a organiziran je u sedam odjela s oko 200 radnih mjesto koja odgovaraju radu na puno radno vrijeme.
- GU MBN II obuhvaća nadzor oko 90 bankovnih grupa, a organiziran je u osam odjela, također s oko 200 radnih mjesto koja odgovaraju radu na puno radno vrijeme.

Nadzor značajnih banaka provodi se u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima. Za svaki subjekt ili značajnu bankovnu grupu koju izravno nadzire ESB osnovan je **zajednički nadzorni tim**. Rad svakog tima usklađuje koordinator zajedničkog nadzornog tima iz GU MBN I i GU MBN II ESB-a uz podršku jednog ili

više potkoordinatora iz nacionalnih nadležnih tijela, a sastoji se od više nadzornika iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela zemalja sudionica. Svaka od 14 najsloženijih bankovnih grupa ima jednog posebnog koordinatora zajedničkog nadzornog tima, dok su kod svih ostalih bankovnih grupa koordinatori zajedničkih nadzornih timova u pravilu odgovorni za dvije ili tri bankovne grupe.

Radi jačanja i isticanja neutralnosti, koordinator zajedničkog nadzornog tima uglavnom nije iz matične zemlje banke koja je pod njegovim nadzorom. U istom duhu primjenjivat će se načelo rotacije prema kojemu, u pravilu, koordinatori zajedničkih nadzornih timova moraju mijenjati banke svake tri do pet godina kako ne bi uspostavili previše bliske odnose s nadziranim bankama. Za više informacija o zajedničkim nadzornim timovima vidi odjeljak 2.2.3.

1.4.2. Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III (GU MBN III) odgovorna je za ESB-ovu funkciju nadgledanja koja se odnosi na izravan nadzor **manje značajnih institucija** od strane nacionalnih nadležnih tijela.

U bilo kojem trenutku, nakon savjetovanja s odgovarajućim nacionalnim nadležnim tijelom ili na zahtjev nacionalnog nadležnog tijela, ESB može preuzeti odgovornost za izravan nadzor manje značajnih institucija kako bi osigurao dosljednu primjenu visokih standarda nadzora i dosljednost rezultata nadzora.

GU MBN III je organiziran u tri odjela s oko 80 radnih mesta koja odgovaraju radu na puno radno vrijeme, a koji obavljaju zadaće koje se odnose na:

- (i) kontrolu nadzornih praksa nacionalnih nadležnih tijela u pogledu manje značajnih institucija i odnose s nacionalnim nadležnim tijelima
- (ii) pojedinačni i sektorski nadzor manje značajnih institucija
- (iii) pružanje analitičke i metodološke podrške.

1.4.3. Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV (GU MBN IV) obuhvaća sve **horizontalne i specijalizirane stručne službe** nadzora. Ona pruža potporu zajedničkim nadzornim timovima i nacionalnim nadležnim tijelima prilikom provedbe nadzora značajnih i manje značajnih kreditnih institucija.

Glavnoj upravi MBN IV dodijeljeno je oko 250 radnih mesta koja odgovaraju radu na puno radno vrijeme, a organizirana je u deset odjela:

- Planiranje i usklađivanje programa nadzornog ispitivanja
- Odobrenja
- Provođenje i sankcije

- Osiguranje kvalitete nadzora
- Politike nadzora
- Razvoj metodologije i standarda
- Upravljanje krizama
- Centralizirani nadzori na licu mjesta
- Analiza rizika u okviru SSM-a
- Interni modeli.

S obzirom na dosadašnju veliku raznolikost u nacionalnim nadzornim okvirima (uključujući politiku, metodologiju, standarde, procese) i praksama, ključni je cilj GU MNB IV promicati razvoj i provedbu jedinstvenog, dosljednog i vrhunskog pristupa nadzoru radi utvrđivanja jednakih pravila igre i obavljanja djelotvornijeg nadzora u cijeloj Europi.

Za sve glavne uprave bliska suradnja i usklađivanje rada Nadzora banaka ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela ključni su za postizanje ciljeva SSM-a, osobito za rad i djelovanje kao jedinstvenog europskog nadzornog tijela. Donekle slijedeći koncept zajedničkih nadzornih timova, GU MBN III je uspostavio mreže koje udružuju osoblje ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, kao i svih horizontalnih i specijaliziranih stručnih služba. Za više informacija vidi poglavlje 3.

1.4.4. Tajništvo Nadzornog odbora

Tajništvo Nadzornog odbora odgovorno je za:

- pružanje potpore Nadzornom odboru i pomoći njegovim članovima u obnašanju dužnosti i ispunjavanju obveza, uključujući sastavljanje i evidentiranje dnevnog reda, zapisnika sa sastanaka i odluka
- osiguravanje cjelovitosti zakonske osnove odluka i njihove usklađenosti sa zakonskim uvjetima
- pružanje potpore predsjedniku i potpredsjedniku u ispunjavanju njihovih obveza odgovornosti prema Europskom parlamentu i Vijeću EU-a
- usklađivanje pripreme godišnjeg izvješća o nadzornim aktivnostima ESB-a i ostalih redovitih izvješća o pitanjima nadzora.

Tajništvu je dodijeljeno oko 30 radnih mjesta koja odgovaraju radu na puno radno vrijeme.

1.4.5. Zajedničke službe

Mnoga druga poslovna područja ESB-a pružala su savjetodavne, administrativne, tehničke, logističke i druge usluge Nadzoru banaka ESB-a isto kao i drugim funkcijama ESB-a. U njih se, primjerice, ubraju Opći poslovi, Odnosi s javnošću i jezične usluge, Ljudski potencijali, proračun i organizacija te Informacijski sustavi.

Takav je model „zajedničkih služba“ prihvaćen kako bi se izbjeglo udvostručavanje poslova i iskoristile prednosti sinergije s drugim poslovnim područjima ESB-a.

Konkretnе aktivnosti zajedničkih služba navedene su na drugim mjestima u ovom izvješću.

1.4.6. Odbori koji zasjedaju u sastavu SSM-a

Postojeća struktura odbora Eurosustava/ESSB-a koristi se za sjednice u sastavu SSM-a (uključujući članove nacionalnih nadležnih tijela za zemlje u kojima nadzor ne provodi nacionalna središnja banka) radi davanja savjeta o pitanjima koja se odnose na SSM.

U skladu s time izmijenjen je [Poslovnik ESB-a](#). Odbori koji zasjedaju u sastavu SSM-a podnose izvješća Nadzornom odboru i, kad je prikladno, Upravnom vijeću. U skladu sa svojim procedurama, Nadzorni odbor također nalaže potpredsjedniku da preko Izvršnog odbora izvješće Upravno vijeće o svim tim aktivnostima.

Tablica 1.

Odbori Eurosustava/ESSB-a koji zasjedaju u sastavu SSM-a

Odbor Eurosustava/ESSB-a za odnose s javnošću (ECCO)
Odbor za finansijsku stabilnost (FSC)
Konferencija za ljudske potencijale (HRC)
Odbor unutarnjih revizora (IAC)
Odbor za informacijsku tehnologiju (ITC)
Odbor za pravna pitanja (LEGCO)
Odbor za organizacijski razvoj (ODC)
Odbor za statistiku (STC)

1.4.7. Izjave o glavnim zadaćama

Kako bi se uzela u obzir nova nadzorna funkcija, Upravno je vijeće u siječnju 2015. prihvatiло izmijenjenu verziju [Izjave o glavnoj zadaći ESB-a](#) i [Izjave o glavnoj zadaći SSM-a](#), u kojoj se osobito navodi da je cilj „razviti nadzorni pristup koji udovoljava najvišim međunarodnim standardima“.

1.5. Okvir za blisku suradnju

Države članice EU-a čija valuta nije euro mogu sudjelovati u SSM-u u okviru režima bliske suradnje. Iako se člankom 7. Uredbe o SSM-u utvrđuju glavni uvjeti za uspostavu bliske suradnje između ESB-a i nadležnih tijela države članice koja podnosi zahtjev, postupovni aspekti utvrđeni su [Odlukom ESB/2014/5](#) koja je stupila na snagu 27. veljače 2014.

U [Odluci ESB/2014/5](#) osobito se navodi da se službeni zahtjev za blisku suradnju podnosi najmanje pet mjeseci prije dana od kojeg država članica nesudionica namjerava sudjelovati u SSM-u. Taj zahtjev mora sadržavati obvezu države članice koja podnosi zahtjev da će dostaviti potrebne informacije kako bi ESB mogao provesti sveobuhvatnu procjenu kreditnih institucija sa sjedištem u državi članici koja podnosi zahtjev. Država članica koja podnosi zahtjev također se obvezuje da će izmjeniti svoje nacionalne propise kako bi osigurala da: (i) pravni akti koje donese ESB u skladu s Uredbom o SSM-u budu obvezujući i provedivi u državi članici koja podnosi zahtjev; i (ii) da se nacionalno nadležno tijelo i nacionalno imenovano tijelo te države pridržavaju svih uputa, smjernica ili zahtjeva ESB-a u skladu s okvirom bliske suradnje.

Radi procjene zahtjeva za blisku suradnju ESB može zatražiti dodatne informacije od države članice koja podnosi zahtjev te također može uzeti u obzir rezultate sveobuhvatne procjene domaćeg bankovnog sektora koju je eventualno provelo nacionalno nadležno tijelo te države, pod uvjetom da metodologija te sveobuhvatne procjene odgovara standardima ESB-a i da su rezultati ažurni.

Ako ESB zaključi da država članica koja podnosi zahtjev ispunjava uvjete navedene u Uredbi o SSM-u za uspostavu bliske suradnje, i kada sveobuhvatna procjena bankovnog sektora te države članice bude dovršena, ESB donosi odluku upućenu državi članici o formalnoj uspostavi bliske suradnje. Ako uvjeti nisu ispunjeni, ESB donosi odluku o odbijanju zahtjeva za uspostavu bliske suradnje, navodeći razloge. Pod određenim uvjetima bliska suradnja može se obustaviti ili raskinuti odlukom ESB-a upućenoj dotičnoj državi članici, kao i na zahtjev dotične države članice.

Tijekom 2014. nije zaprimljen nijedan službeni zahtjev za blisku suradnju, iako su neke države članice neformalno zatražile objašnjenja u vezi s postupkom uspostave bliske suradnje.

1.6. SSM kao dio europske i svjetske nadzorne arhitekture

1.6.1. Suradnja na razini EU-a i na međunarodnoj razini

Kao nadzorno tijelo zaduženo za cijeli bankovni sustav europodručja, ESB je, zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima, u najboljoj poziciji da otkrije rizike u nastajanju i odredi prioritete. Stoga može izraziti zabrinutost u pogledu politike i istaknuti potrebu za regulatornim promjenama u forumima EU-a i međunarodnim forumima kao što su:

- Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA)
- Evropski odbor za sistemske rizike (ESRB)
- Bazelski odbor za nadzor banaka (BCBS).

Nadzor banaka ESB-a aktivno sudjeluje u tim forumima te preko njih može utjecati na raspravu o regulativi.

ESB, zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima, također blisko surađuje s Europskom komisijom i EBA-om u izradi jedinstvenog europskog pravilnika. Cilj je jedinstvenog pravilnika pružiti jedinstven skup usklađenih bonitetnih pravila koja moraju poštivati i značajne i manje značajne institucije iz cijelog EU-a, kao i svesti preklapanja na najmanju moguću mjeru i maksimalno iskoristiti sinergije.

Jedna je od glavnih zadaća Nadzora banaka ESB-a izraditi zajednički skup metodologija i nadzornih pristupa koji će se dosljedno primjenjivati u cijelom europodručju. U tom pogledu, ESB se pridržava obvezujućih tehničkih standarda koje je razvila EBA i donijela Europska komisija, kao i jedinstvenog nadzornog priručnika koji je pripremila EBA.

1.6.2. Memorandumi o razumijevanju s državama izvan EU-a

ESB smatra razmjenu informacija s odabranim stranama bitnom za učinkovito i djelotvorno izvršavanje svojih nadzornih zadaća. Razmjenu odgovarajućih informacija i procjena među nadzornim tijelima, također u zemljama izvan EU-a, olakšavaju memorandumi o razumijevanju. Prema članku 8. Uredbe o SSM-u, ESB smije „uspostavljati kontakte i sklapati administrativne dogovore s nadzornim tijelima, međunarodnim organizacijama i administracijama trećih zemalja“.

Radi nesmetanog prijelaza na SSM, ESB je u vezi s odgovarajućim nadzornim tijelima domaćinima u trećim zemljama. ESB je zauzeo pristup u dva koraka:

- U prvoj, „prijelaznoj“ fazi, ESB sudjeluje u postojećim općim i/ili pojedinačnim institucijskim memorandumima o razumijevanju zaključenim između nacionalnih nadležnih tijela iz europodručja i nadzornih tijela iz trećih zemalja.
- Druga, „ustaljenija“ faza počinje nakon što ESB započne pregovore o zajedničkim modalitetima suradnje s tim nadzornim tijelima.

2. Stvaranje temelja SSM-a

Pripremne radnje izvršene prije 3. studenoga 2013.

Pripremne radnje koje su prethodile stupanju na snagu Uredbe o SSM-u 3. studenoga 2013. ESB je pokrenuo u bliskoj suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima nakon sastanka na vrhu država članica europodručja održanog 29. lipnja 2012.

Pripreme je usmjeravala **Skupina na visokoj razini za nadzor** pod predsjedanjem predsjednika ESB-a i sastavljena od predstavnika nacionalnih nadležnih tijela i središnjih banaka europodručja.

Tehničke pripreme obavila je **Radna skupina za nadzor**, sastavljena od viših predstavnika nacionalnih nadležnih tijela i nacionalnih središnjih banaka i odgovorna Skupini na visokoj razini. Od članova Radne skupine osnovan je projektni tim radi poticanja komunikacije i suradnje nadzornih tijela i davanja smjernica osoblju uključenom u pripreme. Radna skupina organizirala je tehničke poslove u pet radnih podskupina (WS1 do WS5), usredotočivši se na:

- početno mapiranje bankovnog sustava europodručja (WS1)
- pravni okvir SSM-a (WS2)
- izradu nadzornog modela SSM-a (WS3)
- izradu okvira nadzornog izvješćivanja SSM-a (WS4)
- početne pripreme za sveobuhvatnu procjenu kreditnih institucija (WS5).

Prijelazna godina predviđena Uredbom o SSM-u

Uredba o SSM-u stupila je na snagu 3. studenoga 2013. Sukladno Uredbi, ESB je dobio godinu dana za uspostavu SSM-a prije nego što će službeno preuzeti njegove nadzorne zadaće 4. studenoga 2014. Bili su to mjeseci vrlo intenzivnih priprema, koje su prije svega obuhvatile:

- uspostavu upravljačkih struktura SSM-a
- dovršetak pravnog okvira za nadzor SSM-a
- izradu nadzornog modela SSM-a
- organizacijski razvoj i popunu radnih mjesta u nadzornoj funkciji ESB-a.

Istodobno, ESB je proveo sveobuhvatnu procjenu značajnih banaka, podvrgnuvši ih dubinskom pregledu kvalitete imovine i testu otpornosti na stres.

2.1. Pravni okvir

2.1.1. Okvirna uredba o SSM-u

Sukladno članku 6. stavku 7. Uredbe o SSM-u, ESB je bio obvezan donijeti i objaviti okvir za organizaciju praktičnih modaliteta suradnje ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela unutar SSM-a. Taj je okvir poprimio oblik uredbe ESB-a ([Okvirna uredba o SSM-u](#)), koja je objavljena 25. travnja 2014., a stupila je na snagu 15. svibnja 2014.

Okvirna uredba o SSM-u obuhvaća aspekte koji su izričito navedeni u članku 6. stavku 7. Uredbe o SSM-u, odnosno:

- (i) metodologiju za procjenu značajnosti institucija
- (ii) postupke suradnje u pogledu nadzora značajnih kreditnih institucija
- (iii) postupke suradnje u pogledu nadzora manje značajnih kreditnih institucija.

Nadalje, Okvirna uredba o SSM-u također se bavi aspektima koji izlaze iz okvira onih izričito navedenih u članku 6. Uredbe o SSM-u, uključujući pitanja koja se odnose na postupke u vezi s izdavanjem odobrenja, kvalificiranim udjelima i oduzimanjem odobrenja (što je u kontekstu SSM-a poznato pod skupnim nazivom „zajednički postupci“ – vidi odjeljak 3.4.), kao i postupke u vezi s istražnim ovlastima, režimom administrativnih kazna, makrobonitetnim nadzorom i bliskom suradnjom. Okvirnom uredbom o SSM-u također se utvrđuju glavna pravila zakonitosti postupka za donošenje nadzornih odluka ESB-a, na primjer pravo na saslušanje i uvid u spise.

[Okvirna uredba o SSM-u](#) donesena je nakon javnog savjetovanja održanog od 7. veljače do 7. ožujka 2014. Osim toga, u ESB-u je 19. veljače 2014. održano javno saslušanje na kojem su zainteresirane strane prvi put dobine priliku postaviti pitanja o nacrtu zakonskog teksta. Do kraja razdoblja savjetovanja ESB je zaprimio **36 skupova primjedaba**. Među onima koji su uputili svoje primjedbe bile su europske i nacionalne tržišne i bankovne udruge, finansijske i kreditne institucije, središnje banke i nadzorna tijela (iz država članica čija valuta nije euro), ministarstva financija i pravnici. [Primjedbe](#) su objavljene na mrežnim stranicama ESB-a.

Većina primjedaba bila je tehničke naravi i odnosila se na zahtjeve za objašnjenja i izmjene određenih odredaba, što je pokazalo da postoji široka potpora općem pristupu predloženom u nacrtu Okvirne uredbe o SSM-u. Primjedbe su se najčešće odnosile na postupovna pravila za donošenje nadzornih odluka ESB-a (npr. pravo na saslušanje, uvid u spise i jezično uređenje), metodologiju za procjenu značajnosti nadziranih subjekata, postupke izdavanja odobrenja za poslovanje u drugoj državi (eng. *passporting*), uređenje bliske suradnje i status manje značajnih nadziranih subjekata.

Nekoliko postavljenih pitanja odnosilo se na funkcioniranje zajedničkih nadzornih timova odnosno nadzore na licu mjesta te općenito na to kako će SSM funkcionirati nakon 4. studenoga 2014.

Na mrežnim stranicama ESB-a objavljena je [izjava o povratnim informacijama](#) u kojoj su sadržani podrobniji odgovori na primjedbe zaprimljene tijekom javnog savjetovanja i predstavljene izmjene Okvirne uredbe o SSM-u na temelju tih primjedaba.

2.1.2. Odluke o popisu značajnih institucija

Sukladno Uredbi o SSM-u i odgovarajućim odredbama Okvirne uredbe o SSM-u, ESB je obvezan utvrditi koje kreditne institucije u europodručju treba smatrati značajnima. Pojedinačne kreditne institucije, nakon što su imale priliku ostvariti svoje pravo na saslušanje, morale su biti obaviještene o svojem statusu do 4. rujna 2014. Tog dana ESB je na svojim mrežnim stranicama objavio [popis značajnih nadziranih subjekata i manje značajnih institucija](#).

Procjena značajnosti

Procjena značajnosti, koju je ESB izvršio u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, temeljila se na kriterijima utvrđenim Uredbom o SSM-u i navedenim u Okvirnoj uredbi o SSM-u koja je donesena u travnju 2014. godine (vidi tablicu 2.).

Između ostaloga, za kriterij značajnosti prekograničnih djelatnosti, koji je naveden u općim uvjetima Uredbe o SSM-u, u članku 59. Okvirne uredbe o SSM-u uvedena su tri sljedeća uvjeta:

- Matično društvo nadzirane grupe mora imati društva kćeri osnovana kao kreditne institucije u više od jedne države članice sudionice.
- Ukupna imovina grupe mora biti veća od 5 milijarda EUR, što je također uvjet za utvrđivanje značajnosti na temelju kriterija „važnosti na nacionalnoj razini“ kako bi se isključile male institucije čije eventualno propadanje ne bi imalo nikakvog utjecaja na dotične države članice ili na EU, ili bi taj utjecaj bio malen.
- Omjer prekogranične imovine grupe u odnosu na njezinu ukupnu imovinu, odnosno omjer njezinih prekograničnih obveza u odnosu na njezine ukupne obveze, iznad je 20 %, što se smatra omjerom koji naznačuje da će prekogranične izloženosti vjerojatno biti raspodijeljene na više država članica sudionica.

Tablica 2.
Kriteriji značajnosti

Veličina	ukupna vrijednost njezine imovine premašuje 30 milijarda EUR
Gospodarska važnost	za gospodarstvo EU-a u cijelosti ili bilo koje države članice sudionice (osobito ako ukupna vrijednost imovine premašuje 5 milijarda EUR i 20 % BDP-a države članice)
Prekogranične djelatnosti	ukupna vrijednost njezine imovine premašuje 5 milijarda EUR, a omjer njezine prekogranične imovine/obveza u više od jedne zemlje sudionice u odnosu na njezinu ukupnu imovinu/obveze iznad je 20 %
Izravna javna finansijska pomoć	zatražila je ili primila finansijska sredstva od Europskog stabilizacijskog mehanizma ili Europskog fonda za finansijsku stabilnost
Tri najznačajnije institucije	jedna je od tri najznačajnije kreditne institucije u državi članici sudionici

Nadzorni je odbor u ožujku 2014. pokrenuo procjenu značajnosti, prikupljajući i analizirajući potrebne podatke u bliskoj suradnji s odgovarajućim nacionalnim nadležnim tijelima. Na temelju te analize ESB je obavijestio dotične institucije o svojoj namjeri da ih smatra značajnima te ih pozvao da podnesu primjedbe. ESB je na svojim mrežnim stranicama također objavio prednacrt popisa značajnih institucija.

Nakon što je procijenio primjedbe institucija koje su proglašene značajnima, Nadzorni je odbor donio odluku o cijelovitom popisu značajnih institucija. Cijeli postupak – procjena institucija, priprema i donošenje odluka te njihovo prosljeđivanje na svim odgovarajućim službenim jezicima u više od 120 institucija i grupa – obuhvaćao je znatne analitičke, pravne i logističke izazove. Priprema popisa više od 3500 manje značajnih institucija također je obuhvaćala brojne razmjene informacija s nacionalnim nadležnim tijelima. ESB je 4. rujna 2014. na svojim mrežnim stranicama objavio konačan [popis značajnih nadziranih subjekata i manje značajnih institucija](#).

Kao rezultat te procjene, 120 institucija ili grupa smatraju se značajnima. Niže su navedeni odgovarajući kriteriji za utvrđivanje značajnosti koji su primjenjeni na te institucije.

Tablica 3.
Ishod procjene značajnosti

Kriteriji za utvrđivanje značajnosti	Broj kreditnih institucija/grupa
Veličina	97
Važnost za gospodarstvo	13
Prekogranične djelatnosti	3
Jedna od tri najznačajnije kreditne institucije u državi članici sudionici	7

Sve osim četiri institucije podvrgnute su sveobuhvatnoj procjeni.

- Tri se smatraju značajnima na osnovi kriterija prekograničnih djelatnosti, koji nije uzet u obzir pri utvrđivanju opsega sveobuhvatne procjene. Te će relativno male kreditne institucije biti podvrgnute sveobuhvatnoj procjeni tijekom 2015. zajedno s drugim institucijama za koje se očekuje da zadovoljavaju kriterije značajnosti na temelju podataka od kraja 2014. godine.
- U četvrtom slučaju riječ je o podružnici jedne bankovne grupe koja nije članica SSM-a te je prema tomu bila izvan opsega sveobuhvatne procjene.

Nasuprot tomu, ukupno 11 institucija obuhvaćenih sveobuhvatnom procjenom razvrstane su kao manje značajne, uglavnom zbog ažuriranih podataka o njihovoj veličini (pritom je uzeto u obzir da se za potrebe sveobuhvatne procjene primijeni zaštitni raspon od 10 % ispod formalnog praga veličine kako bi se obuhvatile sve potencijalno značajne institucije).

Posebne okolnosti

Člankom 70. Okvirne uredbe o SSM-u predviđeno je da pri procjeni značajnosti institucija mogu postojati posebne okolnosti koje opravdavaju razvrstavanje nadziranog subjekta kao manje značajnog, iako su formalno ispunjeni kriteriji za njegovo razvrstavanje kao značajnog.

Zajedno s odgovarajućim nacionalnim nadležnim tijelima, ESB je utvrdio tri slučaja u kojima su institucije razvrstane kao manje značajne, iako ispunjavaju formalne kriterije značajnosti.

Posljedice pristupanja Litve europodručju

Kako bi Vijeće EU-a moglo formalno odobriti pristupanje Litve europodručju 1. siječnja 2015., ESB je u prosincu 2014. obavijestio tri litavske institucije o svojoj namjeri da ih smatra značajnima (na osnovi kriterija „tri najznačajnije kreditne institucije u državi članici sudionici“). Budući da od tih institucija nije bilo nikakvih primjedaba, ESB ih je u siječnju 2015. odlučio smatrati značajnima.

Ažuriranje popisa

ESB mora barem jedanput godišnje preispitati status nadziranog subjekta kao značajnoga ili manje značajnoga. To će učiniti krajem 2015. kad budu dostupni odgovarajući podatci potrebni za procjenu (npr. ukupna imovina u 2014.). Osim toga, nakon 4. rujna 2014. ESB je obaviješten o promjenama strukture grupe nekih značajnih i manje značajnih institucija. Slijedom tih obavijesti ESB je donio nekoliko izmijenjenih odluka o značajnosti (u kojima su se promjene odnosile na odgovarajući popis društava kćeri). Na temelju tih izmjena [popis značajnih nadziranih subjekata i manje značajnih institucija](#) ažuriran je u veljači 2015. Te će popise ESB nastaviti redovito ažurirati.

2.1.3. Odvajanje monetarne politike od nadzornih zadaća

Prema Uredbi o SSM-u, ESB je obvezan provoditi nadzornu funkciju radi zaštite sigurnosti i pouzdanosti kreditnih institucija i stabilnosti finansijskog sustava u skladu s načelom odvajanja. Nadzorne se zadaće trebaju provoditi potpuno odvojeno od monetarne politike kako bi se izbjegli sukobi interesa i osiguralo da se svaka funkcija provodi u skladu s postavljenim ciljevima. Načelo odvajanja, između ostalog,

obuhvaća odvajanje ciljeva, odvajanje postupaka odlučivanja i zadaća, uključujući organizacijsko i postupovno odvajanje na razini Upravnog vijeća.

Provedba načela odvajanja

Početkom 2014. ESB je proveo niz mjera radi organizacijskog i postupovnog odvajanja, osobito u pogledu odvajanja postupaka odlučivanja koji se tiču tih dviju funkcija politike. Radi izrade nacrta odluka i njihove provedbe osnovan je neovisan Nadzorni odbor, koji je odvojen od Upravnog vijeća ESB-a. Nadalje, izmijenjen je Poslovnik ESB-a kako bi se uredili organizacijski i postupovni aspekti koji se odnose na Nadzorni odbor i njegovu interakciju s Upravnim vijećem. Među njima je bilo i pravilo da rasprave Upravnog vijeća o pitanjima nadzora budu strogo odvojene od rasprava o drugim pitanjima, s odvojenim dnevnim redovima i sjednicama.

Također je osigurano odvajanje na razini osoblja, i to uspostavom četiriju glavnih uprava i Tajništva Nadzornog odbora koji su funkcionalno odgovorni predsjedniku i potpredsjedniku Nadzornog odbora. Za više informacija vidi odjeljak 1.4.

Odluka ESB-a o odvajanju monetarne politike od nadzornih funkcija

Uredbom o SSM-u također se traži od ESB-a da donese i objavi sva potrebna interna pravila kako bi se osiguralo odvajanje nadzorne funkcije s jedne strane od funkcionalnih područja monetarne politike i drugih zadaća ESB-a s druge strane, uključujući pravila o poslovnoj tajni i razmjeni informacija. ESB je 17. rujna 2014. donio odluku o provedbi odvajanja funkcija monetarne politike od nadzornih funkcija ESB-a ([Odluka ESB/2014/39](#)), koja je stupila na snagu 18. listopada 2014.

Odluka je usmjerena na opća načela te omogućuje dodatne posebne aranžmane za interne postupke. Između ostalog, ona sadržava odredbe o organizacijskim aspektima i razmjeni informacija između tih dvaju područja politike.

Što se tiče **organizacijskog odvajanja**, Odlukom je predviđeno da ESB može uspostaviti zajedničke službe koje pružaju podršku kako organizacijskim jedinicama koje provode funkcije monetarne politike, tako i onima koje provode nadzorne funkcije, kako bi se osiguralo da se te potporne funkcije ne udvostručuju, zajamčilo učinkovito i djelotvorno pružanje usluga, pod uvjetom da takva podrška neće dovesti do sukoba interesa.

Kad je riječ o **razmjeni informacija**, pravila o razmjeni informacija između funkcija koja su utvrđena Odlukom omogućuju ESB-u da ispuni svoje mnogobrojne zadaće učinkovito i djelotvorno, a da se pritom izbjegne neprimjereni utjecaj jedne funkcije na drugu i dovoljno zaštite povjerljive informacije. U Odluci se osobito navodi da režim zaštite podataka ESB-a čini glavni okvir za razvrstavanje i razmjenu informacija unutar ESB-a.

Razmjena povjerljivih informacija uvijek se mora obavljati prema načelu nužnog poznavanja i njome se ne smiju dovoditi u pitanje politički ciljevi tih dviju političkih funkcija. U slučaju sukoba interesa, Izvršni odbor odlučuje o pravima pristupa povjerljivim informacijama.

U pogledu razmjene povjerljivih informacija između funkcija monetarne politike i nadzornih funkcija, Odlukom je propisano da se anonimizirani FINREP i COREP podatci², kao i povjerljive skupne informacije (koje ne sadrže niti pojedinačne bankovne podatke niti politički osjetljive podatke), mogu razmjenjivati u skladu s režimom zaštite podataka. Što se tiče neobrađenih podataka, kao što su podaci i procjene o nadzoru pojedinačnih banaka (posebice u pogledu pojedinačnih institucija ili politički osjetljivih podataka), pristup će biti ograničeniji i zahtijevat će suglasnost Izvršnog odbora.

ESB provodi interni okvir za razmjenu informacija.

Sve u svemu, ESB sada ima vrlo čvrst okvir za sprečavanje sukoba interesa između svojih zadaća monetarne politike i mikrobonitetnih zadaća.

2.2. Nadzorni model SSM-a

Značajni su napori uloženi u razvoj modela nadzora u okviru SSM-a, nadograđujući se na iskustvo koje su stekla nacionalna nadzorna tijela. Uspostavljeni su zajednički nadzorni timovi, koji čine temelj organizacije nadzora u okviru SSM-a. Izrađen je, i u međuvremenu nadopunjjen, nadzorni priručnik u kojem se za potrebe osoblja SSM-a opisuju postupci koji se primjenjuju u nadzoru banaka. U rujnu 2014. objavljen je „Vodič o nadzoru banaka“ u kojem se nadziranim institucijama i općoj javnosti objašnjava nadzorni model SSM-a. Nапослјетку, izrađen je operativni okvir za nadgledanje nadzornih praksa i neizravni nadzor manje značajnih institucija.

2.2.1. Nadzorni priručnik

Nadzorni priručnik interni je dokument namijenjen zaposlenicima u kojem se opisuju procesi, postupci i metodologija nadzora značajnih i manje značajnih institucija. U njemu se također opisuju postupci suradnje s nacionalnim nadležnim tijelima iz država članica sudionica i nacionalnim nadležnim tijelima iz drugih zemalja.

Između ostalih tema, priručnik obuhvaća metodologiju postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP), pregledе na licu mjesta i izvan njega, procjene rizika i potvrde modela.

² FINREP (financijsko izvješćivanje) i COREP (zajedničko izvješćivanje) dio su provedbenih tehničkih standarda EBA-e. FINREP se odnosi na prikupljanje financijskih podataka od bankovnih institucija te predstavlja standardizirani oblik njihovih godišnjih izvještaja (bilanca, račun dobiti i gubitaka te detaljni dodatci). COREP se odnosi na prikupljanje podataka, također u standardiziranom obliku, u vezi s izračunima iz Prvog stupa, odnosno pojedinostima o vlastitim sredstvima, odbitcima i kapitalnim zahtjevima (kreditnom, tržišnom i poslovnom riziku), kao i velikim izloženostima.

Nadzorni je priručnik od ključne važnosti za osiguranje primjene istih nadzornih standarda u cijeloj bankovnoj uniji. Napor u uloženi u njegovu izradu nadopunjaju rad EBA-e na jačanju usklađenosti unutar EU-a.

Priručnik je izrađen na osnovi najboljih nadzornih praksa država članica sudionica. Trebaju ga primjenjivati sve države članice sudionice radi jačanja potrebne konvergencije nadzornih praksa.

Revidiranu verziju Nadzornog priručnika, u kojoj je naglasak na SREP-u, Nadzorni odbor prihvatio je u rujnu 2014. i ona sada služi kao podrška planiranju aktivnosti u 2015. godini. Priručnik se stalno pregledava i poboljšava na temelju internih ocjena, međunarodno prihvaćenih mjerila i kretanja u vezi s međunarodnom regulativom. Kao takav, on je živ dokument koji se nadopunjava podatcima o novim tržišnim kretanjima i nadzornim praksama.

2.2.2. Vodič o nadzoru banaka

ESB je 29. rujna 2014. objavio „Vodič o nadzoru banaka“. Bio je to jedan od ključnih provedbenih koraka ESB-a u 2014., predviđen Međuinstitucijskim sporazumom Europskog parlamenta i ESB-a.

U vodiču se na korisnicima pristupačan način objašnjava sveukupno funkcioniranje SSM-a i daje pregled glavnih procesa, postupaka i metodologija nadzora koji se primjenjuju na značajne i manje značajne kreditne institucije. Na primjer, opisuje se rad zajedničkih nadzornih timova i utvrđuje kako poslovna područja Bankovnog nadzora ESB-a trebaju međusobno djelovati u raznim nadzornim postupcima. Cilj je Vodiča, koji će se po potrebi nadopunjavati, pomoći nadziranim subjektima da bolje shvate ključne nadzorne procese SSM-a.

Vodič se nadograđuje na Uredbu o SSM-u i Okvirnu uredbu o SSM-u te je dostupan na svim službenim jezicima europodručja, uključujući litavski. On nije zakonski obvezujući dokument.

2.2.3. Zajednički nadzorni timovi

Zajednički nadzorni timovi odgovorni su za stalan nadzor značajnih bankovnih grupa i provedbu s tim povezanih nadzornih odluka ESB-a. Zajednički nadzorni timovi, kojima je ESB-ova sastavnica uspostavljena u okviru GU-a MBN I i II, ključan su operativni alat SSM-a za nadzor značajnih subjekata. Sastoje se od zaposlenika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, a njihov rad usklađuju imenovani zaposlenik ESB-a (koordinator zajedničkog nadzornog tima) i jedan ili više potkoordinatora iz nacionalnog nadležnog tijela.

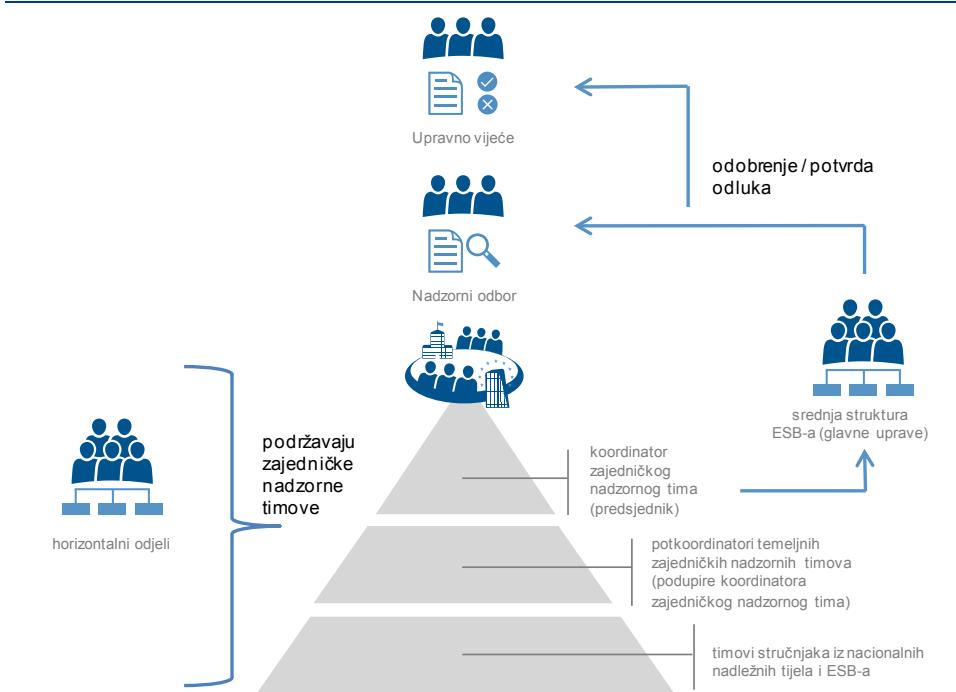
Zajednički nadzorni timovi službeno su počeli s radom 4. studenoga 2014. Međutim, pripremne radnje počele su prije toga i obuhvaćale su izradu i ocjenu povijesti nadzora i profila rizika svake institucije u posebnim spisima koje su dostavljala nacionalna nadležna tijela. Također su obuhvaćale početne sastanke i sastanke o

daljnjim aktivnostima s nacionalnim nadležnim tijelima i nadziranim grupama, kao i sudjelovanje članova zajedničkih nadzornih timova iz ESB-a kao promatrača na sastancima nadzornih kolegija i skupina za upravljanje krizama. Za svaku su nadziranu grupu te radnje pomogle prilikom određivanja prioriteta nadzora, utvrđivanja glavnih rizika, procjene solventnosti i planiranja nadzornih aktivnosti u 2015.

Postupci se trenutačno unapređuju kako bi bili što učinkovitiji, a timovi se zbližavaju i razvijaju kako bi se što bolje integrirali i osigurali bliskiju interakciju među članovima.

Prodornost nadzornog pristupa poprima oblik, između ostalog, bliske interakcije ne samo s upravama banaka već i s njihovim odborima te odborima osnovanim unutar tih tijela (osobito s odborima za rizike i revizije) kako bi se zajedničkim nadzornim timovima omogućio uvid u strategiju i profil rizika dotičnog subjekta te bolje razumijevanje načina na koji se donose strateške odluke. To uključuje procjenu okvira sklonosti preuzimanju rizika i kulture rizika koja se probija iz upravljačkih struktura u poslovne jedinice.

Slika 4.
Funkcioniranje zajedničkih nadzornih timova

Zajednički nadzorni timovi bili su uključeni u posljednje faze postupka sveobuhvatne procjene, priopćavanje preliminarnih rezultata procjene bankama (u okviru „dijaloga o nadzoru“) prije njihove objave 26. listopada 2014. Osim toga, zajednički nadzorni timovi bili su zaduženi za praćenje daljnjih aktivnosti u vezi s kvantitativnim i kvalitativnim mjerama. To je praćenje, koje je započelo 2014., također obuhvaćeno svim programima nadzornog ispitivanja za 2015. godinu (vidi odjeljak 3.2.2).

Najvažnije aktivnosti koje su uslijedile nakon postupka sveobuhvatne procjene bile su praćenje:

- (i) obračunanih rezervacija, prerazvrstavanja kreditnog rizika i drugih kvantitativnih prilagodba u svjetlu rezultata pregleda kvalitete imovine
- (ii) provedbe prijedloga u vezi s internim postupcima, informacijsko-tehnološkim nalazima i drugim kvalitativnim nalazima
- (iii) adekvatnosti kapitalnih planova koje su institucije trebale dostaviti u slučaju manjka
- (iv) pridržavanje predloženih kapitalnih planova.

Konačno, zajednički nadzorni timovi općenito su bili zaduženi za izradu nacrta odluka na temelju SREP-a koje će se provoditi 2015., a koje odražavaju rezultate sveobuhvatne procjene.

Detaljan pregled aktivnosti koje su uslijedile nakon sveobuhvatne procjene nalazi se u odjeljku 3.1.

Slika 5.

Zajednički nadzorni timovi: nadzorne aktivnosti 2014.

Kako je prikazano na slici 5., drugo veliko područje rada zajedničkih nadzornih timova bile su pripreme za nadzorne aktivnosti u 2015. godini (vidi odjeljak 3.2). One su obuhvatile tri glavna elementa: odluke na temelju SREP-a (postupka nadzorne provjere i ocjene) koje će se provoditi 2015., Program nadzornog ispitivanja (SEP) za 2015. i provedbu terenske provjere sustava procjene rizika (RAS).

- **Odluke na temelju SREP-a**

Odluke donesene u okviru SREP-a, koje su pripremljene 2014. kako bi bile provedene 2015., i s njima povezane nadzorne mjere uvelike se temelje na ishodu godišnje provjere i ocjene koju su provela nacionalna nadležna tijela te na rezultatima sveobuhvatne procjene, uključujući ocjenu kapitalnih

planova institucija. Ti su postupci također bili važan element u jačanju integracije timova, razmjeni informacija i mišljenja, kao i proširivanju spoznaja o nadzoru i procjeni profila rizika svake banke. Prema potrebi su sazivani nadzorni kolegiji na kojima je sudjelovala i EBA.

- **Program nadzornog ispitivanja (SEP)**

Završetak SREP-a donio je značajne koristi za pripremu SEP-a, kojim se utvrđuju nadzorne aktivnosti u 2015. u pogledu stalnog nadzora, nadzora na licu mjeseta i internih modela. Postupak planiranja proveden je u bliskoj suradnji s horizontalnim službama u GU MBN IV i nacionalnim nadležnim tijelima, obuhvativši glavne prioritete za 2015. koje su odredili zajednički nadzorni timovi.

- **Sustav procjene rizika (RAS)**

RAS pruža metodologiju za analizu i okvir za obuhvaćanje rezultata procjena rizika koje se provode tijekom godine. Zajednički nadzorni timovi uvelike surađuju s glavnom upravom Mikrobonitetni nadzor IV u provedbi stalnih terenskih provjera svakog aspekta RAS-a kako bi poboljšali metodologiju te utvrdili i ispravili problematična metodološka pitanja.

2.2.4. Okvir nadzora manje značajnih institucija

Zahvaljujući poslu koji su zajednički obavili ESB, osobito glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III, i nacionalna nadležna tijela, u 2014. godini ostvarena su značajna postignuća u uspostavi operativnog okvira za nadgledanje nadzornih praksa i neizravni nadzor manje značajnih institucija. Glavni je cilj osigurati cjelovitost SSM-a kao jedinstvenog nadzornog sustava koji karakterizira dosljedna primjena visokih nadzornih standarda i djelotvorna suradnja ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela. Iako ESB provodi kontrolu nad funkcioniranjem sustava, nacionalna nadležna tijela zadržavaju punu odgovornost za izravan nadzor manje značajnih institucija.

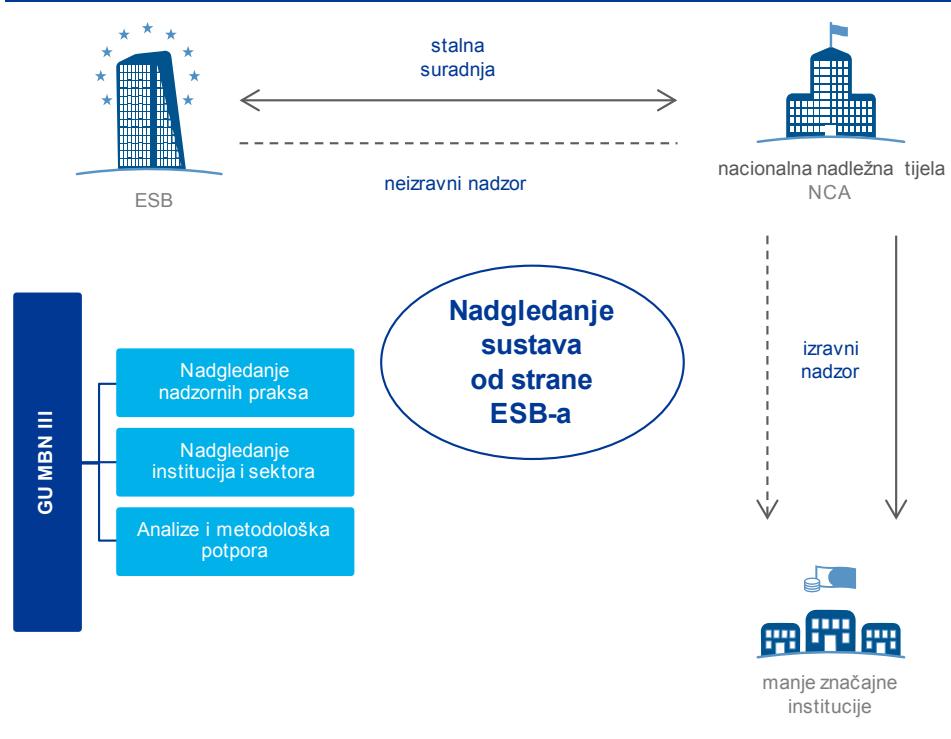
Ukupan broj manje značajnih institucija u zemljama SSM-a iznosi oko 3500 i obuhvaća širok raspon različitih banaka s obzirom na veličinu, poslovne modele i lokalne specifičnosti. To zahtijeva nadzorne pristupe koji objedinjuju lokalno znanje sa zajedničkim metodologijama, kao i skup najboljih praksa za SSM.

Također je bitno utvrditi redoslijed nadzornih aktivnosti po važnosti, pridavajući odgovarajuću pozornost institucijama za koje se smatra da imaju visoku razinu inherentnog rizika i značajan sistemski utjecaj. SSM je utvrdio početni popis od 108 manje značajnih institucija visokog prioriteta koje su odabrane na osnovi veličine u dotičnoj zemlji, rizičnosti i međusobnoj povezanosti (npr. zbog njihove funkcije kao pružatelja infrastrukture financijskog tržišta ili platnog sustava). Za te je institucije nadzorna aktivnost intenzivnija, kako je prikazano u odjeljku 3.8. Tako je u okvir za nadzor manje značajnih institucija ugrađeno načelo razmernosti, a konkretno se ogleda u načinu primjene različitih alata za neizravni nadzor.

Funkcionalni tokovi informacija između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela na svim razinama, od tehničkih aspeka svakodnevnog nadzora do rasprava o politikama na razini višeg rukovodstva, čine okosnicu suradnje na nadzoru manje značajnih institucija. U skladu s tim, obavljen je značajan posao kako bi se ustavili odgovarajući forumi i procesi radi razvoja odgovarajućeg okvira suradnje unutar SSM-a.

Slika 6.

Okvir nadzora manje značajnih institucija unutar SSM-a

2.3. Popuna radnih mesta

2.3.1. Postupak zapošljavanja za SSM

Postupak zapošljavanja za SSM (koji je obuhvatio oko 1000 radnih mesta predviđenih proračunom) uspješno je proveden.

Od drugog tromjesečja 2013. i tijekom cijele pripremne faze, ESB je imao podršku oko 200 kolega koje su mu privremeno dodijelila nacionalna nadležna tijela. Nedugo nakon ljeta 2014. ESB-u se pridružila kritična masa visokoosposobljenih rukovoditelja i nadzornog osoblja kako bi prije svega zajednički nadzorni timovi mogli na vrijeme početi s radom.

ESB je ukupno zaprimio oko 22 000 prijava za radna mjesta u temeljnim nadzornim funkcijama. Akcija zapošljavanja organizirana je na transparentan način putem natječaja, i to od vrha nadolje kako bi se rukovoditeljima omogućilo da odaberu svoje timove. Cilj odabira kandidata bio je zaposliti one najsposobnije, najučinkovitije i najsavjesnije. Tijekom vrlo zahtjevnog postupka odabira, svi su kandidati morali pokazati ne samo potrebne valjane stručne sposobnosti, nego i sposobnosti ponašanja i rukovoditeljske vještine, prema potrebi. U ocjenjivanju vještina i sposobnosti potrebnih za dotična radna mjesta korišteni su razni alati i tehnike, uključujući testiranje putem interneta, pisane testove, izlaganja i strukturirane razgovore.

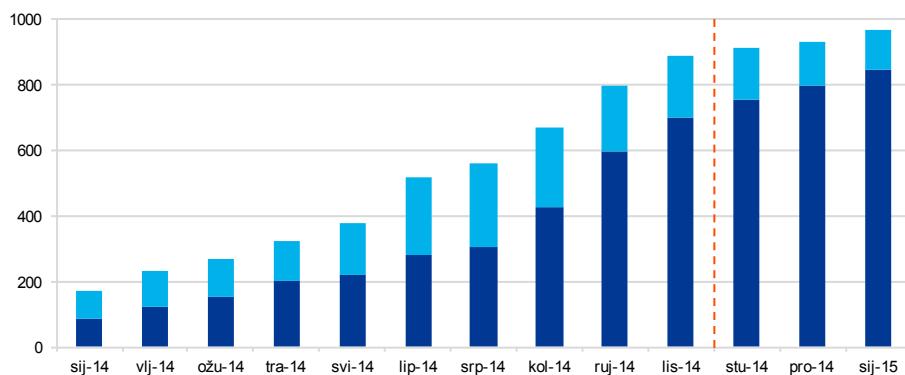
Do početka siječnja 2015. godine odabранo je više od 960 zaposlenika svih nacionalnosti iz EU-a za oko 1000 radnih mesta ukupno predviđenih proračunom u Nadzoru banaka ESB-a i s njim povezanim zajedničkim službama³. Zapošljavanje će se nastaviti 2015. radi popune preostalih radnih mesta.

Grafički prikaz 1.

Zapošljavanje za SSM (uključujući zajedničke službe)

Crvena crta označava početak rada SSM-a

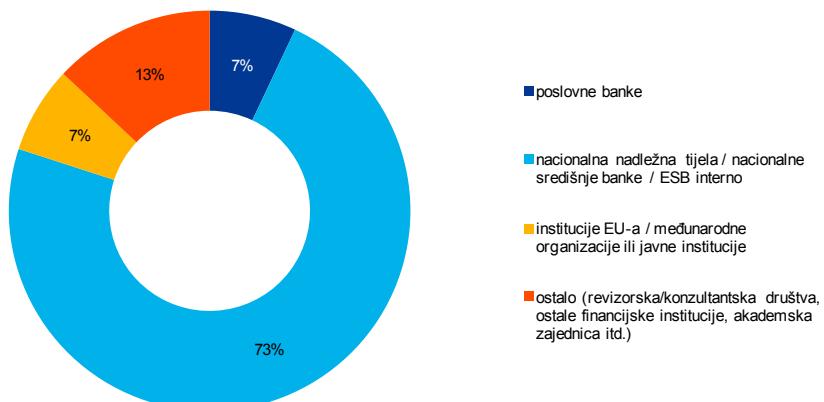
■ugovori na određeno/neodređeno vrijeme ■ugovori za kraća razdoblja / ESSB / međunarodne org.

Proces zapošljavanja osigurao je odgovarajuću kombinaciju nacionalnosti, dobi, spolova i iskustva. Od primljenih kolega, 42 % su žene, a 58 % muškarci. Novi zaposlenici sa sobom su donijeli razna stručna iskustva, a većina ih je došla iz središnjih banaka i nadzornih tijela.

Grafički prikaz 2.

Stručno iskustvo novozaposlenog osoblja ESB-a za nadzorne zadaće

³ Proračunom za 2014. za potrebe SSM-a predviđeno je 1.073,5 radnih mesta koja odgovaraju radu na puno radno vrijeme, od kojih je 984,5 na neodređeno vrijeme, a 89 na određeno vrijeme.

2.3.2. Kodeks ponašanja zaposlenika i rukovoditelja ESB-a

U skladu s Uredbom o SSM-u, Upravno vijeće ima obvezu objaviti Kodeks ponašanja zaposlenika i rukovoditelja ESB-a uključenih u nadzor banaka. ESB je 2014. pripremio nacrt pravila u pogledu etičkih norma unutar cijelokupnog preispitivanja etičkog okvira koji se odnosi na sve zaposlenike ESB-a. Povezane odluke o izmjeni uvjeta zaposlenja i pravilnika o radu donesene su 27. studenoga odnosno 3. prosinca 2014. Prije njihova donošenja, ESB je 31. listopada 2014. obavijestio Odbor za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta o glavnim elementima revidiranog etičkog okvira, u skladu s Međuinstitucijskim sporazumom.

Revidirani etički okvir objavljen je na mrežnim stranicama ESB-a i u *Službenom listu Europske unije*, a stupio je na snagu 1. siječnja 2015. Njime se osobito jačaju pravila o izbjegavanju sukoba interesa (uključujući ograničenja nakon prestanka zaposlenja), kao i pravila o darovima i gostoprимstvu, privatnim financijskim transakcijama i poslovnoj tajni. Njime se također uspostavlja Ured za pridržavanje i upravljanje, koji daje savjete svim zaposlenicima ESB-a i prati pridržavanje propisa.

2.4. Okvir izvješćivanja o podatcima

ESB je 2014. uspostavio organizacijske i tehničke strukture, kao i potrebne postupke, za redovito i *ad hoc* prikupljanje statističkih podataka koji se odnose na nadzorne zadaće.

Unutar ESB-ove glavne uprave Statistika osnovan je poseban odjel Statistika nadzora radi upravljanja različitim tokovima podataka potrebnih za izvješća o kvantitativnim rizicima. Zadaće tog odjela obuhvaćaju upravljački okvir za upravljanje podatcima iz svih nadziranih grupa i pojedinačnih institucija, uključujući usklađivanje, prijam, upravljanje kvalitetom i sravnjivanje tih nadzornih podataka. U tom pogledu, stapanje na snagu provedbenih tehničkih standarda EBA-e o nadzornom izvješćivanju značajno je povećalo količinu usporedivih podataka.

Slijedni pristup

Odlukom EBA-e EBA/DC/090 od nadležnih se tijela traži da EBA-i dostavljaju cjelovite podatke prema provedbenim tehničkim standardima na najvišoj razini konsolidacije za određeni uzorak banaka. U slučaju SSM-a, u skladu s takozvanim slijednim pristupom, institucije šalju izvješća nacionalnim nadležnim tijelima kao ulaznim točkama nadzornog izvješćivanja, koja pak te podatke dostavljaju ESB-u. Za značajne institucije ESB će podatke dostavljati EBA-i.

U skladu s tim pristupom, ESB prima, pohranjuje i prosljeđuje odgovarajuće podatke o izravno i neizravno nadziranim subjektima. Nadalje, on izvodi statističke podatke ili pokazatelje za sustav kvantitativne procjene rizika i zadovoljava druge statističke i analitičke potrebe ESB-a. Sveukupno gledajući, funkcija statističkog nadzora pruža

podršku Nadzoru banaka ESB-a i pridonosi dalnjem razvoju i usklađivanju nadzornih podataka u bliskoj suradnji s EBA-om.

Uredba ESB-a o izvješćivanju o nadzornim financijskim podatcima

Nacrt [Uredbe ESB-a o izvješćivanju o nadzornim financijskim podatcima](#) izrađen je tijekom 2014. Ta uredba, koja je donesena 17. ožujka 2015., ima za cilj trajno popuniti neke od praznina u podatcima koje još uvijek postoje u nadzornom izvješćivanju i povećati usklađenost u svim državama članicama sudionicama. Na primjer, izvješćivanje o podatcima za potrebe financijskog nadzora obvezno je samo za institucije koje primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvješćivanja (MFSI) na konsolidiranoj razini.

Cilj je Uredbe ESB-a proširiti obvezu redovitog izvješćivanja na konsolidirana izvješća banaka u skladu s nacionalnim računovodstvenim okvirima, kao i na samostalna izvješća (tj. ona koja obuhvaćaju samo jednu pravnu osobu), u skladu s Uredbom o kapitalnim zahtjevima. U obzir je uzeto načelo razmjernosti, pri čemu se pravila razlika između različitih skupina izvjestitelja, ovisno o tome jesu li značajni ili manje značajni, izvješćuju li na konsolidiranoj ili pojedinačnoj osnovi i je li njihova ukupna imovina ispod ili iznad praga važnosti od 3 milijarde EUR.

Uredba ESB-a ne zadire u računovodstvene standarde koje u svojim konsolidiranim ili godišnjim izvještajima primjenjuju nadzirane grupe i subjekti, niti mijenja računovodstvene standarde koji se primjenjuju na nadzorno izvješćivanje. Nadalje, u skladu s Uredbom o kapitalnim zahtjevima EBA je obaviještena da će ESB, kao nadležno tijelo, iskoristiti svoje diskrecijsko pravo radi prikupljanja izvješća o financijskom nadzoru od značajnih nadziranih grupa, kako je predviđeno provedbenim tehničkim standardima o nadzornom izvješćivanju, uključujući samostalna izvješća i za banke koje ne podliježu MSFI-ju.

Nacrt Uredbe upućen je na javno savjetovanje razdoblju od 23. listopada do 4. prosinca 2014., tijekom kojeg je zaprimljena ukupno 21 primjedba.

Sustav podataka SUBA

U izvršavanju svojih zadaća službe za statistički nadzor koriste se alatima dostupnima u okviru Sustava nadzora bankovnih podataka (SUBA). Tim novim sustavom, razvijenim u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, ESB je uspostavio odgovarajuće tokove podataka i razvio skup postupaka za prikupljanje, pohranu, obradu (uključujući potvrdu i provjere dosljednosti), zaštitu tajnosti i osnovnu distribuciju podataka i metapodataka o nadzoru banaka.

***Ad hoc* prikupljanja podataka**

Još je jedna važna zadaća tijekom 2014. bila osmišljavanje izvještajnog okvira za kategorije neusklađenih podataka, tj. one koje nisu definirane provedbenim tehničkim

standardima o nadzornom izvješćivanju prema Uredbi o kapitalnim zahtjevima koje je izradila EBA, a u skladu su s načelom najveće usklađenosti prema istoj Uredbi. Cilj je dodatnih zahtjeva za *ad hoc* nadzorno izvješćivanje upotpunjavanje skupova podataka s obzirom na provedbene tehničke standarde kako bi se osiguralo da SSM ima sve podatke o nadziranim subjektima koji su mu potrebni.

U okviru pripremnih radnja izvršenih prije studenoga 2014., jedan od glavnih izazova bio je provjeriti sveukupnu dostupnost podataka u svim državama članicama SSM-a i osigurati probni predmet za SSM-ovu metodologiju procjene rizika. U tu svrhu pokrenuta su tri probna postupka koji su postali temelj sadašnjih funkcija prikupljanja nestandardiziranih podataka koje obavlja odjel Statistika nadzora.

Postupno su unaprijeđeni standardi i postupci prijenosa za obradu, potvrdu i distribuciju *ad hoc* prikupljenih podataka.

2.5. Informacijska tehnologija

IT rješenja za uspostavu SSM-a obuhvatila su:

- **Sustav upravljanja informacijama (IMAS)**
IMAS je glavno sredstvo kojim se služe zajednički nadzorni timovi i timovi za nadzor na licu mjesta te pruža tehničku osnovu za osiguranje usklađenih procesa i dosljednosti u nadzoru kreditnih institucija. Osobito u početnoj fazi SSM-a bio je ključan element kojim se osiguralo da zajedničku metodologiju i standarde primjenjuju svi zajednički nadzorni timovi. Važna aktivnost za početak rada IMAS-a u studenome 2014. bila je program osposobljavanja za sva nadzorna tijela koja rade u okviru SSM-a, kako u ESB-u tako i u nacionalnim nadležnim tijelima, pri čemu je broj korisnika bio veći od 3000. S obzirom na širok raspon podataka koje je trebalo prikupiti, ovaj se alat još uvijek uvodi.
- **Prikupljanje podataka, upravljanje kvalitetom podataka i analitika**
Prvo izdanje Sustava nadzora bankovnih podataka (SUBA) pokrenuto je krajem srpnja 2014. godine (vidi odjeljak 2.4.). Glavni je cilj SUBA-e omogućiti da ESB prima određene nadzorne podatke od svih zemalja u okviru SSM-a u formatu XBRL, a u skladu s okvirom provedbenih tehničkih standarda EBA-e.
- **Podrška okviru naplate naknada**
Utvrđeni su IT uvjeti za postupak naplate naknada, pri čemu je također uzet u obzir ishod javnog savjetovanja o nacrtu Uredbe ESB-a o nadzornim naknadama. Izrađen je samouslužni portal kako bi banke mogle voditi vlastitu evidenciju o plaćanju naknade odnosno računovodstvenu evidenciju, što je omogućilo prvo prikupljanje podataka o obveznicima naknade u prvom tromjesečju 2015. Započeo je i rad na rješenju za izračun naknada, s time da je njegov razvoj započeo početkom 2015. kako bi pomogao pri izradi i obradi prih računa koji dospijevaju u trećem tromjesečju 2015.
- **Suradnja, proces rada i upravljanje informacijama**
Trenutačno se provodi IT projekt za upravljanje podatcima za kontakt nadziranih

institucija i rješavanje njihovih eventualnih upita; već je postignut značajan napredak, a prve su funkcije zaživjele u kolovozu 2014. U očekivanju povećanog opterećenja zbog SSM-a, također su u tijeku procjene infrastrukture i kapaciteta sustava za upravljanje dokumentima.

- **Zajedničke IT službe**

Kapaciteti ESB-a morali su se prilagoditi zbog znatnog povećanja korisničkog prometa.

Povezivanje svih nacionalnih nadležnih tijela s IT infrastrukturom ESSB-a/Eurosustava (CoreNet) bilo je ključan element. Uspostavljena su različita rješenja, kao što je stalna ili privremena veza s odgovarajućim nacionalnim središnjim bankama, a izravna veza bit će moguća tek nakon uvođenja nove verzije infrastrukture CoreNeta, što se odvija u prvom tromjesečju 2015.

Za razmjenu povjerljivih poruka elektroničke pošte i dokumenata između značajnih institucija i ESB-a, s obzirom na vremenska ograničenja, kao rješenje odabранo je korištenje elektroničke pošte putem protokola „Transport Layer Security“ (TLS⁴). Taj se protokol primjenjuje u bliskoj suradnji sa značajnim institucijama.

2.6. Sveobuhvatna procjena

2.6.1. Opće područje primjene, ciljevi i organizacija

Sveobuhvatna procjena, koja je Uredbom o SSM-u propisana za 130 banaka za koje se očekivalo da zadovoljavaju uvjete značajnih institucija, bila je bonitetni postupak nezabilježenih razmjera i dubine koji je pokrenut u jesen 2013., a dovršen je objavom rezultata 26. listopada 2014. Bio je to važan korak na početku SSM-a i dokaz da je novi sustav dorastao projektu tako golemljih razmjera i da ga može uspješno provesti u vrlo zahtjevnom roku (vidi i [Skupno izvješće o sveobuhvatnoj procjeni](#) objavljeno u listopadu 2014.).

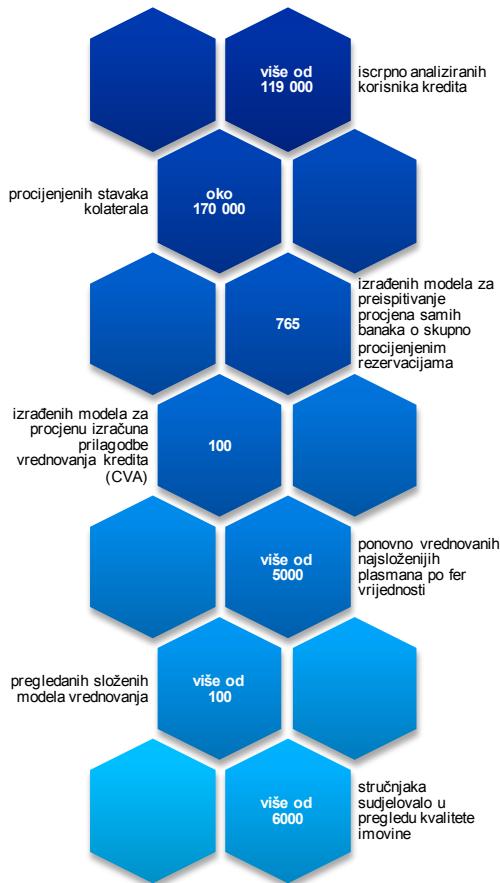
Taj se postupak sastojao od **pregleda kvalitete imovine i testiranja otpornosti na stres** i imao je tri glavna cilja:

- uspostaviti transparentnost unapređenjem kvalitete dostupnih informacija o stanju banaka
- utvrditi i provesti korektivne mjere ako i gdje je to potrebno
- jačati povjerenje uvjeravanjem svih zainteresiranih strana da su banke u osnovi zdrave i pouzdane.

⁴ „Transport Layer Security“ (TLS) sigurnosni je mehanizam za zaštitu poruka elektroničke pošte kad se one prenose javnom mrežom kao što je internet.

Slika 7.

Ključni podatci o opsegu pregleda kvalitete imovine

Pregled kvalitete imovine bio je trenutačna procjena točnosti knjigovodstvene vrijednosti imovine banaka na dan 31. prosinca 2013. i početna točka za testiranje otpornosti na stres. Pregled kvalitete imovine proveli su ESB i nacionalna nadležna tijela na temelju ujednačene metodologije i usuglašenih definicija. U okviru pregleda kvalitete imovine, banke su morale imati minimalnu stopu redovnog osnovnog kapitala (CET1) od 8 %. Na slici 7. prikazan je opseg tog postupka.

U okviru pregleda kvalitete imovine proveden je na razini imovine detaljan pregled više od 800 posebnih portfelja koji čine 57 % imovine banaka ponderirane rizikom.

Testiranje otpornosti na stres obuhvatilo je budućnosti okrenutu provjeru otpornosti solventnosti banaka u dva hipotetska scenarija, uzimajući u obzir nove informacije iz pregleda kvalitete imovine. Testiranje otpornosti na stres provele su banke sudionice, ESB i nacionalna nadležna tijela u suradnji s EBA-om, koja je zajedno s ESB-om i Europskim odborom za sistemske rizike (ESRB) također osmisnila zajedničku metodologiju za cijeli EU. Prema osnovnom scenariju banke su morale imati minimalnu stopu CET1 od 8 %, a u nepovoljnem scenariju ta je stopa morala biti minimalno 5,5 %.

Kako bi osigurali dosljednost i ravnopravan tretman i u pregledu kvalitete imovine i prilikom testiranja otpornosti na stres, središnji timovi ESB-a neovisno su proveli postupak osiguranja kvalitete rada banaka i nacionalnih nadležnih tijela. ESB je bio u bliskoj vezi s nacionalnim nadležnim tijelima, odgovorivši na više od 8000 upita u vezi s metodologijom i postupkom.

ESB je pregledao i preispitao ishode sa stanovišta cjelokupnog SSM-a koristeći se usporedivim mjerilima te se angažirao s nacionalnim nadležnim tijelima kako bi se istražila posebna pitanja koja su se pojavila. ESB je, kad je bilo potrebno, prilagodio postupak osiguranja kvalitete prema podatcima iz testova otpornosti na stres koje su banke dostavile kako bi osigurao dovoljno konzervativne rezultate u skladu sa zajedničkom metodologijom i jednaka pravila igre. U postupku osiguranja kvalitete sudjelovalo je više od 100 stručnjaka ESB-a zajedno sa stručnjacima koji su pružali podršku izvana.

2.6.2. Ishod sveobuhvatne procjene

Rezultat pregleda kvalitete imovine ukupne su prilagodbe knjigovodstvene vrijednosti imovine banaka sudionica na dan 31. prosinca 2013. u iznosu od 47,5 milijarda EUR.

Te su prilagodbe uglavnom nastale iz imovine prikazane na obračunskom načelu, osobito prilagodbe posebnim rezervacijama za izloženosti drugim segmentima osim stanovništva. Osim toga, za 135,9 milijarda EUR povećalo se stanje neprihodujućih izloženosti svih obuhvaćenih institucija (što odgovara povećanju od 18 %), jer su se definicije neprihodujućih izloženosti uskladile i postale usporedive, uključujući ocjenu restrukturiranja kao okidača statusa neprihodujuće izloženosti. Osim izravnih prilagodba tekućih knjigovodstvenih vrijednosti, rezultat pregleda kvalitete imovine također je uključen u projekciju adekvatnosti kapitala banaka prema hipotetičkim scenarijima provedenim prilikom testiranja otpornosti na stres.

Ukupno gledajući, sveobuhvatnom procjenom utvrđen je manjak kapitala od 24,6 milijarda EUR. Od 1. siječnja do 30. rujna 2014. banke sudionice prikupile su ukupno 57,1 milijardu EUR kapitala, što je za isto toliko smanjilo utvrđeni manjak kapitala. Nakon uračunavanja tih kapitalnih mjera manjak je smanjen na 9,5 milijarda EUR, što je raspodijeljeno među 13 banaka.

Potrebe za kapitalom svih 25 banaka s manjom prikazane su u tablici 4..

Tablica 4.

Banke s manjkom kapitala nakon sveobuhvatne procjene

GU MBN I/II Naziv banke	Polazišna stopa CET1	Stopa CET1 nakon pregleda kvalitete imovine	Osnovni scenarij za stopu CET1	Nepovoljan scenarij za stopu CET1	Manjak kapitala u skupnom izvješću		Neto prihvatljiv kapital iz skupnog izvješća priključen do 3. tromjesečja 2014. (u milijunima EUR)
					% (imovina ponderirana rizikom u nepovoljnem scenariju)	(u milijunima EUR)	
Banke ¹ s manjkom kapitala na kraju 2013. pokrivenim u 3. tromjesečju 2014.							
Cooperative Central Bank	-3,7%	-3,7%	-3,2%	-8,0%	-13,5%	1.169	1.500
Bank of Cyprus	10,4%	7,3%	7,7%	1,5%	-4,0%	919	1.000
Veneto Banca	7,3%	5,7%	5,8%	2,7%	-2,8%	714	740
Banco Popolare	10,1%	7,9%	6,7%	4,7%	-1,3%	693	1.760
Piraeus Bank	13,7%	10,0%	9,0%	4,4%	-1,1%	660	1.000
Banca Popolare di Sondrio	8,2%	7,4%	7,2%	4,2%	-1,3%	318	340
Münchener Hypothekenbank	6,9%	6,9%	5,8%	2,9%	-2,6%	229	410
AXA Bank Europe	15,2%	14,7%	12,7%	3,4%	-2,1%	200	200
C.R.H. - Caisse de Refinancement de l'Habitat	5,7%	5,7%	5,7%	5,5%	-2,3%	130	250
Banca Popolare dell'Emilia Romagna	9,2%	8,4%	8,3%	5,2%	-0,3%	130	760
Liberbank	8,7%	7,8%	8,5%	5,6%	-0,2%	32	640
Credito Valtellinese ²	8,8%	7,5%	6,9%	3,5%	-2,0%	377	415
UKUPNO					5.571	9.015	
Banke ¹ s manjkom kapitala na kraju 2013. koje imaju sredstva za ublažavanje rizika bez obveze prikupljanja kapitala, također prema skupnom izvješću o sveobuhvatnoj procjeni							
National Bank of Greece	10,7%	7,5%	5,7%	-0,4%	-5,9%	3.433	2.500
Dexia ³	16,4%	15,8%	10,8%	5,0%	-0,6%	340	-
Nova Ljubljanska banka	16,1%	14,6%	12,8%	5,0%	-0,5%	34	-
Nova Kreditna Banka Maribor	19,6%	15,7%	12,8%	4,4%	-1,1%	31	-
Eurobank	10,6%	7,8%	2,0%	-6,4%	-11,9%	4.630	2.860
UKUPNO					8.468	5.360	
Banke ¹ s manjkom kapitala koji se mora pokriti u roku od 6 ili 9 mjeseci provedbom prihvatljivih mjera navedenih u kapitalnim planovima							
Banca Popolare di Milano	7,3%	6,9%	6,5%	4,0%	-1,5%	684	520
Banca Popolare di Vicenza	9,4%	7,6%	7,5%	3,2%	-2,3%	683	460
Monte dei Paschi di Siena	10,2%	7,0%	6,0%	-0,1%	-5,6%	4.250	2.140
Banca Carige	5,2%	3,9%	2,3%	-2,4%	-7,9%	1.835	1.020
Banco Comercial Português	12,2%	10,3%	8,8%	3,0%	-2,5%	1.137	-10
Oesterreichischer Volksbanken-Verbund	11,5%	10,3%	7,2%	2,1%	-3,4%	865	-
permanent tsb	13,1%	12,8%	8,8%	1,0%	-4,5%	855	-
Hellenic Bank	7,60%	5,20%	6,20%	-0,50%	-5,99%	277	100
UKUPNO					10.586	4.230	
SVEUKUPNO					24.625	18.605	

¹ Podaci iz Skupnog izvješća o sveobuhvatnoj procjeni (ESB), listopad 2014.² Banca Piccolo Credito Valtellinese, Società Cooperativa („Credito Valtellinese“) smatra se manje značajnom institucijom i pod neizravnim je nadzorom ESB-a u okviru SSM-a. Već su poduzete prihvatljive mjere za rješavanje manjka.³ Uzimajući u obzir uredan sanacijski plan ove institucije, koji je poduprt državnim jamstvom, nema potrebe za prikupljanjem kapitala nakon rezultata sveobuhvatne procjene.

Sam podatak o manjku pruža tek djelomičnu sliku ukupnog ishoda postupka.

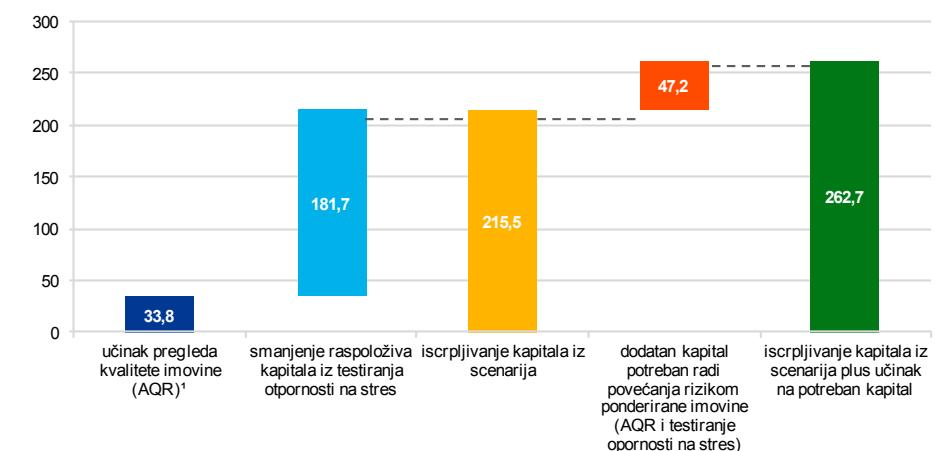
Također treba uzeti u obzir predviđenu promjenu kapitala u okviru cijele sveobuhvatne procjene (proizišle iz pregleda kvalitete imovine (AQR) i testiranja otpornosti na stres). Prema nepovoljnem scenariju testa otpornosti na stres predviđeno je smanjenje ukupnog raspoloživog kapitala banaka za 215,5 milijarda EUR (22 % kapitala koji drže banke sudionice) i povećanje imovine ponderirane rizikom za oko 860 milijarda EUR do 2016.; ako se to uključi kao kapitalni zahtjev na minimalnoj razini, ukupan učinak na kapital u nepovoljnem scenariju povećava se na

262,7 milijarda EUR. Zbog tog se učinka na kapital stopa CET1 medijanske banke sudionice smanjila za 4,0 postotna boda, s 12,4 % na 8,3 % u 2016.

Grafički prikaz 3.

Ukupan učinak sveobuhvatne procjene na kapital (AQR + nepovoljan scenarij)

(CET1 u milijardama EUR)

¹ Prilagodba AQR-a nakon poreznih učinaka i prijeoba portfeljnih jamstava

Napomena: Učinak na raspoloživi i potreban kapital od 2016. izračunava se prema nepovoljnem scenariju testiranja otpornosti na stres.

Ti rezultati pokazuju da je nepovoljan scenarij bio najstroži scenarij svih do sada provedenih testova otpornosti na stres na razini EU-a. Makrofinancijski stres obuhvaćao je tri godine, a ne dvije kao u prethodnim postupcima, što je povećalo njegovu relativnu strogost.

Sveukupna procjena uspjela je znatno povećati transparentnost bilanca banaka zbog objave rezultata na razini banaka na predlošcima za objavu vrlo granularnih podataka. Zahtjev bankama suočenih s manjom kapitala da popune te predloške u roku od šest odnosno devet mjeseci, ovisno o izvoru manjka, snažan je pokretač za popravak bilance. I jedno i drugo trebalo bi pridonijeti povećanju povjerenja svih zainteresiranih strana u temeljno zdravlje bankovnog sustava europodručja.

Za više informacija o aktivnostima koje su uslijedile nakon sveobuhvatne procjene vidi odjeljak 3.1.

3. Uvođenje SSM-a u praksu

ESB je svoje nadzorne zadaće službeno preuzeo 4. studenoga 2014., godinu dana nakon što je Uredba o SSM-u stupila na snagu. Daljnje djelovanje nakon rezultata sveobuhvatne procjene, koji su objavljeni 26. listopada 2014., bilo je prirodno polazište, no tijekom ove operativne faze poduzeti su i drugi važni koraci u pogledu pripreme nadzornih aktivnosti za 2015., razvoja metodologija za sve horizontalne i specijalizirane službe te uspostave okvira za suradnju s nacionalnim nadležnim tijelima prilikom nadzora manje značajnih institucija.

3.1. Daljnje djelovanje nakon sveobuhvatne procjene

Sveobuhvatna procjena osigurala je SSM-u veoma bogat skup podataka i kvalitativnih informacija o institucijama koje potпадaju pod izravan nadzor ESB-a. Tako su zajednički nadzorni timovi imali čvrste temelje za preuzimanje nadzorne odgovornosti 4. studenoga 2014.

Glavni je prioritet zajedničkih nadzornih timova u mjesecima nakon objave konačnih rezultata sveobuhvatne procjene bio ugraditi cijelokupan spektar bitnih nalaza u svoje redovite aktivnosti. Tijekom tog razdoblja zajednički nadzorni timovi s institucijama su vodili opsežne rasprave o granularnim nalazima.

3.1.1. Ugradnja u odluke donesene na temelju SREP-a koje će se provoditi 2015.

Za banke pod izravnim nadzorom ESB-a ishodi sveobuhvatne procjene odraženi su u postupku nadzorne provjere i ocjene (SREP), koji je poslužio kao vodič za nadzornu provjeru kreditnih institucija. Ishod SREP-a tvori osnovu za utvrđivanje potrebe za primjenom dodatnih nadzornih mjera, kao što su nalaganje dodatnih zahtjeva nadziranom subjektu u pogledu posebnog regulatornog kapitala, objave ili likvidnosti (vidi i odjeljak 3.2).

Stoga su mjere Drugog stupa naložene bankama prema odlukama donesenima na temelju SREP-a bile povezane s dvama skupovima nalaza: (i) pitanjima utvrđenima stalnim nadzorom tijekom godine i (ii) nalazima koji proizlaze izravno iz sveobuhvatne procjene. Nalazi su se međusobno nadopunjavalni, s obzirom na to da sveobuhvatna procjena nije osmišljena tako da pokriva sve vrste rizika; primjerice, likvidnosni rizik obrađen je samo unutar postojećeg nadzora.

Daljnje aktivnosti nakon sveobuhvatne procjene otišle su još dalje od njezinih kvantitativnih nalaza. Na primjer, u više su slučajeva poteškoće banaka prilikom izrade podataka zatraženih tijekom pregleda kvalitete imovine otkrile strukturne slabosti u njihovim sustavima podataka, posebice onih institucija koje su se nedavno spojile s drugim bankama ili su pripojile druge banke. Stoga su zajednički nadzorni

timovi u svoje planiranje ugradili hitnu potrebu za unapređivanjem sustava tih banaka.

3.1.2. Implikacije za finansijske izvještaje banaka tijekom 2014.

Kvantitativni nalazi pregleda kvalitete imovine trebali su u najvećoj mogućoj mjeri biti uključeni u finansijske izvještaje banaka. Glavni nalazi pregleda kvalitete imovine odnosili su se na:

- prerazvrstavanje izloženosti iz „prihodujućih“ u „neprihodujuće“ te razinu rezervacija za pojedinačne kreditne spise preispitane tijekom tog postupka
- kolektivne pristupe rezerviranju te temeljne modele i postupke rezerviranja
- modele i postupke prilagodbe vrednovanja kredita (CVA).

Kako bi osigurao zajedničko shvaćanje, ESB je vodio opsežne razgovore s velikim revizijskim tvrtkama o pristupu prikladnom rješavanju niza nalaza u finansijskim izvještajima banaka, a zajednički nadzorni timovi potom su se određenim pitanjima dodatno bavili sa samim bankama.

U prosincu 2014. zajednički nadzorni timovi sastali su se s dotičnim bankama kako bi raspravili provedbu korektivnih mjera te bonitetnih ili računovodstvenih prilagodba. Sve institucije koje su sudjelovale u pregledu kvalitete imovine dobine su sažetak potpunih nalaza pregleda kvalitete imovine prema vrsti i portfelju te dodatne pojedinosti o preispitivanju pojedinačnih kreditnih spisa.

Za sve potrebne korektivne mjere banke su do kraja siječnja 2015. ESB-u uputile pisani odgovor, navodeći na koji način namjeravaju provesti prilagodbe. U siječnju 2015. zajednički nadzorni timovi kontaktirali su i s vanjskim/ovlaštenim revizorom kako bi dobili neovisno mišljenje o svim pitanjima i predloženim mjerama. Naposljetku, zajednički nadzorni timovi proveli su nadzorne pregledе koji su im omogućili da pomno prate provedbu nalaza pregleda kvalitete imovine u bankama te primjene nadzorne mjere ili druge zahtjeve za objavu u slučaju potrebe.

3.1.3. Kapitalni planovi

Sveobuhvatnom procjenom utvrđeno je da stope kapitala 25 banaka nisu dosegnule odgovarajuće minimalne razine adekvatnosti (stopa CET1 u visini od 8 % za pregled kvalitete imovine i osnovni scenarij testiranja na stres te stopa CET1 u visini od 5,5 % za nepovoljan scenarij testiranja na stres). Te su banke bile dužne predati kapitalne planove u roku od dva tjedna od objave rezultata i navesti pojedinosti o tome kako će pokriti manjak kapitala.

Banke moraju pokriti utvrđene manjke kapitala u slučaju manjaka koji proizlaze iz pregleda kvalitete imovine ili iz osnovnog scenarija testiranja otpornosti na stres u roku od šest mjeseci od objave rezultata, a u slučaju manjaka utvrđenih u nepovoljnem scenariju testiranja otpornosti na stres u roku od devet mjeseci.

Razdoblja od šest odnosno devet mjeseci računaju se od objave rezultata sveobuhvatne procjene u listopadu 2014.

Prema priopćenju tijekom sveobuhvatne procjene, kako bi ojačale svoje kapitalne pozicije i postigle zadane ciljeve, od banaka se očekuje da se u svojim kapitalnim planovima oslone na privatne izvore financiranja, uključujući:

- zadržanu dobit
- smanjenje isplaćenih bonusa
- nova izdanja redovnih dionica
- kapital primjerene snage za nepredvidive okolnosti
- prodaju odabrane imovine po tržišnim cijenama ili smanjenje imovine ponderirane rizikom vezano uz planove restrukturiranja dogovorene s Europskom komisijom.

Sve su banke u roku od dva tjedna od objave rezultata predale tražene kapitalne planove. Zajednički nadzorni timovi procijenili su ispunjavaju li mjere podrobno izložene u kapitalnim planovima kriterije olakšavajućih mjera i jesu li dosta te za pokriće manjka te su, po potrebi, zatražili provođenje dodatnih mjera.

U prosincu je Nadzorni odbor primio na znanje konačan skup kapitalnih planova banaka kod kojih je uočen manjak kapitala, kao i s njima povezane prijedloge koje su iznijeli zajednički nadzorni timovi. Oni su uvršteni u odluke donesene na temelju SREP-a. Nadzor banaka ESB-a nastavit će pomno pratiti provedbu kapitalnih planova tijekom razdoblja od šest odnosno devet mjeseci koje su banke do bile.

3.1.4. Praćenje korektivnih mjera

Zajednički nadzorni timovi ocijenili su provedivost, održivost i vjerodostojnost svih planiranih kapitalnih mjera. U mnogim je slučajevima održano nekoliko krugova razgovora s bankama. Prema potrebi, institucije su obaviještene o mjerama u pogledu kapitalnih planova koje su uključene u odluke donesene na temelju SREP-a. U okviru stalnog nadzora subjekta započele su daljnje aktivnosti. Zajednički nadzorni timovi pratili su provedbu tih mjera putem kontinuiranog dijaloga s bankama u koji su, po potrebi, bili uključeni postojeći kolegiji nadzornih tijela.

Osim praćenja provedbe mjera koje se odnose na kapitalne planove, zajednički nadzorni timovi pomno su pratili ugradnju nalaza pregleda kvalitete imovine u finansijske izvještaje banaka. U određenim slučajevima, s revizorima i upravama banaka razmotrene su dodatne računovodstvene odredbe, a bonitetne su odredbe ugrađene ili u finansijske izvještaje banaka ili u odluke donesene na temelju SREP-a. Nапослјетку, zajednički nadzorni timovi s bankama su raspravljali o mogućim mjerama pokrića svih utvrđenih slabosti.

3.1.5. Rad na nacionalnim opcijama i diskrecijama

Još jedan važan aspekt naglašen rezultatima sveobuhvatne procjene bio je utjecaj nacionalnih opcija i diskrecija u okviru paketa Direktive o kapitalnim zahtjevima IV (CRD IV), za koje je utvrđeno da imaju važne implikacije za kvalitetu kapitala CET1 pojedinačnih banaka i dosljednost njezine definicije u državama članicama.

Te opcije i diskrecije državama članicama odnosno relevantnim nadležnim tijelima daju stanovit izbor u pogledu primjene regulatornih pravila. To znači da su se te odluke do studenoga 2014. donosile na nacionalnoj razini. S obzirom na to da se sveobuhvatna procjena provodila prema tada važećem pravnom okviru, diskrecije koje su primjenjivala nacionalna nadležna tijela odrazile su se u izračunima stopa kapitala, koje su u konačnici uspoređene s utvrđenim pragovima kako bi se uočili manjkovi. Tako su prethodne nacionalne odluke (npr. prilikom određivanja postotaka za postupno uvođenje odbitaka od kapitala CET1) imale, i još uvijek imaju, implikacije za sastav i kvalitetu kapitala. One vode značajnim divergencijama, osobito u stupnju koristi koje pojedinačne banke imaju od prijelaznih prilagodba izračuna njihova kapitala CET1.

Osnovana je posebna radna podskupina koja će pomno preispitati implikacije opcija i nacionalnih diskrecija koje primjenjuju nacionalna nadležna tijela te o tome podnijeti izvješće Nadzornom odboru.

3.2. Pripreme za nadzorne aktivnosti 2015.

Do kraja 2014. uspješno su ostvarena dva bitna postignuća u pripremama za nadzorne zadaće 2015. godine:

- nacrti odluka na temelju SREP-a koje će se provoditi 2015.
- strateško i operativno planiranje za 2015., uključujući ključne prioritete za SSM.

3.2.1. Odluke na temelju SREP-a

SREP je najvažniji postupak koji se provodi na godišnjoj razini, a glavna mu je svrha osigurati adekvatnost ne samo kapitala i likvidnosti banaka, već i njihova internog upravljanja, strategije i procesa kako bi se omogućilo pouzdano upravljanje i pokriće njihovih rizika.

SREP je glavni nadzorni instrument za rješavanje cijelog niza takvih rizika na temelju nalaza stalnog nadzora, nadzora na licu mjesta i ostalih nadzornih aktivnosti. U okviru SREP-a, nadzorna tijela ovlaštena su izreći cijeli niz mjera, uključujući dodatne kapitalne i likvidnosne zahtjeve te promjene postupaka upravljanja rizikom. Te su mjere priopćene bankama u odlukama donesenima na temelju SREP-a.

Budući da je ESB svoje nadzorne zadaće preuzeo tek 4. studenoga 2014., odluke donesene 2014. na temelju SREP-a (koje će se provoditi 2015.) proizlaze iz izvanrednog, jednokratnog postupka:

- U okviru opće primopredaje, zaključci iz SREP-a koje su provela nacionalna nadležna tijela uvelike su ugrađena u odluke ESB-a donesene na temelju SREP-a.
- Odluke donesene na temelju SREP-a uvelike su se temeljile na kvantitativnim i kvalitativnim rezultatima sveobuhvatne procjene, zajedno s procjenom kapitalnih planova banaka, kada je to bilo primjenjivo.

Odlukom o kapitalu donesenom na temelju SREP-a određuje se iznos kojim se, uzimajući u obzir prirodu, razmjer i složenost aktivnosti institucije, osigurava pouzdano pokriće rizika dosljedno minimumu zatraženom prilikom provedbe sveobuhvatne procjene. Jedan od elemenata koji su predstavljali izazov za utvrđivanje odluka donesenih 2014. na temelju SREP-a (koje će se provoditi 2015.) bila je potreba objedinjenja raznolikih kapitalnih zahtjeva utemeljenih na različitim nacionalnim metodologijama, uz primjeren stupanj dosljednosti traženih razina i kvalitete kapitala u cijelom SSM-u.

Pri odlučivanju o tome hoće li uključiti posebne likvidnosne zahtjeve u odluke donesene na temelju SREP-a (koje će se provoditi 2015.), zajednički nadzorni timovi preispitali su i pomno proučili odluke koje su predložila nacionalna nadležna tijela, kao i njihovu ocjenu rizika likvidnosti i financiranja te su odlučili uvesti posebne kvantitativne odnosno kvalitativne zahtjeve u slučajevima u kojima bitni rizici opravdavaju takav pristup. Među izazovima prilikom obrazlaganja odluke o likvidnosti jest taj što minimalni likvidnosni zahtjevi na nacionalnoj razini znatno variraju, s time da su neka nacionalna nadležna tijela provela obvezujuće zahtjeve, dok druga nisu.

Rasprave o odlukama donesenima na temelju SREP-a, koje će se provoditi 2015., otpočele su mnogo prije 4. studenoga 2014., a pripremili su ih zajednički nadzorni timovi. S organizacijskog stanovišta, postupak pripreme odluka na temelju SREP-a činio je važan element poticanja integracije timova, razmjene informacija i mišljenja te unapređivanja nadzornih spoznaja i gledišta svakog pojedinačnog zajedničkog nadzornog tima. Prema potrebi sazivani su nadzorni kolegiji na kojima je sudjelovala i EBA.

Postupak za pripremu odluka na temelju SREP-a koje će se provoditi 2016. bit će drukčiji. Nadzor banaka ESB-a razvio je zajedničku metodologiju, koristeći se prethodnim iskustvima nacionalnih nadležnih tijela i najboljim praksama. Ta je metodologija obrađena u Nadzornom priručniku i opisana u Vodiču o nadzoru banaka, a upravo je u tijeku „terenska provjera“ kojom se ispituje njezina snaga i utvrđuju područja za koja je potrebna fina prilagodba (vidi i odjeljak 3.3).

U SSM-u postupak nadzorne provjere i ocjene, i skladu sa smjernicama EBA-e o zajedničkim postupcima i metodologijama za SREP, obuhvaća:

- sustav procjene rizika (RAS), kojim se ocjenjuju razine i kontrole rizika kreditnih institucija i na kojima su zajednički nadzorni timovi uvelike surađivali s

horizontalnim službama provodeći stalne terenske provjere svakog pojedinačnog aspekta kako bi utvrdili moguća problematična metodološka pitanja i fino ih prilagodili

- sveobuhvatno preispitivanje postupka procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) i postupka procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP) institucija
- metodologiju kvantifikacije kapitala i likvidnosti, kojom se ocjenjuju kapitalne i likvidnosne potrebe kreditnih institucija s obzirom na rezultate procjene rizika.

3.2.2. Strateško i operativno planiranje za 2015.

Rezultat SREP-a također je i ključan ulazni podatak za strateško i operativno planiranje. Osobito ima izravan utjecaj na raspon i dubinu aktivnosti na licu mjesta i izvan njega, koje se provode za određenu instituciju.

Nadzorni prioriteti za SSM u 2015. godini, koje je odobrio Nadzorni odbor u studenome 2014., podržavaju interakciju vertikalnih i horizontalnih nadzornih pristupa, dajući važnu ulogu i tematskim preispitivanjima. Nadograđujući se na nadzorne prioritete i uzimajući u obzir profil rizika te sistemsku važnost kreditnih institucija, Programom nadzornog ispitivanja (SEP) za svaku se značajnu banku utvrđuju glavne nadzorne aktivnosti koje će se provoditi radi praćenja rizika i otklanjanja utvrđenih slabosti. Programi nadzornog ispitivanja obuhvaćaju:

- stalne nadzorne aktivnosti zajedničkih nadzornih timova
- nadzore na licu mjesta
- istrage internih modela.

Rad na sastavljanju programa nadzornog ispitivanja za 2015. započeo je tijekom pripremnog razdoblja, a dovršen je u prosincu 2014. Taj posao koji su zajednički obavili zajednički nadzorni timovi i horizontalne službe ESB-a koordinirao je odjel ESB-a Planiranje i usklađivanje programa nadzornog ispitivanja (vidi odjeljak 3.3.1).

Od rujna 2014. nadalje, zajednički nadzorni timovi vodili su intenzivne timske rasprave kako bi isplanirali program nadzornog ispitivanja za svaku značajnu instituciju. Zahvaljujući temeljitom nadzornom iskustvu nacionalnih nadležnih tijela i njihovu znanju o rizicima značajnih institucija, programima nadzornog ispitivanja koristio je ulaz informacija odozdo prema gore. Kako bi se osigurala učinkovita raspodjela sredstava te čvrst i dosljedan pristup nadzoru u svim značajnim institucijama, intenzitet nadzora u kreditnim institucijama varira ovisno o vjerojatnosti da će rizici postati bitni i njihovu utjecaju na subjekt i sustav u cijelosti.

Svi programi nadzornog ispitivanja uključuju redovite aktivnosti koje će se provoditi svake godine, bez obzira na gospodarsko okružje. Programi nadzornog ispitivanja za 2015. obuhvaćaju:

- tematske aktivnosti koje su odraz nadzornih prioriteta za 2015.

- aktivnosti zajedničkih nadzornih timova posebno prilagođene određenim institucijama.

Te se aktivnosti provode u skladu s pristupom koji se temelji na riziku i razmjeran mu je. Značajne institucije razvrstane su u kategorije rizika, raščlanjene prema razini angažmana koji ovisi o ocjeni rizika institucije, kao i njezinoj veličini i složenosti. Za svaku pojedinačnu kategoriju rizika, ovisno o razini angažmana, utvrđen je skup aktivnosti i njihova odgovarajuća učestalost te su uvrštene u programe nadzornog ispitivanja. Taj skup tvori minimalnu razinu angažiranosti u nadzoru za svaku pojedinačnu značajnu instituciju.

3.3. Utvrđivanje metodologija za sve horizontalne i specijalizirane službe

Utvrdjivanje jednakih uvjeta za sve prilikom nadzornog i regulatornog postupanja prema bankama u svim državama članicama sudionicama važan je cilj SSM-a. Horizontalni i specijalizirani odjeli ESB-a odgovorni su za:

- poticanje usklađivanja nadzornih pristupa
- promicanje prodornog pristupa nadzoru banaka
- intenziviranje suradnje i komunikacije unutar i izvan SSM-a.

Poticaj na usklađivanje usredotočen je na područja nepodudaranja nacionalnih pravila i praksa. U tom pogledu, Nadzor banaka ESB-a provodi inventuru postojećih nacionalnih nadzornih praksa, razvijaju se standardi, testiraju se i dodatno prilagođavaju usklađene nadzorne metodologije, provode se pregledi za osiguranje kvalitete te se mjeri djelotvornost provedenih aktivnosti i poduzetih mjera.

Kako bi Nadzor banaka ESB-a i nacionalna nadležna tijela lako razmjenjivali podatke i nesmetano surađivali, osnovane su mreže stručnjaka za svaki odjel unutar horizontalnih i specijaliziranih služba koje se sastoje od stručnjaka iz Nadzora banaka ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela država članica sudionica. Te mreže poboljšavaju pristup znanju dostupnom unutar nacionalnih nadležnih tijela te osiguravaju najbolju praksu, visoke standarde i dosljedno donošenje politika.

3.3.1. Planiranje

Odjel ESB-a Planiranje i usklađivanje programa nadzornog ispitivanja brine se o ukupnom strateškom i operativnom planiranju SSM-a te prati provedbu njegovih strateških ciljeva i njegove nadzorne aktivnosti, blisko surađujući s drugim kolegama iz Nadzora banaka ESB-a.

Što se tiče **strateškog planiranja**, odjel vodi postupak utvrđivanja nadzornih prioriteta SSM-a za nadolazeću godinu te određuje minimalne razine angažmana u

nadzornim aktivnostima, imajući na umu profil rizika institucija i njihov sistemski utjecaj, kao i područja tematskog fokusa odabrana u nadzornim prioritetima.

U okviru **operativnog planiranja**, odjel pruža podršku zajedničkim nadzornim timovima u izradi programa nadzornog ispitivanja za svaku pojedinačnu značajnu bankovnu grupu pod izravnim nadzorom ESB-a i na taj način nadzorne prioritete pretvara u konkretne nadzorne zadaće u skladu s odgovarajućim minimalnim razinama angažmana. Odjel također usklađuje postupak planiranja stalnog nadzora (izvan mjesta), nadzora na licu mjesta i istraga internih modela.

Odjel Planiranje zadužen je i za **praćenje provedbe** strateških ciljeva SSM-a i utvrđenih godišnjih nadzornih zadaća. U tu svrhu počeo je razvijati alate za praćenje, kao što su izvješća o napretku namijenjena različitim publikama unutar Nadzora banaka ESB-a, kao i upravljačke informacijske sustave poput kontrolne ploče za strateško upravljanje. Ovi instrumenti pružaju važne podatke za donošenje upućenih odluka o upravljanju, kao i za pružanje podrške zajedničkim nadzornim timovima i osoblju Nadzora banaka ESB-a koje provodi ispitivanja na licu mjesta i istrage internih modela u okviru programa nadzornog ispitivanja.

3.3.2. Razvoj metodologije i standarda

Suvremene nadzorne metodologije i standardi prijeko su potrebni za učinkovite i djelotvorne ishode nadzora. Nadzorne metodologije neprestano se razvijaju, i to u velikoj mjeri zbog rada međunarodnih tijela za utvrđivanje standarda na globalnom usklađivanju finansijskih propisa, kao i trajnih napora unutar EU-a na unapređivanju jedinstvenih pravila. ESB ne nastoji samo svoje metodologije održavati usklađenima s vodećom nadzornom praksom, nego na tom području djeluje i kao pokretačka snaga.

Osim razvijanja nadzornih metodologija i standarda, odjel ESB-a Razvoj metodologije i standarda olakšava i pridonosi njihovoj usklađenoj primjeni u nacionalnim nadležnim tijelima država članica sudionica.

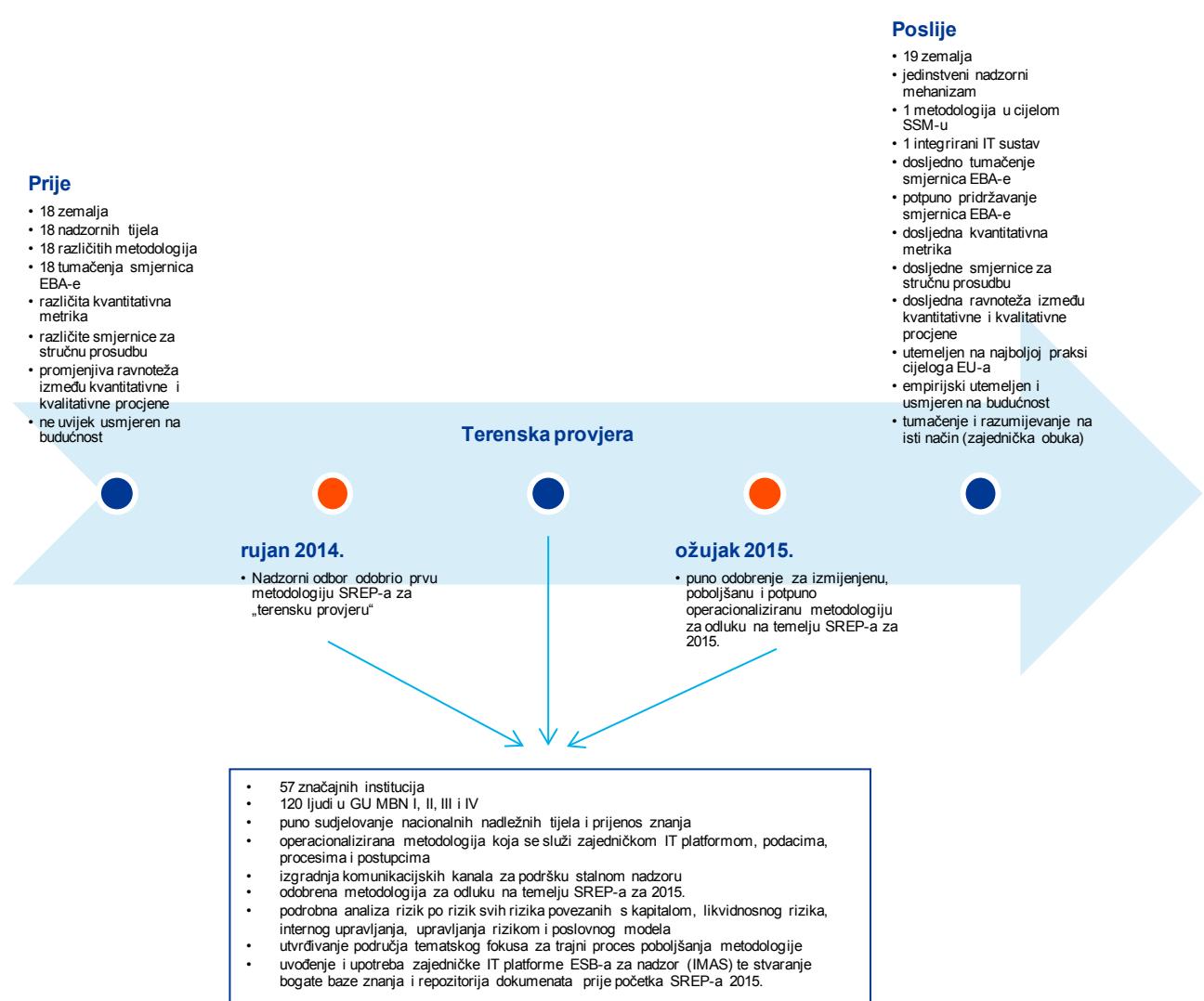
Ovaj odjel također surađuje s EBA-om i drugim međunarodnim tijelima za utvrđivanje standarda, kao što je Bazelski odbor za nadzor banaka, kako bi se izbjeglo preklapanje te maksimalno iskoristile sinergije. Još je jedna od odgovornosti tog odjela razvoj i održavanje Nadzornog priručnika (vidi odjeljak 2.2.1).

Dodatna prilagodba metodologije SREP-a

Metodologija SREP-a trenutačno se provjerava na terenu kako bi se prikupili praktični ulazni podatci i utvrdila područja za daljnje prilagodbe.

Slika 8.

Program terenske provjere metodologije SREP-a za značajne institucije⁵

Program obuhvaća gotovo polovinu svih nadziranih značajnih institucija i u njega je izravno uključeno više od 120 zaposlenika Nadzora banaka ESB-a.

Glavni ciljevi **programa terenske provjere** su:

- kalibrirati i fino prilagoditi metodologiju te započeti provedbu temeljnih postupaka SREP-a za 2015.
- omogućiti nadzornim tijelima da se upoznaju sa svojim bankama, preuzmu odgovornost i donesu novu metodologiju, sustav i izvješća (učenje testiranjem)
- promicati upotrebu Sustava upravljanja informacijama (IMAS) i izvješća

⁵ Litva nije bila obuhvaćena programom terenske provjere.

- utvrditi dodatnu najbolju praksu uz pomoć zajedničkih nadzornih timova odnosno nacionalnih nadležnih tijela
- uvesti učinkovite i održive komunikacijske kanale i postupke među horizontalnim odjelima, zajedničkim nadzornim timovima i nacionalnim nadležnim tijelima.

Programom terenske provjere Nadzorni priručnik (u kojem je cijelo poglavlje posvećeno SREP-u) testira se ne samo s tehnološkog i metodološkog gledišta, već i u praktičnom smislu. U tu je svrhu odjel Razvoj metodologije i standarda u potpunosti uskladio IMAS sa SREP-om, osigurao osposobljavanje iz metodologije SREP-a za nekoliko stotina nadzornika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela te ugradio visokokvalitetne podatke u IMAS kako bi olakšao učinkovitu primjenu metodologije.

Program ovog odjela za 2015. uključuje primjenu metodologije SREP-a te, u općenitijem smislu, ažuriranje Nadzornog priručnika prema najvišim standardima.

3.3.3. Analiza rizika

Odjel Analiza rizika:

- prati promjene u okruženju ukupnog rizika država članica sudionica
- provodi daljnje aktivnosti dubinske analize rizika koje pokrivaju širok raspon kategorija rizika i tema
- pruža podršku zajedničkim nadzornim timovima u njihovim nadzornim aktivnostima
- utvrđuje potrebe Nadzora banaka ESB-a za nadzornim izvješćivanjem
- upravlja postupkom prenošenja tih potreba u pravne akte ili njihove izmjene
- provodi studije kvantitativnog utjecaja.

Utvrđivanje trendova i novih kretanja na polju rizika

Odjel Analiza rizika provodi redovitu dubinsku analizu i pruža podršku ostalim službama osiguravanjem najnovijih podataka o trenutačnim rizicima i osjetljivostima koje utječu na bankovni sektor država članica sudionica. Pravodobno utvrđuje trendove, kretanja i nadolazeće rizike koji utječu na više banaka u svrhu daljnje nadzorne provjere. Blisko surađujući s nacionalnim nadležnim tijelima, ovaj je odjel proveo svoju prvu procjenu ključnih rizika specifičnih za banke i horizontalnih rizika u državama članicama sudionicama.

Ta je procjena bila temeljni ulazni podatak za nadzorne prioritete SSM-a u 2015. Bila je raščlanjena na određene prioritete i područja usredotočenosti zajedničkih nadzornih timova prilikom provođenja njihovih redovitih procjena rizika. Također je bila ugrađena u plan rada odjela Analiza rizika za 2015., kojim se predviđa daljnja analiza određenih područja rizika.

Informativni listovi o značajnim institucijama

U 2014. godini odjel Analiza rizika, u suradnji s ostalim osobljem Nadzora banaka ESB-a, izradio je informativne listove o značajnim institucijama za Nadzorni odbor te usklađivao provedbu i osiguranje kvalitete tih izvješća. Informativni listovi osmišljeni su radi informiranja i pružanja podrške Nadzornom odboru prilikom donošenja odluka. Ta jezgrovita dvostranična izvješća za svaku značajnu instituciju objedinjuju kvantitativne podatke iz okvira regulatornog izvješćivanja i od pružatelja tržišnih podataka s najnovijim kvalitativnim nadzornim procjenama prakse banaka i njihovih rizika od strane zajedničkih nadzornih timova.

Prije nego što će prvi informativni listovi za sve značajne institucije biti dostavljeni Nadzornom odboru, odjel Analiza rizika oslovio se na statističku stručnost ESB-a radi usuglašavanja testa aplikacije s ciljem utvrđivanja i otklanjanja nedostataka u postupku izrade podataka i rješavanja problema u vezi s njima. Odjel je organizirao oko 50 radionica za osposobljavanje kako bi rukovodstvo Nadzora banaka ESB-a i zajedničke nadzorne timove upoznao s informativnim listovima i njihovom ulogom u dotičnom postupku.

Kako bi Nadzorni odbor stekao širok pogled na značajne institucije u cijelosti, odjel Analiza rizika sastavio je skupni informativni list, izračunao skupnu bilancu, račun dobiti i gubitaka, kao i pokazatelje rizika i njihovih kretanja.

Budući da se kreditiranje nekretnina pokazalo kao izvor sistemskog rizika u prethodnim finansijskim krizama, odjel Analiza rizika povezao se s nacionalnim nadležnim tijelima kako bi izradio jezgrovite informativne listove o nacionalnim hipotekarnim tržištima i povezanim proizvodima.

Ad hoc analiza rizika za određene zemlje

Odjel Analiza rizika Nadzornom odboru i višem rukovodstvu Nadzora banaka ESB-a dostavio je nekoliko *ad hoc* analiza rizika koji prijete značajnim institucijama zbog njihove izloženosti određenim zemljama (npr. Ruskoj Federaciji, Ukrajini). Također je proveo istrage izloženosti banaka država članica sudionica njihovim matičnim državama.

3.3.4. Interni modeli

Odjel Interni modeli općenito je odgovoran za usklađivanje i osiguravanje dosljednosti metodologija i postupaka pregleda internih modela za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva (Prvi stup). Glavni projekti koje je ovaj odjel dovršio 2014. opisani su u nastavku.

Inventura internih modela

Provedba inventure pokrenuta je u rujnu 2014. kako bi se prikupili ključni kvalitativni i kvantitativni podatci potrebni za:

- utvrđivanje prioriteta i planiranje zadaća odjela Interni modeli tijekom nadolazećih godina (npr. procjena planova za uvođenje internih modela od strane značajnih institucija)
- razvrstavanje internih modela u različite kategorije, prema dostupnim kvalitativnim podatcima o korištenim metodologijama
- provedbu preliminarne usporedbe nadzornih pristupa u državama (npr. različita praksa u pogledu nadzornih dodataka) i utvrđivanje mogućih netipičnih vrijednosti u ranoj fazi.

Sa šireg stajališta, inventura je omogućila i sveobuhvatnu inventuru banaka koje se trenutačno služe internim modelima te je pokazala udio internih modela u ukupnim kapitalnim zahtjevima.

Tablica 5.

Udio internih modela (IM) u kapitalnim zahtjevima (OFR) banaka

Indikativne brojke izračunane prema podatcima COREP-a i SPE-a			
Vrsta rizika	Broj banaka koji se služe internim modelima	% ukupnih OFR-a	% OFR-a izračunanih uz pomoć IM-a prema kategoriji rizika
Kreditni	68	84,1%	53,3%
Poslovni	21	9,4%	46,4%
Tržišni	37	5,1%	59,8%
CVA	9	1,4%	39,2%

Postupak odobravanja modela

Jedan je od glavnih ciljeva odjela Interni modeli osigurati pouzdanost i dosljednost nadzornih pristupa internim modelima kreditnih institucija.

Tijekom 2014. odjel je izradio postupak odobravanja modela kojim se propisuju koraci kojih se treba držati kad se institucijama, u skladu s Uredbom o kapitalnim zahtjevima, daju odobrenja za primjenu njihovih internih modela pri izračunu minimalnih kapitalnih zahtjeva. Usklađeni postupak odobravanja pomoći će u postizanju višeg stupnja dosljednosti, a samim time i jednakih uvjeta za sve.

Određivanje referentnih vrijednosti

Direktivom o kapitalnim zahtjevima IV propisano je da nadležna tijela procjenjuju dosljednost nadzorne i bankarske prakse povezane s internim modelima (osim poslovnog rizika) najmanje jedanput godišnje. Osim toga, BCBS će svake druge godine provoditi dobrovoljno praćenje. Iako je u početku ograničen na izloženosti

velikim klijentima, taj se formalizirani i redoviti postupak može proširiti i na portfelje građana odnosno malih i srednjih poduzeća te na izloženosti knjige trgovanja, i to nakon što bude dovršen BCBS-ov temeljni pregled kapitalnih standarda knjige trgovanja.

Nadzor banaka ESB-a već je uključen u postupke EBA-e i BCBS-a, a SSM će u cijelosti pridonositi tim postupcima u nadolazećem razdoblju. Rezultati tih usporedba s referentnom vrijednosti mogu izazvati nadzorne mjere, kao što su istrage modela, rekalibracija parametara i uvođenje određenih dodataka odnosno donjih pragova kapitala. Oni su i važan ulazni podatak za postupak stalnog praćenja modela, kojim se barem na godišnjoj razini obaveštava o odluci donesenoj na temelju SREP-a.

Glavne odgovornosti različitih dionika unutar SSM-a opisane su u Table 6.

Tablica 6.
Raspodjela glavnih odgovornosti prilikom usporedbe s referentnom vrijednosti

	Nacionalno nadležno tijelo (NCA)	Zajednički nadzorni tim (JST)	Odjel Interni modeli (INM)
1. Provjera kvalitete podataka	Provodi provjere kvalitete podataka s EBA-om/ BCBS-om	Prati rezultate putem telekonferencijskih sastanaka s NCA-om	
2. Preliminarna procjena/ izvješće EBA-e za određenu banku	Daje povratne informacije o prvim rezultatima JST-u/INM-u	Prima povratne informacije o prvim rezultatima od NCA-a	Izračunava i daje prve rezultate / Prima povratne informacije od NCA-a
3. Razgovori / terenski posjeti			
4. Procjena nadležnog tijela	Priprema/sudjeluje s JST-om/INM-om	Priprema/sudjeluje s NCA-om/INM-om	Priprema/sudjeluje selektivno s NCA-om/JST-om
5. Korektivne mjere			
6. Konačno izvješće			Pridonosi konačnom izvješću

3.3.5. Upravljanje krizama

Odjel Upravljanje krizama ima nekoliko odgovornosti, kako prije, tako i tijekom pogoršanja održivosti institucije. Sistemski je uključen u:

- preispitivanje planova oporavka značajnih institucija
- određivanje standarda i osiguranje dosljednosti u procjeni planova oporavka
- primjenu mjera rane intervencije.

Odjel pruža stručnu podršku i podatke zajedničkim nadzornim timovima o pitanjima upravljanja krizama i, konkretnije, o održivosti nadziranih institucija. Ako se smatra da nadzirana značajna institucija propada ili da će vjerojatno propasti, odjel postaje ulazna točka za suradnju sa sanacijskim tijelima. Odjel također daje savjete i pruža podršku kolegama iz Nadzora banaka ESB-a u pogledu pitanja koja se tiču manje značajnih institucija.

Metodologija sprečavanja kriza

Prilikom izrade metodologije sprečavanja kriza za Nadzor banaka ESB-a, ovaj odjel sudjeluje u određivanju standarda i regulatornom radu EBA-e kojim se nadopunjuju Direktiva o oporavku i sanaciji banaka i Uredba o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu. Zaposlenici odjela aktivno sudjeluju i u drugim forumima, kao što je Odbor za finansijsku stabilnost.

3.3.6. Nadzorne politike

Aktivnim sudjelovanjem u europskim i međunarodnim forumima ESB snažno utječe na rasprave o regulativi. Odjel Nadzorne politike prati i daje aktivan doprinos međunarodnim regulatornim i nadzornim programima te usklađuje stavove SSM-a o unutarnjim i međunarodnim politikama, oslanjajući se na praktično nadzorno iskustvo.

Ovaj odjel pruža podršku zajedničkim nadzornim timovima prilikom nadzora značajnih institucija i povezuje se s ostalim djelatnicima ESB-a u pružanju podrške nacionalnim nadležnim tijelima prilikom izravnog nadzora manje značajnih institucija te savjetuje o ispravnoj primjeni odgovarajućih europskih propisa i međunarodnih nadzornih standarda i načela s ciljem poboljšanja njihove usklađene primjene u cijeloj bankovnoj uniji. U tu je svrhu odjel izradio internu bazu podataka s čestim pitanjima o SSM-u, koja nadzornim tijelima daje smjernice ESB-a za slična ili nova praktična pitanja koja se odnose na internu nadzornu metodologiju i odgovarajuće europske propise; ona nadopunjuje javni alat EBA-e „Česta pitanja o Jedinstvenom pravilniku“. Ovaj je odjel također uključen u suradnju na razini EU-a i na međunarodnoj razini. Zajedničkim nadzornim timovima pomaže sastaviti i ažurirati sporazume o suradnji unutar nadzornih kolegija. Također uspostavlja i usklađuje suradnju s državama članicama nesudionicama i s državama izvan EU-a, primjerice zaključivanjem memoranduma o razumijevanju.

3.3.7. Makrobonitetne zadaće

Člankom 5. Uredbe o SSM-u ESB-u su dodijeljene posebne zadaće koje se odnose na makrobonitetne instrumente predviđene europskim propisima (CRD IV i CRR).

Primarna odgovornost za provedbu makrobonitetnih mjera leži na nacionalnim nadležnim tijelima odnosno nacionalnim imenovanim tijelima. ESB može primjeniti više zahtjeve za zaštitne slojeve kapitala i strože mjere nego one koje primjenjuju nacionalna nadležna tijela odnosno nacionalna imenovana tijela. U ovom slučaju treba se savjetovati s potonjima. Kad nacionalno tijelo poduzme prvi korak, treba zatražiti mišljenje ESB-a.

ESB je uspostavio odgovarajuće procedure za rješavanje slučajeva koji mogu nastati. Bez obzira dolazi li inicijativa od ESB-a ili s nacionalne razine, Nadzorni odbor treba pripremiti prijedlog, uzimajući u obzir gledišta odgovarajućih struktura i odbora ESB-a (uključujući Odbor za finansijsku stabilnost u sastavu SSM-a).

Upravno vijeće odlučuje o tom prijedlogu u strogo zadanom roku tako što će prihvatići, izjaviti prigor ili izmijeniti prijedlog Nadzornog odbora. Upravno vijeće također može samoinicijativno zatražiti od Nadzornog odbora da dostavi prijedlog za primjenu viših zahtjeva za makrobonitetne instrumente.

Kako bi se osiguralo djelotvorno objedinjavanje mikrobonitetnih i makrobonitetnih gledišta i dostava odgovarajućih analitičkih elemenata, Upravno vijeće i Nadzorni odbor održavaju tromjesečne makrobonitetne rasprave na zajedničkim sjednicama (Makrobonitetni forum). Prva sjednica tog foruma održana je u studenome 2014.

Radi usklađivanja mikrobonitetnih i makrobonitetnih zadaća unutar ESB-a i razmatranja prijedloga politike, osnovan je interni odbor (Skupina za makrobonitetno usklađivanje). Ta se skupina koristi analizama i prosudbama odgovarajućih poslovnih područja ESB-a, kako središnjih banaka tako i nadzornih tijela. Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV i glavna uprava Makrobonitetna politika i finansijska stabilnost zajednički pružaju tajničke usluge toj skupini.

3.4. Odobrenja

ESB je 4. studenoga 2014. postao nadležno tijelo za sve kreditne institucije u državama članicama sudionicama za izdavanje odnosno oduzimanje odobrenja za rad banaka te za procjenu stjecanja kvalificiranih udjela (što je u kontekstu SSM-a poznato pod skupnim nazivom „zajednički postupci“). ESB je odgovoran i za procjenu primjerenoosti i sposobnosti članova upravljačkog tijela značajnih kreditnih institucija te za postupke izdavanja odobrenja za poslovanje u drugoj državi.

Brojne odluke koje Nadzorni odbor treba donijeti vrlo će se vjerojatno ticati odobrenja te utvrđivanja primjerenoosti i sposobnosti. ESB je odgovoran osigurati da odluke u pogledu odobrenja budu u skladu s jedinstvenim pravilnikom. Odjel ESB-a Odobrenja takve odluke priprema zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima. ESB nastoji uskladiti primjenu zajedničkih postupaka i provedbu procjena primjerenoosti i sposobnosti.

Metodologije i procesi rada

Savjetujući se s nacionalnim nadležnim tijelima i drugim poslovnim područjima, odjel Odobrenja izradio je podrobne metodologije za postupke odobrenja, objašnjavajući sve korake i uloge u okviru tih postupaka. Postupci odobrenja oslanjaju se na stručnost i sredstva nacionalnih nadležnih tijela, no istovremeno se koriste i centraliziranim postupcima i procedurama za osiguranje dosljednih ishoda.

Razmjenu podataka između nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a olakšava poseban portal za odobrenja u IMAS-u. Procesi rada, kojima se pokreću svi postupci odobrenja, osiguravaju zajednička sučelja i radne prostore za pripremu prijedloga nacrtu odluka za Nadzorni odbor i Upravno vijeće. Procesi rada služe kako bi se osigurali cjelovitost postupka i upravljanje kratkim rokovima.

Procjena postupaka u tijeku

Prije nego što je ESB preuzeo svoje nadzorne zadaće, do 4. rujna 2014. nacionalna nadležna tijela bila su dužna obavijestiti ESB o svim službeno pokrenutim postupcima koji vjerojatno neće biti zaključeni do 4. studenoga 2014., uključujući postupke odobrenja. Podatci o takvim postupcima u tijeku u razdoblju između 4. rujna i 4. studenoga 2014. redovito su se ažurirali.

ESB-u je prijavljeno ukupno 220 postupaka odobrenja koji su u tijeku. Na temelju unaprijed određenih kriterija, odjel Odobrenja izvršio je procjenu svih prijavljenih postupaka u tijeku kako bi bio spreman u slučaju da ESB odluči preuzeti te postupke. Nadzorni odbor odlučio je preuzeti samo jedan od postupaka odobrenja koji su u tijeku, i to zbog važnosti i kompleksnosti utvrđivanja dotičnog kvalificiranog udjela. Sve ostale prijavljene postupke odobrenja koji su u tijeku dovršit će odgovarajuća nacionalna nadležna tijela u skladu s pravnim okvirom SSM-a.

Postupci odobrenja pokrenuti 2014.

Između 4. studenoga 2014. i početka siječnja 2015. ESB je službeno obaviješten o 21 zajedničkom postupku (od kojih se sedam odnosi na izdavanje odobrenja za rad, devet na kvalificirane udjele, tri na oduzimanje odobrenja za rad banaka i dva na prestanak važenja odobrenja), kao i o 149 ostalih postupaka (115 postupaka za utvrđivanje primjerenoosti i sposobnosti te 34 postupka za izdavanje odobrenja za poslovanje u drugoj državi).

Tablica 7.

Postupci odobrenja od 4. studenoga 2014.

	Izdavanje odobrenja za rad	Prestanak važenja	Oduzimanje odobrenja (NCA)	Oduzimanje odobrenja (ESB)	Kvalificirani udjeli	Primjerenoost i sposobnost	Odobrenje za poslovanje u drugoj državi
Zajednički postupci podneseni ESB-u	7	2	3	-	9	115	34
U tijeku (na dan 2. siječnja 2015.)	7	2	2	-	8	76	1

Sedam postupaka izdavanja odobrenja za rad o kojima je ESB obaviješten pokrenula su nacionalna nadležna tijela različitih država članica sudionica. Većina postupaka izdavanja odobrenja za rad odnosila se na istu operaciju restrukturiranja jedne značajne nadzirane institucije koja posluje u velikom broju država unutar i izvan Europe. U postupcima izdavanja odobrenja za rad očekuje se dugo vrijeme realizacije, u prosjeku do godinu dana.

Dva postupka prestanka važenja odobrenja i tri postupka oduzimanja odobrenja pokrenula su nacionalna nadležna tijela različitih država članica sudionica. Svi su se postupci oduzimanja odobrenja odnosili na restrukturiranje kreditnih institucija, dok su se oba slučaja prestanka važenja odnosila na male, manje značajne institucije (jedna je prodala svoje bankovne djelatnosti drugom subjektu, a druga je restrukturirala svoje poslovanje).

Postupci povezani s kvalificiranim udjelima podneseni ESB-u dijelom se odnose na restrukturiranje poslovanja iste značajne nadzirane institucije za koju je pokrenuta većina postupaka izdavanja odobrenja.

ESB je obaviješten o znatnom broju postupaka utvrđivanja primjerenosti i sposobnosti. Tijekom izvještajnog razdoblja nacionalna nadležna tijela 15 različitih država članica sudionica pokrenula su 115 predmeta utvrđivanja primjerenosti i sposobnosti. ESB obvezuju nacionalni zakoni kojima se prenose europske odredbe i minimalni zahtjevi u pogledu prikladnosti članova upravnih odbora. Stoga se na postupke utvrđivanja primjerenosti i sposobnosti primjenjuju veoma raznolike prakse i rokovi, što znači da je pred ESB-om značajan izazov provedbe ujednačenog i usklađenog postupka. Prvi koraci prema planu djelovanja radi postizanja dalnjeg usklađenja na ovom području poduzeti su u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima.

3.5. Provođenje, postupci kažnjavanja i izvještavanje o kršenjima

3.5.1. Ovlasti za provođenje i izricanje sankcija

Prema Uredbi o SSM-u i Okvirnoj uredbi o SSM-u, raspodjela **ovlasti za provođenje i izricanje sankcija** između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela ovisi o prirodi navodnog kršenja, odgovornoj osobi i mjeri koju je potrebno donijeti.

ESB je ovlašten izricati administrativne kazne i donositi mjere izvršenja protiv značajnih nadziranih subjekata u slučaju kršenja mjerodavnog izravno primjenjivog prava EU-a (uključujući uredbe odnosno odluke ESB-a). U slučaju manje značajnih subjekata, ovlašten je to učiniti u slučaju kršenja uredaba ESB-a odnosno odluka kojima se manje značajnim institucijama nameću obveze u odnosu na ESB. Osim toga, ESB od nacionalnih nadležnih tijela može zahtijevati da pokrenu postupak kako bi se osiguralo izricanje odgovarajućih kazna u ostalim slučajevima (npr. kazne privatnim osobama, nenovčane kazne, kršenje nacionalnog prava u koje su prenesene odgovarajuće direktive EU-a) odnosno da iskoriste svoje ovlasti za provođenje u skladu s nacionalnim pravom.

Nacionalna nadležna tijela i dalje zadržavaju potpunu nadležnost za izricanje sankcija i koriste se svojim ovlastima za provođenje prema manje značajnim nadziranim subjektima (osim za kršenje uredaba ESB-a odnosno odluka kojima se nameću obveze u odnosu na ESB) te u slučaju kršenja nacionalnog prava kojim se ne provode direktive EU-a odnosno provode se direktive EU-a nevezane uz nadzorne zadaće ESB-a.

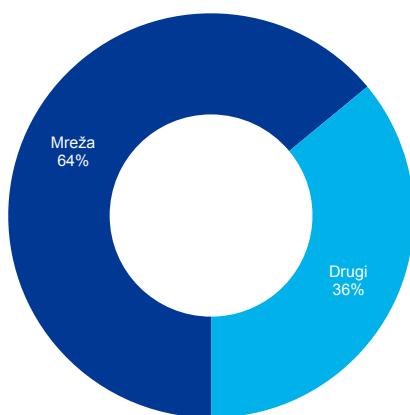
U razdoblju od 4. studenoga 2014. do početka 2015. nije pokrenut nijedan postupak provođenja ili kažnjavanja.

3.5.2. Izvještavanje o kršenjima

Prema Uredbi o SSM-u i Okvirnoj uredbi o SSM-u, ESB je dužan osigurati uspostavu djelotvornih mehanizama za izvještavanje od strane bilo koje osobe o kršenjima mjerodavnog prava EU-a u okviru nadzornih zadaća ESB-a koje počine nadzirani subjekti ili nadležna tijela (uključujući i sam ESB).

Grafički prikaz 4.

Dostavni kanal za izvještavanje o kršenjima

ESB je uspostavio mehanizam za izvještavanje o kršenjima koji zadovoljava potrebne standarde zaštite i povjerljivosti podataka. Glavni je kanal za izvještavanje o kršenjima [unaprijed strukturirana mrežna platforma](#) dostupna na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka.

U razdoblju od 4. studenoga 2014. do početka 2015. primljeno je jedanaest izvještaja o kršenjima, od kojih je sedam pristiglo putem mrežne platforme (dok su ostali izvještaji primljeni poštom ili elektroničkom poštom).

Tri se procijenjena izvještaja smatraju bitnima za nadzorne zadaće ESB-a. Za ostale je utvrđeno da nisu bitni jer su se ticali nacionalnih pitanja izvan nadzornih zadaća ESB-a. Navedena tri bitna izvještaja odnosila su se na navodna kršenja od strane značajnih nadziranih subjekata i proslijeđena su odgovarajućim zajedničkim nadzornim timovima kako bi se proveli primjerene daljnje aktivnosti.

3.6. Nadzori na licu mjesta

Odjel ESB-a Centralizirani nadzori na licu mjesta nastoji poboljšati nadzor na licu mjesta pojačanom suradnjom između ESB-a i nadzornih timova nacionalnih nadležnih tijela. Ciljevi odjela i mjere poduzete u 2014. godini kako bi se ti ciljevi postigli prikazani su u nastavku.

- Promicanje strožeg nadzora**

Kako je nadzor na licu mjesta najprodorniji način provedbe nadzora, prvi je plan nadzora na licu mjesta već pripremljen za 2015. godinu u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, koja osiguravaju većinu osoblja. Taj plan predviđa nadzorne timove koji se sastoje od osoblja ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, kao i provođenje prekograničnih misija. ESB će voditi značajan broj nadzora na licu mjesta povrh onih koje provode nacionalna nadležna tijela.

- Poticanje usklađivanja**

Odjel je izradio nacrt jedinstvene metodologije nadzora na licu mjesta koji su testirala nacionalna nadležna tijela. Svi će izvještaji o nadzoru biti podvrgrnuti provjerama dosljednosti kako bi se osigurala homogena primjena metodologije nadzora na licu mjesta.

- **Razvoj metodologija i alata za podršku te jačanje specijaliziranih stručnih znanja**

Nekoliko radnih grupa koje koordinira ESB radi provedbe Nadzornog priručnika izradilo je metodologije nadzora na licu mjesta. Organizirano je nekoliko radionica za osposobljavanje o jedinstvenoj metodologiji nadzora na licu mjesta, s posebnim naglaskom na ona nacionalna nadležna tijela koja nisu imala većeg iskustva s nadzorom na licu mjesta. Predlošci za izvještaje o nadzoru na licu mjesta dostavljeni su timovima nacionalnih nadležnih tijela. Uz pomoć nacionalnih nadzornih tijela razvija se alat za informatičku podršku kojim će se ESB-u osigurati podrška u njegovu stalnom praćenju nadzora na licu mjesta.

3.7. Osiguranje kvalitete nadzora

Odjel ESB-a Osiguranje kvalitete nadzora trudi se promicati izvrsnost i homogenost Nadzora banaka ESB-a. Nastoji dati doprinos jednakom postupanju prema bankama od strane svih zajedničkih nadzornih timova te u odnosu na značajne i manje značajne institucije, vodeći računa o načelu razmjernosti, i to:

- osiguravajući ispravno korištenje i stalno unapređivanje metodološkog okvira SSM-a
- utvrđujući i šireći najbolje prakse u cijelom SSM-u
- uočavajući nadolazeće rizike i nedostatke u internim nadzornim postupcima SSM-a.

Tijekom 2014., u okviru Nadzornog priručnika, uloženi su veliki napori prilikom utvrđivanja osnove strategije, postupaka i metodologije osiguranja kvalitete s ciljem homogene provedbe osiguranja kvalitete u Nadzoru banaka ESB-a i nacionalnim nadležnim tijelima.

3.8. Nadgledanje od strane ESB-a i neizravni nadzor manje značajnih institucija

Kao što je navedeno u odjeljku 2.2.4., u 2014. ostvarena su značajna postignuća u uspostavi operativnog okvira za nadgledanje nadzornih praksa i neizravni nadzor manje značajnih institucija.

3.8.1. Okvir za suradnju prilikom nadzora manje značajnih institucija

Okvir za suradnju između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, koji je od ključne važnosti za djelotvorno funkcioniranje sustava, razrađen je tijekom 2014. godine.

Mreža višeg rukovodstva, koja se sastoji od članova iz svih nacionalnih nadležnih tijela i glavne uprave Mikrobonitetni nadzor III, djeluje kao mjesto za razmjenu

mišljenja o ključnim prijedlozima i platforma za raspravu o najvažnijim temama koje proizlaze iz svakodnevnog nadzora manje značajnih institucija od strane nacionalnih nadležnih tijela. Na temelju redovitih sastanaka, od kojih su se dva već održala 2014., ova mreža pomaže Nadzornom odboru u ispunjenju njegovih zadaća u vezi s kontrolom te nadzorom manje značajnih institucija. Ti su se multilateralni sastanci nadopunjavali s bilateralnim posjetima državama i ostalim kontaktima, koji rukovodstvu ESB-a omogućuju da s pojedinačnim nacionalnim nadležnim tijelima razgovara o pitanjima specifičima za njihovu državu.

Međudjelovanje na stručnoj razini čini ključni aspekt suradnje, a time olakšava izgradnju stručnih znanja specifičnih za pojedinu državu unutar glavne uprave Mikrobonitetni nadzor III te nacionalnim nadležnim tijelima omogućuje razmjenu iskustava. Osnovani su posebni deskovi za pojedinačne zemlje u svrhu bilateralne suradnje s nacionalnim nadležnim tijelima. Ostale su aktivnosti uključivale posjete nacionalnih nadležnih tijela s naglaskom na tehnička pitanja, osnivanje radnih skupina i organizaciju radionica u koje su bila uključena razna nacionalna nadležna tijela. U nadolazećem razdoblju tehnička suradnja i razmjene osoblja između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela odnosno između dva nacionalna nadležna tijela služit će kao alat za daljnje jačanje suradnje tijekom rada, razmjenu najboljih praksa i izgradnju zajedničke kulture nadzora.

3.8.2. Nadgledanje nadzornih praksa

Odjel ESB-a Nadgledanje nadzornih praksa usredotočen je na dosljednost nadzornih praksa i ishoda. Njegovi se naporci oslanjaju na prethodno opisane forme i postupke za suradnju s nacionalnim nadležnim tijelima. Konkretni pravni instrumenti koji su na raspolaganju ESB-u u ovom kontekstu obuhvaćaju izdavanje smjernica, uredaba odnosno općih uputa nacionalnim nadležnim tijelima. Ako je to potrebno radi osiguranja dosljedne primjene visokih standarda nadzora, ESB također može odlučiti preuzeti izravan nadzor nad jednom ili više manje značajnih institucija.

Pregled obavijesti primljenih od nacionalnih nadležnih tijela važan je dio aktivnosti nagledanja nadzornih praksa. Od 4. studenoga 2014. ESB prima *ex ante* obavijesti od nacionalnih nadležnih tijela o bitnim postupcima i bitnim nacrtima odluka koje se odnose na manje značajne institucije visokog prioriteta. ESB ima savjetodavnu ulogu i od nacionalnog nadležnog tijela može zahtijevati da dodatno procijeni određene aspekte nacrta značajnog postupka.

Otvorena je središnja obavijesna točka koja prima obavijesti i osigurava njihovu strukturiranu i pravodobnu obradu, u čemu sudjeluju odgovarajući nadzorni stručnjaci. Ovaj je postupak već u uspješnoj primjeni od početka rada SSM-a 4. studenoga.

Kao dio priprema za početak rada SSM-a, glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III organizirala je i prikupljanje važnih podataka o sektoru manje značajnih institucija te o nadzornim praksama nacionalnih nadležnih tijela. Ovo prikupljanje *ex post* izvještaja (nasuprot *ex ante* obavijestima) počet će se provoditi 2015. na stalnoj osnovi. U kombinaciji s podatcima dobivenima iz povremenih zahtjeva, državnih

posjeta i postupka obavještavanja, ti izvještaji tvore važne ulazne podatke na temelju kojih se procjenjuje primjenjuju li se visoki standardi nadzora dosljedno te dovode li usporedive situacije unutar SSM-a do usporedivih ishoda.

U pogledu nacrtu odluka koje se odnose na zajedničke postupke (npr. izdavanje i oduzimanje odobrenja, kvalificirani udjeli) za manje značajne institucije, u internoj obradi takvih odluka sudjeluje glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III.

U idućem razdoblju ESB će provoditi ciljane usporedbe referentnih vrijednosti kako bi se utvrdila najbolja praksa u nacionalnim nadležnim tijelima, kao i tematska preispitivanja nadzornih praksa. Njihovi će se nalazi iskoristiti za izradu zajedničkih nadzornih standarda i preporuka nacionalnim nadležnim tijelima, koji će biti u skladu sa zajedničkim metodologijama SSM-a, a razmjerno će se primjenjivati i na nadzor manje značajnih institucija. Nacionalna nadležna tijela bit će snažno uključena u izradu takvih metodologija putem gore spomenutog okvira za suradnju. Zajednički standardi i preporuke nadopuna su instrumentima smjernica, uredaba i općih uputa.

3.8.3. Nadzor manje značajnih institucija i njihovih sektora

ESB je izgradio i okvir za nadzor pojedinačnih institucija unutar manje značajnih institucija, kao i nadzor sektora manje značajnih institucija, a oba se provode putem nacionalnih nadležnih tijela. Nadzor pojedinačnih institucija temelji se na dodjeljivanju razine prioriteta institucijama, u čemu se odražava izravna primjena načela razmjernosti. Za banke kojima je na temelju njihove rizičnosti i sistemskog utjecaja dodijeljen status visokog prioriteta, nadzor ESB-a nad pojedinačnim institucijama može se odnositi na elemente kao što su upravljanje, poslovni modeli, rizici i kontrola rizika, dok se za banke srednjeg i niskog prioriteta provodi razmjerna procjena gore navedenih točaka na temelju dostupnih podataka. Nadzor nije ograničen na pojedinačne manje značajne institucije, već se također provodi sa sektorskog i međusektorskog stanovišta, što je od iznimne važnosti s obzirom na to da manje značajne institucije u nekim državama članicama pokazuju visoku razinu međusobne povezanosti, unatoč tomu što službeno ne pripadaju istoj grupi.

Tematska preispitivanja, s naglaskom na strateški važnim temama u skladu s ciklusom planiranja nadzora te utvrđenim temama kao što su određena područja rizika, čine drugu važnu aktivnost unutar djelokruga pojedinačnog i sektorskog nadzora manje značajnih institucija. Preispitivanje po svojoj prirodi može biti kvantitativno i/ili kvalitativno. Tijekom 2014. godine započeta su dva preispitivanja, od kojih se jedno bavi institucijskim programima zaštite, a drugo utjecajem različitih računovodstvenih standarda u okviru metodologije dodjeljivanja razine prioriteta manje značajnim institucijama.

Još je jedno područje u kojem ESB ima svoju ulogu praćenje aktivnosti nacionalnih nadležnih tijela u vezi s upravljanjem krizama. Dok su za organizaciju i provedbu svih aktivnosti upravljanja krizama odgovorna nacionalna nadležna tijela i ostala odgovarajuća nacionalna tijela, uloga je ESB-a u ovom kontekstu pratiti postupke koje vode nacionalna nadležna tijela i pružati pomoć, kad je potrebno, razmjerno

očekivanom učinku nekontroliranog propadanja te osigurati da upravljanje krizama udovoljava visokim standardima nadzora.

Osim toga, ESB stalno prima obavijesti o značajnom pogoršanju finansijskog stanja manje značajnih institucija. Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III s aktivnostima na ovom polju započela je 2014. godine. One uključuju:

- davanje mišljenja i pružanje stručnog znanja prema potrebi
- olakšavanje djelotvorne komunikacije i razmjene podataka
- pružanje podrške uspješnoj provedbi nacionalnih mjera upravljanja krizama prema potrebi.

ESB će sudjelovati i u nadzorima na licu mjesta u manje značajnim institucijama ako se to bude smatralo bitnim. Odluka da se priključi nadzoru može se temeljiti na različitim ciljevima, kao što je proširivanje znanja o određenoj manje značajnoj instituciji ili preispitivanje djelotvornosti nadzornog pristupa koji se primjenjuje. ESB može zahtijevati da se uključi i osoblje nacionalnih nadležnih tijela koja nisu matično nadzorno tijelo doličnim manje značajnim institucijama. Stoga je taj postupak povezan s prethodno navedenom razmjenom osoblja. Nadzor banaka ESB-a blisko će surađivati s doličnim nacionalnim nadležnim tijelima s ciljem osnivanja skladnih timova, sastavljenih od osoblja najprikladnijih profila s obzirom na fokus nadzora, pritom vodeći računa da se ne uzima više od jednog stručnjaka za neko polje.

3.8.4. Analitička i metodološka podrška

Odjel Analitička i metodološka podrška u okviru glavne uprave Mikrobonitetni nadzor III izrađuje metodologije kojima se opći pristup SSM-a primjenjuje na način razmjeran manje značajnim institucijama, uzimajući u obzir njihove specifičnosti. Također provodi analizu s naglaskom na manje značajne institucije kao ulazni podatak za sektorsko i makrobonitetno praćenje i utvrđivanje rizika. U 2014. godini svojim je zadaćama dao doprinos:

- upravljanju popisom manje značajnih institucija i odgovarajućim aktivnostima prikupljanja podataka
- izradi metodoloških standarda primjenjivih na manje značajne institucije
- provedbi analiza manje značajnih institucija s ciljem utvrđivanja rizika i osjetljivosti
- organizaciji poslova izrade podataka kao podrške tim zadaćama.

S tim će zadaćama nastaviti i u 2015. godini.

Prvi [popis manje značajnih institucija](#) (zajedno s popisom značajnih nadziranih subjekata) objavljen je na mrežnim stranicama ESB-a u rujnu 2014. i povremeno će se ažurirati. Postupak upravljanja popisom manje značajnih institucija počinje procjenom značajnosti svih institucija koje (izravno ili neizravno) nadzire SSM.

Preispitivanje statusa značajnosti svih nadziranih subjekata provodi se svake godine. Povremene procjene provode se u slučaju iznimnih, značajnih promjena u okolnostima bitnima za utvrđivanje značajnosti, na primjer, zbog spajanja i pripajanja odnosno prodaje poslovnih jedinica.

Ključno područje rada bilo je razvoj postupaka za utvrđivanje manje značajnih institucija visokog prioriteta. Te manje značajne institucije zahtijevaju pojačanu pozornost prilikom nadzora, bilo zbog svoje razine rizičnosti, bilo zbog velikog utjecaja koji bi njihovo propadanje imalo na domaći finansijski sustav. Kao što je već navedeno, početna lista manje značajnih institucija visokog prioriteta utvrđena je 2014. godine i činila je osnovu razmjernog pristupa ESB-a svojim zadaćama. Istovremeno se počelo raditi na izradi dorađenje metodologije utemeljene na intrinzičnoj rizičnosti i utjecaju svake pojedinačne manje značajne institucije na gospodarstvo te na nadzornom dijalogu koji u obzir uzima stručnu prosudbu nacionalnih nadležnih timova o pojedinačnim institucijama. Ova će metodologija biti dovršena i primjenit će se 2015. kako bi se dobio popis za primjenu tijekom 2016. Okvir dodjeljivanja razine prioriteta za manje značajne institucije također je glavni ulazni podatak za sadašnji postupak izrade usklađenih metodologija RAS-a/SREP-a za manje značajne institucije.

Drugi važan stup odjela Analitička i metodološka podrška jest analiza rizika manje značajnih institucija i osjetljivosti sektora. Na tome se već radilo 2014., i to ne samo s općeg stanovišta, već i s naglaskom na sasvim određene rizike. Na temelju dostupnih podataka proveden je prvi sveobuhvatan pregled značajnosti i rizika manje značajnih institucija po državama i poslovnim modelima. Ta se analiza usredotočila na ključne rizike s kojima se suočavaju manje značajne institucije te na nastanak i razvoj takvih rizika. Nadalje, imala je za cilj uspostaviti vezu između mikrobonitetnog i makrobonitetnog pogleda na svijet manje značajnih institucija. U nadolazećem razdoblju još jedan od ključnih poslova bit će izrada sustava za rano upozoravanje kako bi se osiguralo pravodobno uočavanje i ispravljanje rizika.

Za sve prethodno navedene zadaće nužna je dostupnost podataka. Kako bi mogao provoditi svoje nadzorne zadaće, kao što su dodjeljivanje razine prioriteta manje značajnim institucijama, izrada metodologija sustava procjene rizika, utvrđivanje zajedničkih rizika u svijetu manje značajnih institucija odnosno u određenim sektorima, ESB mora dobivati potrebne nadzorne podatke o manje značajnim institucijama, istovremeno uzimajući u obzir načelo razmjernosti i supsidijarnosti. ESB će se u najvećoj mogućoj mjeri oslanjati na nadzorne podatke iz FINREP-a i COREP-a, kao i druge dostupne izvore (npr. iz već provedenih nadzora). Međutim, budući da je regulatorno izvješćivanje tek u povojima, za provedbu svojih nadzornih zadaća morat će se oslanjati i na izradu *ad hoc* podataka. Prikupljenim podatcima također upravlja odjel Analitička i metodološka podrška.

3.9. Daljna integracija SSM-a: pitanja politike ljudskih potencijala koja se odnose na cijeli sustav

Uspostava SSM-a ima znatne implikacije u pogledu ljudskih potencijala koje nadilaze prvotne potrebe ESB-a za osobljem. Nužna intenzivna suradnja ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela, osobito kroz zajedničke nadzorne timove i timove za nadzor na licu mjesta, kao i uspješnost odabranog „matričnog modela upravljanja“, veoma ovisi i o dostatnoj usklađenosti suradnika na svim razinama. To, pak, zahtijeva usklađivanje nekih ključnih politika ljudskih potencijala, iako će općenito razne institucije unutar SSM-a i dalje imati različite uvjete zapošljavanja.

U brojnim su područjima poduzeti važni koraci.

- Program osposobljavanja**

Radi uspješnog prenošenja znanja i razvoja vještina te kao podrška promjeni i promicanju zajedničke kulture unutar SSM-a, izrađen je poseban program osposobljavanja koji obuhvaća sljedeće teme: upravljanje, metodologiju, rukovoditeljske i društveno-komunikacijske vještine, informacijske tehnologije i osposobljavanje novih djelatnika. Uz ponudu e-učenja za sve osoblje, kojim se daje opći pregled SSM-a, već su dostupne i radionice za osposobljavanje u učionici o deset različitih tema za nadzorna tijela, a u ovom se trenutku osmišljavaju još neke. Opći koncept osposobljavanja razvijen je uz pomoć stručnjaka za nadzor i ljudske potencijale iz ESB-a i nekoliko nacionalnih nadležnih tijela. ESB je potom pripremio detaljne sadržaje za tečajeve stručnog osposobljavanja te ih predstavio imenovanim predstvincima nacionalnih nadležnih tijela na radionicama za osposobljavanje edukatora. Ti predstavnici nacionalnih nadležnih tijela nakon toga su održali osposobljavanje za članove nadzornog osoblja u svojim nacionalnim nadležnim tijelima. Radionice za osposobljavanje edukatora počele su radionicama informatičkog osposobljavanja o IMAS-u (vidi odjeljak 2.5), nakon čega su uslijedile radionice o upravljanju i metodologiji SSM-a.

- Povratne informacije o uspješnosti**

ESB i nacionalna nadležna tijela zajedno izrađuju okvir za povratne informacije kako bi se mogao procijeniti i priznati doprinos zaposlenika koji rade za zajedničke nadzorne timove ili timove za nadzor na licu mjesta, a te bi povratne informacije nacionalna nadležna tijela mogla upotrijebiti kao ulazni podatak za lokalne postupke vrednovanja. Temeljni je cilj osigurati pristup koji se može primijeniti na cijeli sustav, a ipak ostaviti dovoljno diskrecijskog prostora (npr. za usklađenost s nacionalnim zakonskim okvirima). U nekoliko su institucija održane informativne radionice za odgovarajuće članove osoblja, a za 2015. planira se još njih. U pogledu zaštite podataka koji se daju povratnom informacijom, ESB se savjetuje s Europskim nadzornim tijelom za zaštitu podataka.

- Mobilnost unutar SSM-a**

Uredba o SSM-u zahtijeva od ESB-a da „zajedno sa svim nacionalnim nadležnim tijelima uspostavi mehanizme kako bi se osigurala odgovarajuća

razmjena i upućivanje osoblja iz nacionalnih nadzornih tijela i između njih“. Razmjena i upućivanje osoblja doista je važno za stvaranje zajedničke kulture nadzora. Najveći je naglasak tijekom faze uspostave SSM-a na mobilnosti unutar zajedničkih nadzornih timova (tj. na koordinatorima zajedničkih nadzornih timova, nacionalnim potkoordinatorima i stručnom osoblju). Skupina predstavnika ljudskih potencijala dobila je zadatak analizirati dodatne opcije za mobilnost unutar SSM-a i njezinu provedbu. Nadalje, ESB i nacionalna nadležna tijela istražuju mogućnost pripravničkog programa unutar SSM-a, kojim bi se studentima i onima koji su nedavno diplomirali pružila prilika da se upoznaju s nadzorom SSM-a iz različitih perspektiva. Odluka o tome očekuje se tijekom 2015.

3.10. Jezična politika

Pravni okvir za jezičnu politiku SSM-a prvenstveno je utvrđen Uredbom Vijeća br. 1 iz 1958. o jezicima kojima će se koristiti institucije EU-a. Okvirna uredba o SSM-u utvrđuje jezičnu politiku koja će se donijeti radi komunikacije između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela te između SSM-a i nadziranih subjekata.

Što se tiče komunikacije unutar SSM-a, prema dogovorima između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u skladu s člankom 23. Okvirne uredbe o SSM-u, koristi se engleski jezik.

Što se tiče komunikacije s nadziranim subjektima, svaki dokument koji neka banka dostavlja ESB-u može biti sastavljen na bilo kojem od službenih jezika EU-a te banka ima pravo na odgovor na istom jeziku. ESB i banke mogu se dogovoriti da će u svojoj pisanoj komunikaciji isključivo upotrebljavati jedan službeni jezik EU-a, čak i u pogledu nadzornih odluka ESB-a. Banke mogu u bilo kojem trenutku raskinuti takav sporazum, a promjene će utjecati samo na one dijelove nadzornog postupka ESB-a koji još nisu provedeni. Osim toga, kad sudionici usmenog saslušanja zatraže davanje iskaza na nekom od službenih jezika EU-a koji nije jezik nadzornog postupka ESB-a, ESB mora dovoljno rano biti obaviješten o tome kako bi se mogle poduzeti potrebne pripreme.

Većina značajnih banaka prihvatile je engleski kao svoj jezik komunikacije s ESB-om, dok su 33 značajne banke iz Austrije, Belgije, Cipra, Finske, Francuske, Italije, Njemačke i Slovenije izrazile želju da se u komunikaciji koriste svojim nacionalnim jezikom.

4. Izvještaj o proračunskoj potrošnji

Uredbom o SSM-u predviđeno je da ESB mora imati na raspolaganju dosta na sredstva za učinkovito provođenje svojih nadzornih zadaća. Njome se također zahtijeva da se ta sredstva pokrivaju putem naknade za nadzor koju plaćaju subjekti podložni nadzornim zadaćama ESB-a. Prije stupanja na snagu Uredbe ESB-a o naknadama za nadzor, što je bilo istog dana kad je ESB preuzeo operativnu odgovornost za nadzor, odnosno početkom studenoga 2014., ta je sredstva u potpunosti pokrio ESB. Tako će za 2014. godinu naknada za nadzor koju plaćaju nadzirane banke pokriti rashode nastale tijekom posljednja dva mjeseca.

Rashodi za nadzorne zadaće posebna su stavka u proračunu ESB-a, kako je propisano Uredbom o SSM-u. Proračunske ovlasti ESB-a povjerene su Upravnom vijeću. To tijelo donosi godišnji proračun ESB-a na prijedlog Izvršnog odbora nakon savjetovanja s predsjednikom i potpredsjednikom Nadzornog odbora o pitanjima koja se odnose na SSM. U pitanjima koja se odnose na proračun Upravnom vijeću pomaže Odbor za proračun (BUCOM) koji se sastoji od članova iz svih nacionalnih središnjih banaka Eurosustava i ESB-a. BUCOM ocjenjuje izvješća ESB-a o planiranju i praćenju proračuna te o tome izravno izvješćuje Upravno vijeće.

4.1. Okvir naknada za nadzor

4.1.1. Uredba ESB-a o naknadama za nadzor

[Uredba ESB-a o naknadama za nadzor](#) objavljena je 30. listopada 2014., a stupila je na snagu 1. studenoga 2014. Uredbu je donijelo Upravno vijeće nakon javnog savjetovanja, u koje je bilo uključeno i javno saslušanje. Njome se utvrđuju aranžmani prema kojima ESB od studenoga 2014. nadalje ubire godišnju naknadu za nadzor za rashode ESB-a proizišle iz njegove nove nadzorne uloge. Zajedno s Uredbom o SSM-u, Uredba ESB-a o naknadama za nadzor predviđa pravni okvir za obračun naknada u kontekstu SSM-a, ne dovodeći u pitanje pravo nacionalnih nadležnih tijela da ubiru naknade u skladu s nacionalnim pravom, uključujući rashode nacionalnih nadležnih tijela proizišle u kontekstu pružanja pomoći ESB-u.

Uredbom se utvrđuje metodologija:

- određivanja ukupne visine godišnje naknade za nadzor
- izračuna iznosa koji plaća svaka nadzirana banka odnosno bankovna grupa
- naplate godišnje naknade za nadzor.

Javno savjetovanje o nacrtu Uredbe ESB-a o naknadama za nadzor

ESB je 27. svibnja 2014. pokrenuo javno savjetovanje o nacrtu uredbe kojom su utvrđena pravila i postupci donošenja pravične i razmjerne politike naknada koje se odnose na SSM. Javno je savjetovanje završilo 11. srpnja 2014. Osim što je pozvao na dostavu pisanih primjedaba, ESB je općoj javnosti pružio priliku da uputi dodatne sugestije na javnom saslušanju održanom u Frankfurtu na Majni 24. lipnja 2014.

Do zaključnog dana javnog savjetovanja, ESB je zaprimio 31 skup primjedaba od tržišnih i bankovnih udrug, kreditnih i finansijskih institucija, središnjih banaka, nadzornih i drugih tijela te pojedinaca. ESB je analizirao i temeljito razmotrio sve zaprimljene primjedbe. Ocijenio je da su ključni elementi predloženog okvira naknada dobro prihvaćeni. Ipak, na temelju primljenih povratnih informacija ESB je izmijenio više obilježja svojeg pristupa. Podrobne informacije o tome kako su riješene primjedbe zaprimljene u okviru javnog savjetovanja navedene su u [izjavi o povratnim informacijama](#) koja je objavljena na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka.

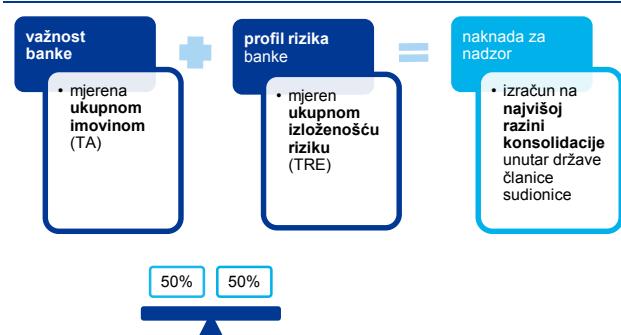
Glavna obilježja okvira naknada ESB-a

ESB je odgovoran za učinkovito i dosljedno funkcioniranje SSM-a u pogledu značajnih i manje značajnih nadziranih subjekata. U znak prihvaćanja tog načela, svi subjekti koji su pod nadzorom u okviru SSM-a moraju plaćati godišnju naknadu za nadzor.

Slijedi kratak prikaz glavnih obilježja metodologije.

Slika 9.

Što određuje promjenjivi sastavni dio naknade?

Važnost i profil rizika imaju **jednak ponder** prilikom izračuna naknade.

Iznos koji se naplaćuje putem godišnjih naknada za nadzor temelji se na godišnjim rashodima ESB-a u vezi s njegovim nadzornim zadaćama, a obuhvaća sve operativne rashode, uključujući one koji se odnose na potporne funkcije. Taj se iznos dijeli na dva dijela, odnosno na dio koji se naplaćuje od značajnih nadziranih subjekata i iznos koji se naplaćuje od manje značajnih nadziranih subjekata, i odražava različite stupnjeve nadzora ESB-a.

Naknada za nadzor određuje se na najvišoj razini konsolidacije unutar država članica sudionica i temelji se na objektivnim kriterijima vezanim uz važnost i profil rizika dotične kreditne institucije, uključujući njezinu imovinu ponderiranu rizikom.

Godišnja naknada za nadzor koju plaća svaka nadzirana banka zbroj je najnižeg sastavnog dijela naknade za sve banke, koji se temelji na 10 % iznosa koji se naplaćuje, i promjenjivog sastavnog dijela naknade. Za najmanje značajne banke, s ukupnom imovinom koja ne premašuje 10 milijarda EUR, najniži sastavni dio naknade je prepolovljen.

Radi raspodjele promjenjivog sastavnog dijela naknade ukupna imovina banke služit će kao pokazatelj važnosti nadzirane banke i njezine ukupne izloženosti riziku za mjerjenje njezina profila rizika koji obuhvaća imovinu ponderiranu rizikom. Za banke odnosno bankovne grupe koje su prema Uredbi o SSM-u razvrstane kao manje značajne, iako bi prema svojoj veličini trebale biti razvrstane kao značajne, visina ukupne imovine određena je na najviše 30 milijarda EUR, što je u Uredbi o SSM-u navedeno kao donja granica kriterija za procjenu značajnosti na osnovi veličine.

Naknada ESB-a se naplaćuje putem godišnje uplate u posljednjem tromjesečju svake finansijske godine. Naknada obuhvaća plaćanje predujma na osnovi odobrenog proračuna za rashode u tekućoj godini. ESB će nadoknaditi odnosno naplatiti svaki višak odnosno manjak između iznosa naplaćenog unaprijed i stvarnih rashoda nastalih u prethodnoj godini.

4.2. Pripreme za prvi ciklus izdavanja računa za naknadu

4.2.1. Tehničke pripreme

ESB će u idućem razdoblju nastaviti provoditi okvir naknada za nadzor i razvijati svoje kapacitete u smislu sustava i prikupljanja podataka potrebnih za izdavanje prve obavijesti o naknadi za nadzor.

Tijekom proteklih mjeseci ESB je svim bankama i bankovnim grupama dostavio određene informacije kao podršku pripremi postupka izdavanja računa i plaćanja, kao i zahtjeve za informacijama kako bi olakšao početnu uspostavu baze podataka o obveznicima naknade. Od bankovnih je grupa zatraženo da informacije o obveznicima naknade dostave ESB-u do kraja prosinca 2014. Do 1. ožujka 2015. sve banke koje plaćaju naknadu i podružnice koje plaćaju naknadu bile su obvezne ESB-u dostaviti podatke za kontakt potrebne za dostavu obavijesti o naknadi i njezino plaćanje.

ESB je 11. veljače 2015. donio Odluku (Odluka ESB/2015/7) o metodologiji izračuna faktora naknade potrebnih za godišnju naknadu za nadzor. Odlukom se utvrđuju metodologija i postupci za utvrđivanje faktora naknade potrebnih za izračun naknada za nadzor ESB-a i postupci u vezi s dostavom faktora naknade koje prijavljuju obveznici naknade. Radi izračuna godišnjih naknada za nadzor koje plaća svaki nadzirani subjekt i svaka nadzirana grupa, obveznici naknade do 1. srpnja sljedeće godine nacionalnim nadležnim tijelima dostavljaju informacije o faktorima naknade za prethodnu kalendarsku godinu, koristeći se predlošcima dostupnim na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka.

Prva obavijest o naknadi bit će izdana krajem 2015. Obuhvatit će plaćanje predujma za 2015. i stvarne rashode nastale u studenome i prosincu 2014.

Više informacija o [naknadama za nadzor](#) dostupno je na mrežnim stranicama ESB-a o nadzoru banaka. Te se stranice redovito nadopunjaju korisnim i praktičnim informacijama te se objavljaju na svim službenim jezicima EU-a.

4.2.2. Rashodi za 2014.

Rashodi ESB-a za provedbu zadaća u vezi s nadzorom prvenstveno se sastoje od izravnih rashoda novih poslovnih područja koja su uspostavljena (vidi odjeljak 1.4.), odnosno četiriju glavnih uprava ESB-a za nadzor banaka i Tajništva Nadzornog odbora.

Nova se nadzorna funkcija također oslanja na zajedničke službe u okviru postojećih funkcija ESB-a, uključujući poslovni prostor, upravljanje ljudskim potencijalima, administrativne službe, proračun i kontroling, računovodstvo, pravne poslove, unutarnju reviziju, statistiku i informacijsku tehnologiju. Znatan dio povezanih rashoda prikazan je kao posebna stavka u dijelu proračuna ESB-a za nadzorne zadaće.

Nastavljajući napore započete krajem 2013., ESB je tijekom cijele 2014. povećavao svoja sredstva za nadzorne zadaće. Može se očekivati da će se taj trend nastaviti 2015., premda sporijim tempom, kako ESB bude i dalje povećavao svoje nadzorne kapacitete.

U cijeloj 2014. godini ukupni troškovi ESB-a koji su nastali zbog njegove nove uloge iznosili su 156,9 milijuna EUR. Taj se iznos može raščlaniti na 68,9 milijuna EUR (45 %) za plaće i naknade, 13,2 milijuna EUR (8 %) za najamninu i održavanje zgrade te 74,8 milijuna EUR (48 %) za ostale operativne rashode.

Tablica 8.

Troškovi nadzorne funkcije u 2014.

	2014. u milijunima EUR
Plaće i naknade	68,9
Najamnina i održavanje zgrade	13,2
Ostali operativni rashodi	74,8
Ukupni rashodi po osnovi zadaća nadzora banaka	156,9

Plaće i naknade

Plaće i naknade obuhvaćaju sve rashode vezane uz plaće, uključujući prekovremeni rad, dodatke na plaću i troškove koji se odnose na naknade nakon prestanka zaposlenja. Kao rezultat akcije zapošljavanja, do kraja prosinca 2014. od približno 1000 radnih mesta predviđenih proračunom u pet poslovnih područja nadzora banaka i zajedničkim službama ukupno je zaposleno oko 960 stručnih djelatnika.

Najamnina i održavanje zgrade

Zaposlenici četiriju novih glavnih uprava i novog Tajništva Nadzornog odbora privremeno su smješteni u unajmljenoj zgradi u središtu Frankfurta na Majni. Tijekom 2014. ESB je stalno povećavao uredski prostor koji unajmljuje radi zadovoljenja potrebe postupnog zapošljavanja nadzornog osoblja.

Krajem 2015. nadzorne će se funkcije preseliti u poslovni prostor u Eurotoweru, koji je nedavno ispraznjen radi preuređenja nakon što se ESB uspješno preselio u svoju novu središnjicu u frankfurtskoj četvrti Ostend.

Ostali operativni rashodi

Kategorija „ostali operativni rashodi“ obuhvaća troškove savjetovanja, statističkih usluga, IT usluga, amortizacije dugotrajne materijalne imovine, službenih putovanja i osposobljavanja. Budući da je ESB povećavao sredstva, rashodi evidentirani u toj kategoriji uglavnom se odnose na pripremne zadaće, kao što su sveobuhvatna procjena prije preuzimanja operativne odgovornosti za nadzor i pružanje potrebnih usluga potpore dolazećim nadzornicima, kao što su usluge informacijske tehnologije i usluge u vezi sa zapošljavanjem.

Godišnja naknada za nadzor za 2014.

ESB će od nadziranih banaka (i značajnih i manje značajnih) ubirati naknadu za rashode ESB-a koji su nastali od trenutka kad je preuzeo operativnu odgovornost za nadzor, tj. od studenoga 2014. Rashodi ostvareni u prijelaznoj fazi prije tog datuma, kao što su troškovi pokretanja SSM-a i troškovi ESB-a za sveobuhvatnu procjenu, neće se zaračunavati nadziranim bankama.

Rashodi ostvareni u razdoblju od studenoga do prosinca 2014. iznose 30 milijuna EUR i mogu se raščlaniti na rashode za plaće i naknade (62 %), najamninu i održavanje zgrade (7 %) te ostale operativne rashode (31 %). Taj je iznos u računu dobiti i gubitaka ESB-a za 2014. evidentiran kao prihod od naknada na obračunskom načelu, ali će od nadziranih subjekata biti naplaćen 2015.

Prva obavijest o naknadi koja će se izdati 2015. obuhvatit će plaćanje predujma za 2015. i uplatu za prvo razdoblje za koje se plaća naknada, tj. za rashode nastale u studenome i prosincu 2014. Odluka ESB-a o ukupnom iznosu koji će se naplatiti za svaku kategoriju nadziranih subjekata i grupa bit će objavljena na mrežnim stranicama ESB-a od nadzoru banaka do 30. travnja 2015.

Dodatak

Popis pravnih instrumenata u vezi s općim okvirom nadzora banaka koji je donio ESB

U donjim tablicama navedeni su pravni instrumenti u vezi s nadzorom banaka koje je ESB donio u izvještajnom razdoblju (od 4. studenoga 2013. do 31. prosinca 2014.) te objavio u *Službenom listu Europske unije* i na mrežnim stranicama ESB-a. Popis obuhvaća pravne instrumente donesene prema članku 4. stavku 3. Uredbe (EU) br. 1024/2013 i druge odgovarajuće pravne instrumente.

Uredbe ESB-a

Broj	Naziv
(ESB/2014/17)	Uredba (EU) br. 468/2014 ESB-a od 16. travnja 2014. o uspostavljanju okvira za suradnju unutar Jedinstvenog nadzornog mehanizma između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela te s nacionalnim imenovanim tijelima (Okvirna uredba o SSM-u) (SL L 141, 14.5.2014., str. 1)
(ESB/2014/26)	Uredba (EU) br. 673/2014 ESB-a od 2. lipnja 2014. o osnivanju Odbora za posredovanje i o njegovom poslovniku (SL L 179, 19.6.2014., str. 72)
(ESB/2014/41)	Uredba (EU) br. 1163/2014 ESB-a od 22. listopada 2014. o naknadama za nadzor (SL L 311, 31.10.2014., str. 23)

Pravni instrumenti ESB-a osim uredaba

Broj	Naziv
(ESB/2014/1)	Odluka ESB-a od 22. siječnja 2014. o izmjeni Odluke ESB/2004/2 o donošenju poslovnika ESB-a (SL L 95, 29.3.2014., str 56)
(ESB/2014/3)	Odluka ESB-a od 4. veljače 2014. o određivanju kreditnih institucija koje podliježu sveobuhvatnoj procjeni (SL L 69, 8.3.2014., str. 107)
(ESB/2014/4)	Odluka ESB-a od 6. veljače 2014. o imenovanju predstavnika ESB-a u Nadzorni odbor (SL L 196, 3.7.2014., str. 38)
(ESB/2014/5)	Odluka ESB-a od 31. siječnja 2014. o bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima država članica sudionica čija valuta nije euro (SL L 198, 5.7.2014., str. 7)
(ESB/2014/16)	Odluka o osnivanju Administrativnog odbora za preispitivanja i njegovih pravila postupanja (SL L 175, 14.6.2014., str. 47)
(ESB/2014/19)	Preporuka o Uredbi Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2532/98 o ovlastima ESB-a za izricanje sankcija (SL C 144, 14.5.2014., str. 2)
(ESB/2014/29)	Odluka ESB-a od 2. srpnja 2014. o dostavi nadzornih podataka ESB-u, o kojima nadzirani subjekti izvješćuju nacionalna nadležna tijela sukladno Provedbenoj uredbi Komisije (EU) br. 680/2014 (SL L 214, 19.7.2014., str. 34)
(ESB/2014/39)	Odluka ESB-a od 17. rujna 2014. o provedbi odvajanja funkcija monetarne politike od nadzornih funkcija ESB-a (SL L 300, 18.10.2014., str. 57)
2013/694/EU	Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta i ESB-a o praktičnim modalitetima provedbe demokratske odgovornosti i nadzora nad izvršavanjem zadaća dodijeljenih ESB-u u okviru Jedinstvenog nadzornog mehanizma (SL L 320, 30.11.2013., str. 1)
--	Memorandum o razumijevanju od 11. prosinca 2013. između Vijeća Europske unije i ESB-a o suradnji na postupcima u vezi s Jedinstvenim nadzornim mehanizmom (SSM)
--	Poslovnik Nadzornog odbora ESB-a (SL L 182, 21.6.2014., str. 56)
--	Kodeks ponašanja od 12. studenog 2014. za članove Nadzornog odbora ESB-a
--	Izmjena 1/2014 Poslovnika Nadzornog odbora ESB-a od 15. prosinca 2014.

Pojmovnik

Bankovna unija: jedan od temeljnih elemenata za dovršetak ekonomске i monetarne unije, koja se sastoji od integriranog finansijskog okvira s jedinstvenim nadzornim mehanizmom, jedinstvenim mehanizmom za sanaciju banaka i jedinstvenim pravilnikom, uključujući usklađene sustave osiguranja depozita koji mogu prerasti u zajednički europski sustav osiguranja depozita.

CRR/CRD IV: Uredba i Direktiva o kapitalnim zahtjevima: [Uredba \(EU\) br. 575/2013 o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva \(CRR\)](#) i [Direktiva 2013/36/EU o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru kreditnih institucija i investicijskih društava \(CRD IV\)](#). Obično se spominju pod zajedničkim nazivom „CRD IV“.

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA): EBA je neovisno tijelo EU-a osnovano 1. siječnja 2011. kako bi osiguralo učinkovitu i dosljednu bonitetnu regulativu i nadzor u cijelom bankovnom sektoru EU-a. Glavna mu je zadaća pridonijeti stvaranju europskog jedinstvenog pravilnika za područje bankarstva čiji je cilj pružiti jedinstven skup usklađenih pravila diljem EU-a. EBA također igra važnu ulogu u promicanju konvergencije nadzornih praksa u cijelom EU-u, a zadužena je za procjenu rizika i osjetljivosti u bankovnom sektoru EU-a.

Jedinstveni nadzorni mehanizam (SSM): mehanizam koji se sastoji od ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u državama članicama sudionicama za provedbu nadzornih zadaća dodijeljenih ESB-u. ESB je odgovoran za učinkovito i dosljedno funkcioniranje ovog mehanizma koji čini sastavni dio bankovne unije.

Jedinstveni nadzorni priručnik: zajednički okvir koji je izradila EBA radi utvrđivanja, mjerjenja i analize rizika u bankama, koji također pruža zajedničke smjernice za nadzornu intervenciju i korektivne mjere. Priručnik predstavlja neobvezujuću zbirku najboljih nadzornih praksa za metodologije i procese koji se primjenjuju u EU-u.

Jedinstveni pravilnik: jedinstveni pravilnik za područje bankarstva ima za cilj pružiti jedinstven skup usklađenih bonitetnih pravila koja moraju poštivati banke u cijelom EU-u. Osim zakona koje izrađuju Europski parlament i Vijeće EU-a uz pomoć Europske komisije, EBA je nadležna za daljnji razvoj ovog jedinstvenog pravilnika i praćenje njegove primjene.

Jedinstveni sanacijski mehanizam (SRM): mehanizam za uspostavu ujednačenih pravila i ujednačenog postupka za sanaciju kreditnih institucija sa sjedištem u bankovnoj uniji. Podupire ga Jedinstveni sanacijski odbor, europsko tijelo za sanaciju banaka u bankovnoj uniji koje je počelo s radom 1. siječnja 2015. i djeluje u bliskoj suradnji s nacionalnim sanacijskim tijelima država članica sudionica. Za potrebe sanacije SRM će imati na raspolaganju jedinstven sanacijski fond, čije je osnivanje u tijeku. SRM je nužna dopuna Jedinstvenom nadzornom mehanizmu za ostvarenje funkcionalne bankovne unija.

Kreditna institucija: poduzeće čija je djelatnost primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti i odobravanje kredita za svoj račun.

Nacionalno nadležno tijelo (NCA): tijelo javne vlasti ili tijelo službeno priznato nacionalnim pravom koje je ovlašteno nacionalnim pravom nadzirati institucije u okviru nadzornog sustava koji je na snazi u dotičnoj državi članici.

Nadzorna odluka ESB-a: pravni akt koji donosi ESB u izvršavanju zadaća i ovlasti dodijeljenih mu Uredbom o SSM-u. Upućuje se jednom ili više nadziranih subjekata ili nadziranih grupa odnosno jednoj ili više osoba i nije pravni akt opće primjene.

Nadzorni priručnik: priručnik u kojem se potanko navode opća načela, procesi i postupci kao i metodologija nadzora značajnih i manje značajnih institucija, uzimajući u obzir načela funkciranja SSM-a. U njemu su opisani postupci za suradnju unutar SSM-a i s tijelima izvan SSM-a. Nadzorni priručnik interni je dokument zaposlenika SSM-a. Kraći Vodič o nadzoru banaka, u kojem se objašnjava kako SSM funkcionira i potanko opisuju nadzorne prakse u okviru SSM-a, objavljen je u rujnu 2014.

Obvezujući tehnički standardi (BTS): u okviru svoje uloge u razvoju jedinstvenog pravilnika u području bankarstva, EBA je zadužena za izradu više obvezujućih tehničkih standarda za provedbu paketa Direktive o kapitalnim zahtjevima IV (CRD IV). Obvezujući tehnički standardi pravni su akti kojima se utvrđuju određeni aspekti nekog zakonskog teksta EU-a (direktive ili uredbe) i kojima se nastoji osigurati dosljedna usklađenost u određenim područjima. Obvezujuće tehničke standarde u konačnici donosi Europska komisija putem uredaba ili odluka. Pravno su obvezujući i izravno primjenjivi u svim državama članicama.

Otvorna uredba o SSM-u: regulatorni okvir kojim se utvrđuju praktični modaliteti suradnje ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela unutar Jedinstvenog nadzornog mehanizma, kako je predviđeno Uredbom o SSM-u.

Postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP): postupak kojim se usmjerava nadzorni pregled značajnih i manje značajnih kreditnih institucija i utvrđuje trebaju li se, povrh minimalnih zahtjeva, možda primijeniti i dodatni zahtjevi u pogledu regulatornog kapitala, objave ili likvidnosti, odnosno trebaju li se primijeniti bilo koje druge mjere nadzora.

Postupci izdavanja odobrenja za poslovanje u drugoj državi (eng. passporting): postupci koji se odnose na slobodu poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga u drugim državama članicama od strane kreditne institucije koja je ovlaštena i pod nadzorom nadležnih tijela druge države članice, pod uvjetom da su te djelatnosti obuhvaćene odobrenjem (kako je uređeno člankom 33. – 46. Direktive o kapitalnim zahtjevima IV).

Sveobuhvatna procjena: procjena banaka u državama članicama koje sudjeluju u Jedinstvenom nadzornom mehanizmu koju ESB treba provesti u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima država članica sudionica i dovršiti prije nego što preuzme svoje odgovornosti za nadzor tih institucija. Sveobuhvatnu procjenu 130 banaka europodručja za koje se očekivalo da će biti razvrstane kao značajne ESB je

proveo zajedno s nacionalnim nadležnim tijelima prije preuzimanja svojih nadzornih zadaća u studenome 2014.

Uredba o SSM-u: pravni akt kojim se uspostavlja jedinstven nadzorni mehanizam za kreditne institucije u europodručju i, moguće, u drugim državama članicama EU-a, kao jedan od glavnih elemenata bankovne unije u Europi. Uredbom o SSM-u dodjeljuju se određene zadaće ESB-u u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija.

Vodič o nadzoru banaka: vodič čiji je cilj objasniti bankama, općoj javnosti i medijima kako SSM funkcionira i potanko opisati nadzorne prakse u okviru SSM-a. Prvo izdanje objavljeno je u rujnu 2014.

Zajednički nadzorni tim (JST): tim nadzornika koji se sastoji od zaposlenika ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela zaduženih za nadzor značajnog nadziranog subjekta ili značajne nadzirane grupe.

Značajan nadzirani subjekt: značajan nadzirani subjekt u državi članici europodručja i značajan nadzirani subjekt u državi članici sudionici izvan europodručja.

Značajnost: kriterij kojim se određuje dodjela nadzornih odgovornosti ESB-u odnosno nacionalnim nadležnim tijelima unutar Jedinstvenog nadzornog mehanizma. Razina značajnosti kreditnih institucija temelji se na kriterijima utvrđenima Uredbom o SSM-u i navedenima u Okvirnoj uredbi o SSM-u.

Kratice**Države**

BE	Belgija	LT	Litva
BG	Bugarska	LU	Luksemburg
CZ	Češka Republika	HU	Mađarska
DK	Danska	MT	Malta
DE	Njemačka	NL	Nizozemska
EE	Estonija	AT	Austrija
IE	Irska	PL	Poljska
GR	Grčka	PT	Portugal
ES	Španjolska	RO	Rumunjska
FR	Francuska	SI	Slovenija
HR	Hrvatska	SK	Slovačka
IT	Italija	FI	Finska
CY	Cipar	SE	Švedska
LV	Latvija	UK	Ujedinjeno Kraljevstvo

Ostalo

AQR	pregled kvalitete imovine
BCBS	Bazelski odbor za nadzor banaka
COREP	zajedničko izvješćivanje
CRD IV	Direktiva o kapitalnim zahtjevima
CRR	Uredba o kapitalnim zahtjevima
EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
ESB	Europska središnja banka
ESSB	Europski sustav središnjih banaka
ESRB	Europski odbor za sistemske rizike
EU	Europska unija
FINREP	financijsko izvješćivanje
FSB	Odbor za financijsku stabilnost
ICAAP	postupak procjene adekvatnosti internog kapitala
ILAAP	postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti
JST	zajednički nadzorni tim
LSI	manje značajna institucija
MoU	memorandum o razumijevanju
NCA	nacionalno nadležno tijelo
RAS	sustav procjene rizika
SEP	program nadzornog ispitivanja
SREP	postupak nadzorne provjere i ocjene
SSM	Jedinstveni nadzorni mehanizam

© Europska središnja banka, 2015.

Poštanska adresa	60640 Frankfurt na Majni, Njemačka
Telefon	+49 69 1344 0
Internetska adresa	www.bankingsupervision.europa.eu

Sva prava pridržana. Dopušta se reprodukcija u obrazovne i nekomercijalne svrhe uz navođenje izvora.

Ne vode sve poveznice u dokumentu na hrvatsku inačicu. Ako neka stranica ili dokument nisu dostupni na hrvatskome, poveznica vodi na englesku inačicu.

ISSN	2443-6011
ISBN	978-92899-1763-6
DOI	10.2866/714133
Kataloški broj EU-a	QB-BU-15-001-HR-N